

అ మె రికా దేశ ము నందు తయారు చేయబడి

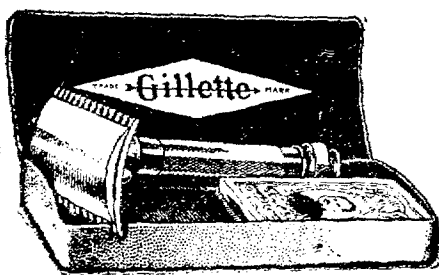
ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

జేరు పొందిన సేష్టి మంగల కత్తితో (1)

మీరే ఔరము చేసికొనుడు

బ్రౌనీ
ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.
ఇంతవరకు గిల్టెట్ రేజరులు
రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు
విక్రయించబడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్టెట్ రేజరు
ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు పైగా యుండును.

**Gillette Safety Razor Co.,
BOSTON, U. S. A.**

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్టెట్ కత్తిని రేజరుగా మంచి
సబ్బు తడిచి, ఔరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖ
ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద
ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండును, చర్మ
మునకు మంటలు తేకుండునట్లును, శుభ్ర
ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా
తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిశౌక బక కత్తి (బ్రౌనీ) అనేక
ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ తేయాకు గులాబి సబ్బు
ముఖము, హస్తములు మున్నగువాని సహజపు
అంగసౌందర్యమును చెడకుండ సురక్షించుకొని,
సౌందర్యవతులుగా మును నారీమణుల కిది ప్రథమ
సహాయము నిచ్చును మీ శరీరములకు కావలసిన
సువాసన గల సబ్బు. (2)

ఈ సబ్బుయొక్క ఉపయోగము నిరుపమానము.
అన్ని దుకాణములలో దొరకును.

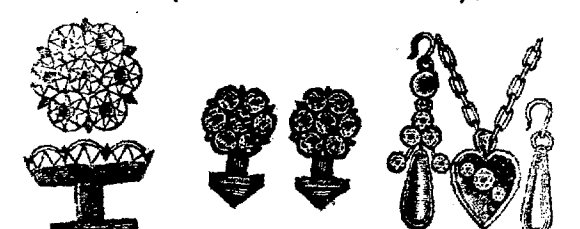
రుందించుము! వేసనలు కర్చుపడినవి!! వసుక దొకపు.

మేలైన జపాన్ పట్టు పంచలు

ఈ పంచలు కర్చుపడినవి!! వసుక దొకపు.
ప్రస్తుతం భాగం తగ్గించియున్నాము.
వాచుకురా! కృంగారమున్న
వాచుకతయన్న గలమేలైన జపాన్
పట్టుపంచలు పండుగదినములకు
దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించి
పోగా మిగిలి కొద్ది పంచలుమాత్రమే
యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, బంగారు
కాకునపు, రోజా, మేకునగ్గం, ఇత్యాదివస్తువులు గలవు. కట్టు
నీయమైట్టివి. త్వరపడుడు. శివాలఖర్చులు వేరు.
రక్త మాంసిడివిన్ని 2½ మాత్ర కెవల్లుగల పట్టుపంచ 1-కి రి. 4-0
చిరునామ:— రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,
939 44 సంబులయ్యకు వీధి, మద్రాసు.

ఒక సారి దయ చేసి (4)

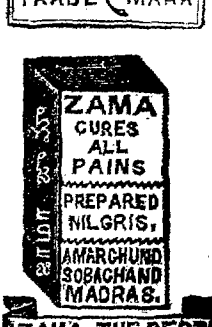

మా ప్రత్యేక శాస్త్రవేత్తలచేత, మాటపడమును ఖునున
పరిశీలింపుడు. ప్రత్యేకములు చేర్చి కట్టుబడినకట్టులు, తోడు
లు, అంటుసోగులు, ముక్కుపుడకలు, సాధారణ బేసరీలు,
కానకు బేసరీలు, లోలాకలు మున్నగువి వికలమునకు సిద్ధ
ముగా నున్నవి. వాజులలోలేనివి నియమితకాలములో తయారు
చేసి యిచ్చెదము.

ఉమ్మిగి రామయ్య శ్రేష్ఠ గురుస్వామి శ్రేష్ఠ
(1842) అంకు కంపెనీ, నగల వర్తకులు,
649 వైశాలకారులొద్దకు, మద్రాసు

టికెట్టు చేయబడిన మేలైన లక్ష్మీ బ్రాండు

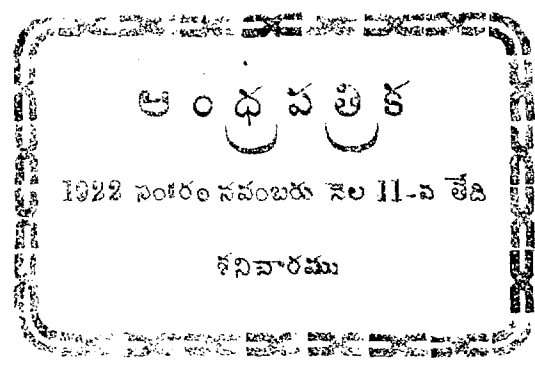
జమా ఆయిలు

సర్వరోగ నివారిణి.
ఇందువల్ల జ్వరము, దగ్గు, పిత్తిమ,
గొంతునొప్పి, కలరా, యిన్ ఫ్లుయెంజా,
పలు నొప్పి, బడలు నొప్పులు యింకా
యితర వ్యాధులకున్ను, ఉపయోగము
తలబుడ్డి 1-కి రు 0-8-0
దడను 1-కి రు 2-12-0
గ్రాసు 1-కి రు 80-0-0
ఆర్థరుతో అధ్యాత్మపండితకలయిక.
8 గ్రాసులు ఒకడబా తీయవాలి
రైలుచార్జి ప్యాకెండు కర్చులు యింకా
మాయెక్కి జమా ఆయిలు లక్ష్మీ
బ్రాండు అడగు చూచి తీయకలెన
అమర్ చెంద, సోబా చెంద
యంగ్లీషువారు పలకరుకు
గుల్బర్గ, వైటిక్ మొదటికె ఆసియా, వ్యాపారములు.
నెం 88. వేసమనాయునివీధి. మద్రాసు

గణితరమ్య వ్యాపారములు, తపాలపెట్టె, నెం. 35, మద్రాసు.

[illegible]

ప్రధానసాధనము

—:—:—

గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునకు బోయిన నాటినుండియు కర్దూరపై దేశము తన శక్తి కలదును క్రొత్తకిరింప జేసియున్నచో, ఈ సరికి స్వరాజ్యముదప్పినమా గాంధీజీకు వీలయ్యెడిది. ఇందులో మామగి నాయకులు కొందరు, మాయ దేవాలయములవలనకు తమ దృష్టిని బోనిచ్చిరి. క్రొత్త సందేశముల కొరకు జనులు నిరీక్షింప నారంభించిరి. శాసనోల్లంఘన సాధువిచారణ, కలుపుదొడ్డుని తమనుండి వెలుపలకు బోవునటుల చేసెను. నిర్మాణకార్యక్రమము తిన్నగ కొనసాగు చున్నచో, శాసనసభలపటి ఆకర్షణముల జూపుట కవసరము లేదని, హాకీం అబ్దుల్ ఖానుగా రంగీక రించిరి. నిర్మాణకార్యక్రమమును ప్రజలు తదేక దీక్షతో నిర్వహించిన గాని స్వరాజ్యము సిద్ధింప దని, మంజిలి మోతీలాల్ నెహ్రూగారు లాహోరులో ప్రజలకు బోధించిరి. స్వరాజ్యసిద్ధికి నిర్మాణ కార్యక్రమ మత్యవసర మని నాయకు లెల్లరును అంగీకరించు చున్నపుడు, అది ఎటుల నయినను పూర్తియగునటుల పాటుబడవలయును గాని, ప్రజల దృష్టిని మరెయ్యక వంకరు మరలించుట పాడి యగునా? నిర్మాణకార్యక్రమము జరుగకుండ నష్టపెట్టెడి శాసనసభాప్రవేశ మను ఆకర్షణమును జూపుట, మరింత హానికరము. శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్ఠంభనల నవలంబించుటచే, నిర్బంధము లాగి నిర్మాణకార్యక్రమము కొనసాగు ననుట పరిహాసా స్పదము. ప్రజలు తమ ధర్మమును నెరవేర్చుటకు ఎట్టి బాధలు గలిగినను సహించుచు, త్యాగశీతల బడయుచుండ, వానిని బలనంతముగ నాప బ్రయ త్నించుట, నిరాకరణసూత్రమునకే విరుద్ధము. కావలెనని బాధలను తెచ్చిపెట్టుకొనకున్నను, మీద బడినపుడు వానిని సహించి అగ్నితప్త మగు నుప ర్ణమభిలాషి బ్రకాశించుటయే ధర్మ మగును గాని, ఎటుల నయినను వానినుండి తప్పించుకొని బయట నుండు ధర్మ మగునా? అందుకు లోబడుచో, తప్పించుకొనుట కెన్నియో మార్గములు గలవు. గోల్లంబలో డిఫెన్సు బెట్టుకొనవచ్చును. జామీ నించువచ్చును. నికృష్ట మగు మార్గముల పడలం బించక, ప్రజలు స్వ ధ ర్మ ము ను నిర్వహించుట చేతనే, నిరాకరణోద్యమ మింతటి యున్నతస్థితి బడసింది.

విదేశములకు గూడ ఆశ్చర్యము గలుగుట కిది యే కారణము. "ఆశ్చర్యకరమగు విషయ మొకటి గలదు. మీరితో నెవరయినను శమాషణ ఇచ్చి, ఇకముందు తీర్పుగ ప్రవర్తించదలచునెట్టివ కా రా గృహములనుండి వెలుపలకు పంపింపుడు," అని యాంధ్రీయకు బంధులను పట్టికా విదేశమునకు పం బింపుట వామనాని నెడమ బాలుల్ల బోగి బోయిన వారు ఇచ్చి ప్రానియించెను. కారాగృహముల నుండి వెలుపలకు పంపుట అనివార్యమార్గ మయినను, అమాన్యమును మాత్రమే సహించుట తనకును అవలంబించుటలేదు. ప్రపంచము నాశ్చర్యమున చుంపుచున్న దీ విషయమే. ఇట్టి యనుకూలస్థితిని

తోలగించుటకై శాసనసభలను సాగకుండజేయవల యునా? ఇట్టి కార్యమువలన, నిరాకరణావలంబుల త్యాగము బూడిదపాలయి పోవదా? పోనీ, ఇం దుకు లోబడినను, నిర్బంధములను కొనసాగించు టకు అధికారవర్ధమునకు శాసనసభలతో బని యుండదు. క్రొత్తనిర్బంధశాసనముల నిర్మింప దల చిన, శాసనసభలతో కొంచెమయినను బని యుం డును. అప్పుడయినను, శాసనసభ్యు లెదిరించుచో, సర్దిఫీకెట్టు అధికారము నుపయోగించి రాజప్రతి నిధి గాని, గవర్నరులు గాని శాసనములను నిర్మింప గలుగుదురు. అంతటికష్టముతో నయినను వారికి నిమి త్తముండదు. ఏలనన, నూతననిర్బంధశాసనములు వారి కక్కరలేదు. ఇప్పుడున్న క్రిమినలు ప్రొసీజరు, పీల్ కోడ్డు మొదలగు చట్టములతో, వారి పనిగడ చును. వడ్డించువాడు తనవాడయిన కడబంకిని గూర్చుండవచ్చు నను సామ్యమున, శాసనములను అయిదులలో బెట్టువాడు తమవా రయినపుడు, అధికారవర్ధమునకు భయమే ముందును? క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోడ్డు 144, 107, 108 కెస్సులును, పీల్ కోడ్డునందు 124 (ఎ), 153 (ఎ) కెస్సులు ను, ఇంకను మరికొన్ని సెక్షన్లును, ఎప్పటి కయినను సరిపోవును. ఏకాద్యము జేయబోయినను శాంతికి భంగము గలుగు నను విషయముకటి జెప్ప వచ్చును. లా, ఆర్డరులను రక్షించువ్యాజ్యముపైని ఏకాద్యమునకు బూనినను, అది చలామణి యగును. అట్టి స్థితిలో శాసనసభలతో నాలోచింపవలసిన పని ఏమి గలదు? ఇంతవరకును జరుగుచున్న నిర్బంధప్రయోగములనిమిత్తము, అధికారులు శాసనసభలతో నాలోచింపవలసి వచ్చెనా?

తీర్మానముల నుపపాదించి, నిర్బంధముల నాపెడ మందురా? తీర్మానములను చర్చకు రాకుం డనే నిరాకరింపవచ్చును. ఒకవేళ యివి చర్చకు వచ్చి గభ్యులచే నంగీకరింపబడినను, అధికారులు వానిని కొనసాగింపజూరు. అప్పుడు చేయదగిన కార్యములేదు. ఈచెల్లటములతో కాలము వృథ యయిన కొలదియు, నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణ ముగిసోవును. శాసనసభ ద్వారా నిర్మాణకార్య క్రమము కొనసాగు ననుట, ఏవిధమున యోచించి నను, అసంభవ మని పొడగట్టక మానమ. శాసన సభలభ్రమను నాయకు లింతటనయినను విడనాడి, మహాత్ముని సందేశమునుగూర్చి మరియొక మారు యోచించుట ధర్మము. కర్దూరనందు స్వరాజ్యము గల దనియు, కర్దూర నిచ్చిన స్వరాజ్యము నిచ్చెద ననియు గాంధీమహాత్ముడు అసందిగ్ధముగ దేశము నకు బోధించి, స్వరాజ్యాశ్రమమునకు జరిగెను. కర్దూర సందేశమును నిర్వహించుటకు, ఆకర్షణములు గావలయునా? స్వరాజ్యసిద్ధికన్నను, గాంధీ ప్రభు తుల విమోచనమున కన్నను వేరుప్రోత్సాహ ముతో బని ఏమి? కర్దూర మూలమున దేశదార్పిద్యము తీరి, అర్థిక సంపద యతి శయించి, స్వశక్తి విజృంభించి, ప్రజలలో వైక మత్యము ప్రవర్ధిల్లి, ఆస్పృశ్యతనివారణ యై, స్వరాజ్యసందర్భము గలుగు సని గ్రహించినపుడు, ప్రజ లిందుకు తమసర్వశక్తులను అర్పింపవలసిన యవసరము లేదా? ఇక్కార్యము కొంత విసువు గలిగింపవచ్చును. ప్రతివారును ఆనుదినమును ఈ దానికి చూచుట కష్టముగాదా యని యడుగవచ్చును. కాని ఈ మాత్రము కష్టమున కయినను ప్రజ బాధ్యులొకరేదీ, స్వరాజ్యసిద్ధి గగనకుసుమ మగు ను. ఇది స్వల్పత్యాగము, కనిపింపజాలదు. దీని నలన, భుక్తియు ముక్తియు చేకూరుననుటకు సరిప యము లేదు. ప్రతిస్వర్గియు దేశవిషయకొరకు కొంచెముసేవ జేసినను అది యభివృద్ధిలము నొస గును. అట్టియవకాశము నెల్లర కొనగనది, ఇద్ద

రొక్కటియే. స్వరాజ్యసిద్ధి కింతకన్నను సులభ మును ఫలప్రదము నగు మార్గ మింకొకటి లేదు. దీనిని విడిచి, తథాకుబెనుకులవెంట జనుట నిరర్థ కము. మహాత్ముని సంస్మరించి, భారతీయు లొక్క యూపుతో నిర్మాణరథమును స్వరాజ్యస్వారము నెద్ద జేర్చవలయును.

నిరుత్సాహమునకు గాని నిరాశకు గాని అవ కాశ మేమియు లేదు. స్వరాజ్యఫలము నొకరు చేతి కందీయరు. ఎవరికి వారు సంపాదించవలయు ను. ఇంతవరకును జరిగినపని ప్రజలభ్రమను తోల గించుటకు తోడ్పడెను. స్వరాజ్యము వెలుపల నెక్కడనో లేదనియు, తమయందే గలదనియు, ప్రజలు గ్రహించుచుండిరి. తమయందన్న స్వరాజ్య మును బహిర్గతము జేయుటవలననే, పాంఛాఫల సిద్ధి గలుగును. ప్రజలయం దిమిడియున్న స్వరాజ్య మును గనుగొనక, మరిల శాసనసభలవంకకు బటు గిడుట చే పరాశ్రయభావము పెంపొందును. ఆకస్మాత్తువంక కెంత బరుగిడినను అది దూరమునకు బోవుచుండురీతిని, స్వాతంత్ర్యమొకొర కెక్కడకో బరుగిడుట వృథాశ్రమ యగును. కర్దూర నిర్మాణమువలన తనయం దున్న స్వరాజ్యమును ప్రతి భారతీయుడును పరికింపవచ్చును. మహాత్ముని సందేశ మునే, కస్తూరీభాయి గాంధీగారు కరాచీలో మరల వ్యక్తపరచిరి. మహాత్ముడు చెలిపిన సాధ నము, హిందూదేశమునకు క్రొత్తగాదని, ఈమె నిరూపించెను. స్వరాజ్యసిద్ధికి, ప్రజలు తమపై తా మాధారపడి యుండుట ముఖ్యవశ్యకము. కర్దూరను కేవలము వ్యాపారదృష్టితో జూడక, విదేశవత్త్రమునకన్న ప్రేయ మయినను దానినే గట్టు దని ఆమె బోధిం చె ను. ధర్మము కొరకు శ్రీరామచంద్రుడు పదునాలు వర్షములు అరణ్య ముల కేగిన విషయమును స్మరించి, ఆరీతిని ప్రతి వారును తమ ధర్మమును నిర్వహించుట కు మహాత్ముని గోరుచున్నది. ఈమెసందేశమును ఎల్లరును నిష్కర్షతో నిర్వహించుట యావశ్య కము. సరోజినీదేవి బొంబాయినగరమున నుపవ్య సింపినరీతిని, నెహ్రూ ప్రభుత్వము నిరాశ జెంది వేరొకత్రోవకు జూపిరి. కాని ఈత్రోవ నిరాకర ణోద్యమమును అడుగంట జేసి మొదటికే మోసము దెచ్చు నని, సరోజినీదేవి తెలిపినవిషయము యథా ర్థము. కార్యఫలసిద్ధి గలుగ నున్నపుడు నిరాశతో బని యేమి? కాంగ్రెసుసభ శాసనసభాప్రవేశ మును నిరాకరించు ననుట తథ్యము. ప్రజ లీతరుణ మున వెనుక ముందు జూడక, నూతనసందేశముల కొరకు వేచియుండక, స్వధర్మమును నిర్వహించె దరు గాక. గాంధీమహాత్ముని యు ప దేశ ము ల నా చ రణ లోనికి తెచ్చి మాతృబంధవిమోచ నము గావించెదరు గాక!

ఆళ్వారు మహారాజుగారు : స్వ రాజ్య సిద్ధి

ఆళ్వారు మహారాజుగారి యుపన్యాసములు భావగర్భితములై తనగారుచుండును. లాహోరు నగరమునందు సనాతనధర్మ సంస్కృతకళాశాలా వసతిగృహప్రవేశమహోత్సవసందర్భమున ఆళ్వారు మహారాజుగా రిచ్చిన యుపన్యాససంగ్రహము, అసోసియేటును ప్రెస్సు తంతివారలలో గనుపిం చును. పాశ్చాత్యులపనుచుము నేర్పెడిసంగతులను నిరాకరింపక, వానివలన గలిగిడి లాభమును పొం దుట యవసరమయినను, బిచ్చగాండవలె ఎప్పు డును ఇతరులనుండి తిరిపెముల బడసి పరులకేమియు నీయలేకబోయిన ప్రపంచములో హిందూదేశము

తల ఎత్తుటకు వీలుండదని, ఆశ్వాసరాజుగారు చెలి పిన వాక్యములందు గొప్పసత్య మిమిడి యున్నది. హిందూమహమ్మదీయ సంఘముల మధ్య వికమ త్యము గుడురుటకు, స్వార్థచింత సాధనము గానే రదు. ఎవరి లాభములను వారు జూచుకొనుచు, తాము మాత్రమే పైకినచ్చుటకు ప్రయత్నించు చుండునంతవరకు, సంఘైక్యత బలపడుట దుర్లభము. స్వార్థచింతనుండి బయల్పడి, ఒకరికొర కిం కొకరు త్యాగముల సల్పుచో, వివిధసంఘములును ప్రేమచే కట్టువడియుండును. అట్టి బంధము ఎన్ని యవాంతరములు సంభవించినను విడిపోవజాలదని, ఆశ్వాస మహారాజుగారు హెచ్చరించిరి. మహమ్మదు చెలిపినసూత్ర మిదియే. ఒకరి యాపదల కింకో కరు సానుభూతిజూపుచు, ఒకరినిమిత్ర మొకరు త్యాగ ము సలుపుటకు సంసిద్ధు లగునపుడే, సంఘైక్యత నిలుచును. స్వార్థచింతలు బలమగు కొలదిన, జాతి యందు ఎడబాటు గలిగి, దేశము వెతలపాల్గొనుచును. తనను తాగురైగులువలననే, ఆత్మవిశ్వాస ముదయించుననియు, అప్పుడు స్వరాజ్యము ప్రజల సాలింగనముజేసికొను ననియు, ఆశ్వాస మహారాజు గారు హెచ్చరించిరి. ఇందుకు కాల మెంత పట్టు నని యడుగవచ్చును. ఆత్మవిశ్వాసమంతత్వంలో గుడిరిన నంతత్వరలో స్వరాజ్యము సిద్ధించు ననియు, ఒక్క నిమిషమయినను ఆలస్యము జరుగదనియు, ఆశ్వాస మహారాజుగారు చెలిపిన సంగతులకును, మహమ్మది యువదేశమునకును తారతమ్యము లేదు. ప్రజ లికనయినను చేరువనున్న స్వరాజ్య మును చేపట్టకుండురా?

తెల్లవారి ప్రతిష్ఠ

క్రీడలు వ్యాయామముల సందర్భమునందు, అంగ్లేయుడు వ్యాయామముగ ప్రవర్తించునని ప్రతీతి యుండెడిది. అక్రమిత ఎంతవరకు సత్యమో, ఇప్పుడు పరీక్షకువచ్చినది. కార్పెంటరు అను సుప్రసిద్ధ ముష్టి యుద్ధప్రవీణుడు, ఫ్రెంచిదేశీయుడు, ఇతనిని సిక్కియను నల్లవా రొకరు ముష్టియుద్ధమునందు అనలీలగ నోడింపగలిగిరి. ఇటుల జరుగు నని తెల్లవా రెన్నడును తలచియుండకపోవుటచే నాశ్చర్య ముదయించెను. పిమ్మట, బెకెట్ అను అంగ్లే దేశీయునికిని, సిక్కి గారి కిని ఇంగ్లండులో ముష్టియుద్ధ మేర్పాటుచేయుబడెను. కాని, అధికారు లీపోరాటము జరుగజూడదని నిషేధించిరి. కారణ మేమి? నల్లవాని చేతులలో తెల్లవా రోడిపోయినయెడల, తెల్లవారి ప్రతిష్ఠ యడుగుట నట. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు వల్లవారిక తెల్లవారిని లక్ష్య పెట్టరట. ఇందువలన అపాయ మధికముగ గలదని, అందుకు ప్రత్యుపక్రమిక హెచ్చరించుచున్నది. ఇంగ్లండు ఈ రీతిని గౌరవహీనముగ బ్రవర్తించుట కిదియే ముఖ్య పర్యాయము గాదు. సుప్రసిద్ధముష్టియుద్ధప్రవీణుడగు బాకనను అను నీగ్రోజాతివారికిని, వెల్పు అను తెల్లవారికిని జరుగవలసిన ముష్టియుద్ధమును వెనుక నిషేధించి యుండెను. కృత్రిమపు ఏర్పాటుల తేసి, ఎంతకాలము నిజమును మరుగుపరుచుటకు వీలుండును? తెల్లవా రెంత యధిక లని చెప్పినను, నల్లవారి నెంతహీను లని తెలిపినను, నిజము త్వరలో వెల్లడిగాకబాపునా? సత్యమును కప్పిపుచ్చుటచే, తెల్లవారి ప్రతిష్ఠ నిలువజాలదు.

మరణ సుంకము

బెంగాలు రాజధానిలో, ఆర్థికసభ్యుడు వ్యయ మనకును రాబడికిని సరిపెట్టజాలక, మరణసుంకము నొక దానిని త్రొత్తగ విధింప దలచి నలుల వడంతి గల దని, అమృతబాహుపుత్రిక చెల్లుచున్నది. ఈ సుంకమును, చనిపోయినవారి ఆస్తి ఎవరికి జెందునో వారు భరింపవలెనట. ఇకముందు చనిపోవు

నపు డయినను, శాంతిలో జనిపోవుటకు బెంగాలీ లకు వీలుండదు గాబోలు. పెండ్లిండ్లపైనను శ్రాద్ధముల పై నను పన్ను విధించుటకు బెంగాలులో చాల కాలము క్రిందట సూచనలు వెలువడెను గాని ఆవి కొనసాగలేదు. పిమ్మట, వివాహపు రిజిస్ట్రేషను పన్నును విధింప వలెనని, కొన్ని ఆంగ్లో హైందవపుత్రకులు సూచించెనుగాని, అదియు సాగిరాకబోయెను. ఇప్పుడు మరణములపై సుంకము విధింపబడును. చెన్న రాజధానిలో తమలపాకులపై పన్నును విధించెద రని వెనుక అనుకొనిరి. ఇంకను ఏమివిచిత్రములు బయల్పడులునో చూడవలయును.

బాలవీరుడు

అకాలీ బాలవీరు లొకరిపై, మేజిస్ట్రేటు గారు కారాగృహశిక్షను విధించిరి. ఇతని తండ్రి కోర్టుకు వచ్చి, తాను జేసినమిలిటరీ సేవను గుర్తించి తన కుమారుని వదలిపెట్టవలయు నని, మేజిస్ట్రేటును ప్రార్థించెను. తనతండ్రికోరిక నంగీకరించెద వా యని, ఆబాలుని మేజిస్ట్రేటు ప్రశ్నించెను. కాని ఆబాలవీరుడు మేజిస్ట్రేటునకు జవాబిచ్చుచు, గురుగోవిందు డొక్కడే తన తండ్రి యనియు, కోర్టుయెదుటనున్న యతడు తన తండ్రిగా దనియు, తాను కారాగృహమునకే పోవుడు ననియు, బలికెను. ఈ బాలుడు మయినరని, తండ్రి విన్నవించినను వినక మేజిస్ట్రేటుగా రాబాలవీరుని జయిలుకు బంపిరి. ఇట్టివీరు లుద్భవిల్లుచున్న దేశము, చిర కాలము దాస్యము ననుభవింపబోడు.

రాటుపు మహిమ

అండను టైము పత్రికకు ఆంగ్లోహైందవు లొకరు, హైందవ పారిశ్రామిక స్థితిని గూర్చి వ్రాయుచు, హిందూ దేశమునందు యంత్రపరిశ్రమలు వ్యాపించుచో, ఇనిలేనివారిసంఖ్య హెచ్చు ననియు, వారు మిగుల అసంతృప్తి జెందెదరనియు, కార్మికులు దుర్మితీవరులై చెడిపోవుదురనియు, స్వగ్రామములను విమచుటచే వారిస్థితి దుస్సహ మగు ననియు అధునికపారిశ్రామికవిధానపు చెడుగులను పీషించియే, గాంధీ మహాత్ముడు రాటుమును నిరాడంబరజీవనమును ప్రజలకు బోధించె ననియు, సూచించియుండిరి. గాంధీ మహాత్ముని మొదలు ఆక్షేపించినవా రందరును, నెమ్మది నెమ్మదిగ వారి సిద్ధాంతములే దేశమునకు లాభ మొనర్చునని అంగీకరించుచున్నారు. నిజము నిలువక మిద తెలియును గద.

సానికసంఘములు : రాజభక్తి ప్రమాణము

సానికసంఘములలోని విశాకరణావలయులకు రాకుండి వేయటకు, చెన్న రాజధానినింద్రురి రాజభక్తి ప్రమాణమును ప్రతిసభ్యుడును నైకొనవలె నను బట్టిమును నిర్ణయించెను. సంయుక్తరాష్ట్రములలో నీ తత్వమును బ్రాబోధింపబిల్లు నిర్ణయమును చేసింది. ప్రతిసభ్యుడును రాజభక్తి ప్రమాణమును నైకొనవలె నని సవాల్ ఆలీఖాన్ గారు సవరణను ప్రతిపాదించిరి. మంత్రియగు చింతామణిగారి సవరణకు ప్రతికూలముగ మాటలాడిరి. మిగిలిన సభ్యులును వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించిరి. తుద కీసవరణ ప్రోసివేయబడెను. సంయుక్తరాష్ట్రముల కవసరము లేని ఏర్పాటు, చెన్న రాజధాని కవసర మయ్యెను గాబోలు!

బెంగాలు వడలు

అత్యంతవ్యయనకు కారణములయిన బెంగాలు వరదలు లేకుండుగ సంతోషించుటకు కారణ మేమి? రైల్వేకట్టల నెత్తుగ నిర్మించుటయే కారణ మని,

కీర్తిశేషు లగు మోతీలాల్ ఘోషుగారు చెల్లుపుచుండెదవారు. బెంగాలు వరకసంఘమున కధ్యక్షులగు రోడ్డుగారు ముచ్చటించుచు, వరదలకేమి, మన్యజ్వర వ్యాధుకముల కేమి, దేశము నావరించిన ఇతర విషయాలకేమి, రైలురోడ్ల కారణమునటుల రుజువయ్యెనని వలికిరి. అధికారవర్గ సాప్తవమున కిది నిదర్శనము గాబాలదు.

రైల్వేపరిపాలనము

రైల్వేపరిపాలనము మిగుల సాప్తవముగనున్న దని, ఇటీవల జరిగిన రైల్వేసమావేశమునందు, అధ్యక్షుడు పలికెను. కాని ప్రజ లెవరును దీనిని కొనియాడుకుండుటకు కారణ మేమి? రయిల్వే అధికారులు తమను చా బాగడుకొనకుండుటయే కారణ మని వీరు చెప్పిరి. ఆత్మస్తుతివలన రయిల్వే లోపము లన్నియు చూసిపోవును గాబోలు! ఆత్మవంచన మింతకన్నను విస్తరింపజాలదు!

సామ్రాజ్యవస్తు వదర్శనము

వైశదర్శమునకు ఇండియా పత్రికమునకు కమిషనరుగా నియమింపబడిన డివాన్ బహదర్ టి. విజయరాఘవాచార్యుల వారు లండనునుండి వచ్చియున్నారు. వీరు ఈశ్వర్య ప్రస్థానము భారత్ మేరే పాల్గొనడమనే విచారించుటకై ఇంగ్లండు నకేగి ఢిల్లీకి వచ్చిరి. వీరు వివిధరాష్ట్రములందును పర్యటనము గావించి ప్రదర్శనమునకు తోడ్పడుటకై మార్గముల నలకెదరు. స్వదేశసంస్థానములకు కూడ వసియెదరు. వివరములను తెలియ గోరువారు ఢిల్లీ ఇంటియాల్ సెక్రటేరియట్ లోని డిప్యూటీ కార్యదర్శిగారి ఆశ్రమనకు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనపు కమిషనరుగారికి వ్రాయవలెను.

రవీంద్రనాథ ఠాకూర్ మహాకవి

తిరుగుంతపురము 10వ నవంబర్ : డాక్టరు రవీంద్రనాథ ఠాకూరు గారికి తిరువనంతపుర పౌరలు బాబీతిపురమందిరము నెంత నిర్మింపబడిన పందిరమున నిన్న సాయంత్రము స్వాగత మొసగిరి. వివిధకళాకారులవారు 2 వేల కెక్కువకు విచ్చేసిరి. మహాకవి మేళతాళములతో నెదుర్కొని వారిహతులు, అల్లుడు, ఆగ్రహానుగార్లతో నూడ జేదికవైకి గొంపోయిరి. సందర్శించియు రచింపబడిన కొన్ని పాటలను కొందరు బాకెలు చదివిరి. స్వాగతప్రమును ముఖ్యవ్యాసాధిపతి యగు రావుబహదర్ వీరరాఘవఅయ్యంగారు చదివిన పిమ్మట దర్బార్ వైద్యులగు అత్యుజుగారు సతీతుని మహాకవికి సమర్పించెను. వెండితో చెక్కబడి, పద్మసాధిస్తామి అలయము మొదలగు ప్రదేశముల విచిత్రములు కలిగియున్న దంతపువెల్లెటో సహ్యాకపత్ర ముంచుడెను. శ్రీ వెల్లెటోపతి మూలమైన మహాకవి చిత్రము వెండితో చెక్కబడెను. వెల్లెట ప్రభుత్వచిహ్న రాకాలలో తయారు జేసిరి. ఎల్లరును దానిని నెంతో మెచ్చుకొనిరి.

స్వాగతప్రమునకు ప్రత్యుత్తర మొసరుట టాగూరు మహాకవి ప్రస్తుతిపద్యంధానమునంది లోపములను సూచించి, ప్రోత్సహించు సంఘాసనమున కూర్చుండుట విశాలమునకు నేమికి వీరనియు నెయ్యియు ప్రశంస విజ్ఞానము సభిస్తున్న పాదాలముల యుగ్మంబును గూడు నెంకొల్పెను యువితీవని పలికెను.

దీర్ఘబల్ల కట్టి గొంతు మహాకవి భావించుకొన విద్యుత్కారం కొనాడు.

ప్రముఖదర్శన వైస్రూప్ లో కర్ జాల్ సాకుండు గారి సలహా ననుసరించి ఇండియా ప్రమాణికరాధికరిని వైసు శార్మలో కవితకే హోర్మించి భూగర్భము నీచాలో ప్రమాణికాళు ప్రశస్తిదగానాన్ని పి. డబ్ల్యు. కేవలగారి నీ సూర్యవరహికి నియోగించిరి. ఇదివరకు ప్రమాణికాధికారి నన్ను జెప్పువారు ఇంగ్లండున కేవలము, ప్రమాణికాళు అందాలానుండి ఢిల్లీ, సింధు పట్టణములకు పోవుచుండు.

సినిమాపటమును అధికారులు నిషేధించుట

సిల్లీ థియేటరునకు యూనివర్సిటీ కలెజ్ లోకల్ థియేటరునకు మూకావెల్లు లేక నిలవజాలదు అను నిషేధమును ఢిల్లీరాష్ట్రములోపల ప్రదర్శింపబడుట నిషేధించెను.

కే.జా.కె. పుష్పగారు డి.కె.మెదక్ మధ్యస్థుల సభలో నుండి ఆనంతరము కార్మికసంస్థానము చెసిదెంటుగా పోషణతో జేగడడు.

దేశీయ వార్తలు

అకాలీల నత్యాగ్రహము

మొత్తము 5000 మందిని అరెస్టు చేయుట

చెరసాలలో నొక అకాలీ చనిపోవుట. లక్షలకొలది ప్రజలు ఊరేగింపు జరుపుట. తండ్రి కుమార్తెలను వేడ కుమారుడు చెరసాలకు వెళ్లకమాన ననుట.

దేశీ బంధు దాసు గారు

కలకత్తా నగరమున కేగుట. జ్వరము తగ్గుట. నాయకులు సందర్శించుట

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

లక్నో నగరమున కేగుట - గొప్ప స్వాగతము

అజ్ఞోల్లంఘన సంఘ నివేదికము

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగా రుపన్యసించుట, జిన్నాగారి అభిప్రాయము.

బొంబాయిసభ - శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి ప్రసంగము

అల్వారు మహారాజు గారు

విశ్రాంతిమునుగుర్చి ఉపన్యసించుట - దేశభక్తిని వెల్లడించుట

అకాలీల నత్యాగ్రహము

మొత్తము 5000 మందిని అరెస్టు చేయుట

9 వ తేదీని అరెస్టు చేయబడినవారికి శిక్ష వేయుట

9 వ తేదీని అరెస్టు చేయబడిన 100 మంది కేసు 10 వ తేదీని విచారణ జరిగినది. వారిలో 21 మంది నడతివేసి, తక్కినవారికి తలా లెండ్లను కేసునకును తలా 100 రూపాయలు జారీనాయు చెల్లించినచో మరి మూడువారము లదనము శిక్షను వేయబడెను.

కుమారుని వనలవలె నని తండ్రి కోరుట

తన కుమారుడు సేనలో పనిచేసేవాడని నడిని వదలి చేయవలె నని శిక్షింపబడినవారిలో నొకని తండ్రి అర్జీ పెట్టెను. అందుల కంగీకరించువా యని మెజిస్ట్రేటు శిక్షితు నడిగెను.

కుమారుడు నిరాకరించుట

తాతండ్రి ను గోదించినందుగాని యీ అర్జీ వారుకు కాదు. సేన చేతనాలే పోయెనని శిక్షితుడు నడిచెను. అందు వలన తనకుమారుడు మేనగు అరెస్టెండ్ల చెప్పినను మే. స్ట్రేటు శిక్షితుని నడపలేదు.

ఒక శిక్షితుని మరణము - గొప్ప ఊరేగింపు.

హరిసింగ్ అను నతడు అరెస్టుచేయబడినవాడు. ఇతడు ఇదిమిచుచున్నాడు. అతడు కొన్ని రోజులనుండి గ్రహణి కే వాగ్ల వదులు వైద్యశాలలో నుండి చనిపోయెను. జైలువాగులకు గురుద్వారానుండువారికి వ్రాసెను వా లానని కేసునకు ఊరేగింపు జరిగిరి. అంతకు ముందే అకాలీదళమువారు బాంకు మేనేజరుతో ఊరేగింపునకు తుగ్గబడిన నడచిరి. అక్షలకొలది ప్రజలు కచ్చిరి. వారు భక్తిగీతములను పాడుచు చరిచిరి. బాగ్ల వదులు బాటోయి అచట కడగబడిన గాదినిది. అచటనుండి బాగ్లవలెనన్ని బట్టుకు వచ్చుచు భోజనమున దేశభక్తులతో నలకు చనిపోయెను. గోవిందపురంలోతో తాత్కాలిక కాశా గృహమున నుండుగా వనిగి జమ్మి కేసుని బలహీనువారు ప్రకటించిరి.

దేశీ బంధు దాసు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

ఇద్దరును మరల స్పీడరువు క్రిని ప్రారంభించవలయుట ఇద్దరును కాఫనసభలకు నిలువవలయుట

1928 వ సంవత్సర ప్రారంభమున మరలస్వామివాదవృత్తిని ప్రారంభించుటకు సంకల్పపూరితమునగా కచ్చితుడౌతా. ప్రతినిధిగా నిలుచుటకును దేశీబంధు చిత్రరంగున దాసు గారు నిర్ణయించిరి. భంగిణ తాతీలాలు నెహ్రూగారు నుండ జరుగ వలెనని చేసెదరు. కాఫనసభలకు నిలచెన రని, రెలిసివ వారు సభకునున్న రని తెంగాలిషిక ప్రకటించినది.

శ్రీమతికస్తూరి బాయిగారు

కరాచీలో నుపన్యసించుట

8-వ తేదిరాత్రి కరాచీలో యిదగా మైదానమున జరిగినసభలో గాంధీదేవియు గురుగర్భియు నగు శ్రీమతి మాతా కస్తూరి బాయిగా రుపన్యసించిరి. "స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యములను బడయుటకు గాంధీ మహాత్ముడు చూపిచూగము నూతనము కాదు. ప్రాచీనకాలమునం దట్టి విధానము ఆరంభించి చున్నవారును స్వాతంత్ర్యమును కాపాడు కొనుచుండిరి. అప్పుడు దేశము అధికముగ సంపన్నమై యుండెను. స్వరాజ్యమునకు సంపన్నత ప్రధానాంగము. ఇద్దరు ప్రచారమును మీరు ప్యాపారసరిగా చూడగూడదు. ఇద్దరు బట్టల భర మెప్పుగా నున్ననుగూడ మీరు లెక్కచేయగూడదు. అందులో వర్తకము లాభమును గడించు చుండుట నిజమే యన్నను ఆలాభము మనదేయులకే లభించును. దేశసేవలో స్త్రీలుగూడ సభికులుగ కర్త బూనవలెను. శ్రేష్ఠముగా తాముగ్ల దేశసేవ చేయు లతునయే నిరంతరము చాలించింపుచుండువలెను. శ్రీగామనంద్రమూర్తి దేశభివృద్ధికొరకు 14 ఏండ్లు కాంతారవాస మొనరించెను గాన దేశీయు లాచువా నీయని బాధ్యతనుగా మండుకొని దేశసేవార్థము కష్టముల ననుభవించ సుకీర్త్యుల లాలెను. మనదేశమునకు దైవభక్తి ప్రధానము. మనకు కీర్త్యులుగ స్వరాజ్యమును ప్రపాదించ వలె ననియు తనసోదరులను భర్తలను కష్టములనుండి విముక్తులు కానలెనయును సత్కీర్త్యులని వేడుచు భారతరాగన లండనుకు విరంగిలమును దైవమును ప్రార్థించవలెను" అని మాతా కస్తూరిబాయిగారు జుట్టించిరి.

మహామహర్షి జిన్నా గారు

కాఫనసభలకు వెళ్లుటయే మంచిది

మనలో దీనియే లగువారు బాధ్యతగలవలె చెల్లవలె నని సేన మొనరించినందున లెజిస్లేషన్లును, చురము నియోజకులను కూడగట్టుకొనవలెను. దానిని నుచ్చ ప్రజలకు శ్రద్ధగా బోధించవలెను. అన్నియుభ్యుపభ్యులనుసూక్ష్మము వారికి వివరింపవలెను. మనలోగలవలె మనము నిరూపించి కాననదలంబి నీరీతిగా నుండు. నిరంకుశుని మనము నోరక కనుకుని దాసుగారు కచ్చితుని చాల సమంజసముగా అట్లు మనలోగలవలె కాననభ్యుపభ్యులనివేదించినవలెను అసహనభరిత మనం వినుటయే ప్రతిరాజ్యమును నిరోధించుటయే లేక మరి ఎట్లు చేయుటయే కాననభ్యులకి నిర్ణయించవలెను అగాన బాధకే చుట వలెను. కాననభ్యుల బాధ్యులను ప్రార్థనా నిరసించినచో చచ్చినిగూర్చుమే సాగును. అప్పుడు రాజప్రతినిధి "పిటో" అధికారమును బాధించుకొని ప్రభుత్వమును సోదంబలపరచుచును. వారు కాననభ్యులను కచ్చితులతోడూ చచ్చినిగూర్చుమును మూకుటయే కర్తవ్య మగునని బాధ్యుల బిచ్చాగారు నడిచిరి.

సనాతనధర్మవిద్యార్థిని కేతనము

లాహోరులో ప్రారంభోత్సవము

అల్వారు మహారాజుగారి ప్రసంగము

9-వ తేది సాక్షంకాలము లాహోరులో సనాతనధర్మ సంస్కృత కళాశాల విశ్వార్థుల భావన గృహమునకు అల్వారు మహారాజుగారు ప్రారంభోత్సవము గావించి విశ్వార్థులకు బహుమానముల నొసగుటకు రుపబడినసభ కచ్చితులతో జరిగింది. అప్పుడు వారుసభానిరంజనముల నడిచిరి. దేశభక్తి

ప్రాచీన హిందూమత గ్రంథములను తత్వశాస్త్రమును వేదాంత శాస్త్రములను శ్రద్ధగా చదివి మన ప్రాచీన లగు మహర్షులు మనకు దయతో నొసంగిన జ్ఞానామృతమును మీరు తనిదిదిన గ్రోలదగును. మీరు ఏ దేశమాతగృహమున జనించితిరో అట్టి భారతదేశమునే నేనుగూడ నొక పుత్రుడను. మీరూ దేశమాతపై నెట్టిభక్తి గలవో అట్టిభక్తి నే నేనుగూడ లెగియున్నాను. అదేశమాత నాకాధింపుట ముఖ్యధర్మ మని మీరందఱెట్లు భావించుచున్నారో నేనుగూడ నట్లులే భావించుచున్నాను.

ప్రాకృత్తిముములు

పాశ్చాత్య దేశీయులవలన మనము నేర్చుకొనవలసిన వన్నెయో మహద్విషయములు కలవు గాన మనము కృతజ్ఞులము. మనకు ఆ అవకాశములను చక్కగా నుపయోగించుకొనదగును గాని అజ్ఞానమున మన బాతీయజీవనమున కనుగుణమైన దానిని మాత్రమే అనుకరము చేసుకొన దగును.

యాచకత్వమువలన గౌరవము లభింపదు

మీ రెల్లపుడును పరదేశములవారిని యాచించుచునే యుండేవారికి ప్రతికృతిగా దేనినిగూడ నొసంగకలరున్నచో మీరెన్నటికిని సమానగౌరవమును గౌరవార్హుల కాబాలను విషయమును యుక్తముగా పురుషవర్తన వలెను.

విశ్రాంతిము

శరమరణము మనకు ముఖ్యముగా నుండవలెను. తరస్కరమునకు నుండదు. అంతర్గతమును మీ ఆత్మను మీ రెంతకును వైకి లేవాలిదురో అంతవరకు అత్యుల! అత్యులను విశ్రాంత కాకరింపగలరుదురు. అప్పుడు హిందూ మహాద్వీయమై ప్రసిద్ధిముగ నేర్పడినదని తెలుపుటకు మీకర్హతలుగను. ఏలనగా ప్రతిఆత్మయును పరమాత్మనుండని అంగీకరిం కాదా? అట్లులే ప్రతిసంఘమును భారతజాతియం దంతర్భాగమేకాదా? అట్టి ప్రత్యేకసంఘములు వట్టిర్యాసమావలన నేకజాతి కాబాలవు. మనఆత్మలు స్వాధీనపరత్వమును కల్గించివైకిలేవవలెను. ప్రేమాగృహపుడగు సర్వేశ్వరుని సాన్నిధ్యమున పరస్పరహిత్యాము అన్నిచోములవారును త్యాగముల కోరింప వలెను. సమానమును చూపవలెను. అప్పుడు దృఢము ను స్థిరము నగు వైకమత్వముతో గూడిన జాతీయత ఏర్పడును. దానిని ఆపని పాతములను భూకంపములను గూడ భేదింపకలవు. అప్పుడా జాతీయతయందు మహామద్వీయాగ్ల హిందూ నిట్కులైను. మతములు మున్నగు సర్వవైకమలను మగ్గుములై యుండవలెను.

అత్యులభవము

అత్యులభవము మదిలో అత్యులగృహ మనుభవమునకు వచ్చినచో అత్యులగృహము కులభవముగా నెప్పుడును. అప్పుడు మన మెత్తరితోడను పోదనునది సరసమే కలంగదు. కచ్చితులతోడను కలంగదు. ప్రతిహాత కలంగకలంగదు. మీరు కోరుచున్నట్టిదము మీరు పూర్ణాభివృద్ధి నకలగదు. కచ్చితులకు మీరు సగు స్వరాజ్యలక్ష్మి మీరు నిరంకుశులను కాక అప్పుడు మీరెంతో కాకలరు. అప్పుడు ఎల్లవానను సమానము చేయునారే కాని నిరోధించునా చెప్పవలెను. అట్టి కుమారుల మొరకల్లలో చురుకొచ్చుకొనిన కలగలెను. అనంతముగ గాంధ్య మంతుల కలగలెను. మన బలహీనులగునగు.

హిందూ మతము

హిందూమతము సంకలనమున కల్గింపుడు. మీరు హిందూ ప్రతిపాత్యమును లాభమున కరిగింపగలెను. మనధర్మమును మరుచుట. అన్ని ధర్మములవారిని భాయపారినిగూడ గట్టుకొని కావలెను. మీజనియను భారతదేశము మదిలో మది. మీయుభ్యులకి దేని రెండు పోషించుచున్న. తన్నుకలించుట మీ రెండులే దో అది ఆదేని చేయుకన్న అదో మిషన్ గరించుచున్నది. మీరు నిరంకుశముగా నామెప్పుడయమును పాదలొడికముగావించి కొంచెమైన పచ్చిపుట్టిని నిరంకుశములకేమి కడదిపాటుకు. అదేవి సత్ప్రసారములు కచ్చితులై యుండవలెను. అమెగ్గనాన మన బనించిన మీరూమన కాకల్లా-లనుగ కుర్రజించి కచ్చితులను చూడవలెను. ఆమె కచ్చితులతోడను డిజింపుచుండ సుదేక్షింపుట ఆమెవిడ్డలకు మీరు తగవననా? అని మహారాజుగారు నడిచిరి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ సభ

బందరులో సభ 10 వ తేదీని జరుగుట. కొన్ని వివరములు
నవంబరు 20 వ తేదీని కలకత్తాలో భారత కాంగ్రెసు సంఘసభను జరుపుటనవసరమను
తీర్మానము నామోదించుట

నెల్లూరు ప్రముఖులకు స్వాగతము

నెల్లూరులో బహిరంగసభ - ప్రముఖులకు సన్మానపత్రములు - ప్రముఖుల ప్రసంగములు

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు
స్థాయి సంఘసభ

10-వ తేదీని బందరులో జరుగుట

నిన్నను మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు శ్రీయుత టంగు
టూరి ప్రకాశంబాబ్ అధ్యక్షతన బందరు శాతీయకళాశాల
వరదమున రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినది. సభ్యులు
10 వ తేదీని ఉదయమున నెల్లూరు వచ్చిరి. భోగరాజు పట్టాభి
సీతారామయ్య, ముట్నూరి కృష్ణారావుగారు మున్నగువారు
రైలుస్టేషనునకు వెళ్లి వారికి స్వాగత మొసంగిరి.

శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశం కశీనాథుని వాగ్దేవ
త్వరారావు (చెన్నైపురి), నండిపల్లి నరసింహారావు (గంటూరు),
బొకర్లూరు వెంకటగిరి, మల్లాది కృష్ణమూర్తి (బరంపురం), డాక్టరు
రామచంద్రారావు (బెజవాడ), బండ్రు నారాయణరాజు, మం
గయ్య (ఏలూరు), ఉమామహేశ్వరి (పిఠాపురం), తునుమ వేంకట
రామయ్య (రాజమండ్రి), డాక్టరు నజీరులహమదు, సి. రాజ
గోపాలాచారి (చిత్తూరు) భవిష్యత్తుపాటి సత్యనారాయణ (రాజ
మండ్రి) అత్యంతరావు, బ్రహ్మజోష్యుల లక్ష్మీనరసమ్మ, గార్ల
మున్నగువారువచ్చిరి. ఆంధ్రరాష్ట్ర రామచాను దుర్గిరాలగోపాల
కృష్ణయ్యగారు 10 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు వచ్చెద
రని తెలిసినది. గవ్వనామన ప్రయోజనములు జరుగుచుండుటచే
ఉన్న వలక్ష్మీనారాయణగారును శ్రీమతి లక్ష్మీనారాయణగారు
యును రాజాలకపోయిరి. మొత్తము 50 మంది వచ్చిరి. ఉదయము
10-30 మొదలు 2 గంటలవరకును వారందఱును కళాశాలవర
దమున రంగులు వేయుచుండ్రములను మగ్గములకాలను చూచి
ఆనందించుచు నెల్లూరు సంతసించిరి. బందరు
ప్రాంతములందు నేటి బడులున్న సన్ని
గతము ఖద్దరు బట్టలను ప్రదర్శించుటకు మండల కాంగ్రెసు
సంఘమువారి రాక ఖద్దరునిలయును నెప్పరచిరి. 10 వ తేదీ
సాయంత్రము స్థాయిసంఘ కార్యసంఘసభలు జరుగును. చాల
మంది వాయువులు వచ్చుటచే బహిరంగసభను జరుపుటకుగూడ
పట్టణ కాంగ్రెసు సంఘమువారి కర్పాటు చేసినది బందరునుండి
నిన్న సాయంత్రము తిరిగివచ్చి వచ్చినది.

భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ అనవసరము

డికంబరు నెలలో తేజీయమహాసభ జరుగునుగాన ఈ నెల
20 వ తేదీని కలకత్తాలో భారత కాంగ్రెసు సంఘసభను జరు
గెట్లు అనవసరము అని నిన్న జరిగిన స్థాయిసంఘసభలో తీర్మా
నింపబడినది.

దేశబంధు దాసుగారు

కలకత్తాకు వెళ్లుట

10-వ తేదీ ఉదయమునకు దేశబంధు చిత్తరంజన దాసు
గారు కలకత్తా చేరిరి. జ్వరములేదని యింకను చాల నిరసము
గా నున్నారు. 18-వ తేదీ సోమవారమునాడు కలకత్తాలో వంగ
రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘసభ జరుగును. అసభలో అష్టోల్లంక
సంఘమువారి నివేదికను చర్చింపబడును నాన దానినిగూర్చి పలు
భువు వాయువులు దాసుగారిని సందర్శించి ముచ్చటించిరి.

పండిత మోలీలాలు

నెల్లూరుగారు

లక్నోలో స్వాగతము

10-వ తేదీని నెల్లూరుగారు లక్నో చేరిరి. నెల్లూరుది
ప్రజలు స్వాగత మొసంగిరి.

నెల్లూరు ప్రముఖులకు స్వాగతము

బహిరంగసభలో సన్మానపత్రములు మొనగుట

10 వ తేదీ సాయంత్రమున శ్రీయుత టంగు
టూరి ప్రకాశంబాబ్, వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, వేంకటసుబ్బయ్య
లక్ష్మీనరసింహంగార్లకు పార్లమెంటు సభ్యులకు బహిరంగసభ
జరిగినది. అసభకు అల్లారెడ్డి నుల్లూరురాజురెడ్డి గారధ్యక్షు. త
దవించిరి. నెల్లూరు వాయువులు మండల కాంగ్రెసు సంఘము
శ్రీలక్ష్మీనారాయణును సన్మానపత్రముల సమర్పించిరి.

శ్రీనివాసంగారు

గాంధీ మహాత్ముని ఆజ్ఞలను కొంచెమైన సత్ప్రమింప
గూడదు. కాశనసభలకు వెళ్లగూడదు. విధానమును మార్చు
గూడదు. ఎకవేల బోధించినను నెల్లూరు మండల సభయును
భారత కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘ సభయును
జరుగు కరకును ఎల్లవాడును ఓరిమిని
బూనవలెను. ఎట్టి లభ్యవాదములను తెలుపగూడదు.
నాకు చెరసాలలో బుద్ధిచేసినపుడు గంటూరు వెంకటసుబ్బ
య్యలక్ష్మీనరసింహంగార్ల చాల సహాయము చేసిరి. అని శ్రీని
వాసంగారు నుడిచిరి.

గుంటూరు వెంకటసుబ్బయ్యగారు

నేనును వామితులను లక్ష్మీనరసింహంగారును వెంకటసుబ్బ
య్యలకులను పిలిచి ఉదయ కన్నడభాషల సభ్యునింక గతగతిని.
మేము నిత్యమును సంభాషించుచున్నామేమనగానే యీవన్న
మని వేంకటసుబ్బయ్యగారు నుడిచిరి.

రాఘవయ్యగారు

నేను నెల్లూరు పౌరుల ఆజ్ఞానుసారము తేజసేవ చేయు
టకు సంసిద్ధుడనానన్నాను. గాంధీ మహాత్ముని ఆజ్ఞలను ప్రతి
మూలముగా సట్టి ఎట్టి కాఠ్యమునందైన నన్ను నిలుపించకచ్చు
నని రాఘవయ్యగారు నుడిచిరి.

పండుగలు కూడవు

గాంధీ మహాత్ముడు కారాగృహమునండు టుండ తేజీ
యలు భోగముల ననుభవించరాదు పండుగల వినోదముగూడదని
ప్రముఖులందఱును నుడిచిరి. నెక్కువకంటెమంది సభకు వచ్చిరి.
అంత్యమున శ్రీమంకాశక్తిమలను పాడిరి.

మండల సంఘమునకు నాటక సంఘమువారు

100 రూపాయ లిచ్చుట

10 వ తేదీ రాత్రి నెల్లూరులో ప్రదర్శించబడిన శ్రీనివాస
కళ్యాణమున శ్రీనివాసంగారు ప్రధాననాయకపాత్రమును
ధరించిరి. అప్రదర్శించబడిన తర్వాత సాయంత్రము నాయురూపా
యల వా నాటక సంఘమువారు నెల్లూరుకుండల కాంగ్రెసు
సంఘము శ్రీలక్ష్మీనారాయణుకిచ్చిరి.

కాంగ్రెసు కార్యాలయమున ప్రతిదినమున సభలు జరు
గుచున్నవి ప్రముఖులు తమకారాగృహసభలనును గూర్చి
తత్పరాదుగా ముచ్చటించుచున్నారు.

కాంగ్రెసు సంఘ (జనరలు బాడీ) సభ 12 వ తేదీని
జరుగదు.

ఆయుర్వేద ప్రకాశిక

సంపాదకుడు బులుసు దుర్గాప్రసాదరావుగారు

ఈప్రకాశిక ప్రధానసంపాదక కాశీరహస్యమున ప్రకటింపబడి
మాకార్యాలయము నలంకరించినది. ఇది ప్రకాశకమునకు నెం
దికసాహిత్యప్రకటింపబడును. చందాసాలింప మూడురూపాయలు.
సంపాదకుడు బులుసు దుర్గా (చిన్నవలసరావుగారు. ఈప్రకాశిక గుం
టూరులో ప్రకటింపబడుచున్నది. కలంబావారు ఆయుర్వేద ప్ర
కాశికాకార్యసానును గుంటూరు అని బ్రాయుచున్నది. దీనియందు
వైద్యనిమగ్నులు మూత్రమే ప్రకటింపబడును.

బొంబాయి బహిరంగ సభ

సరోజినీదేవిగారి అధ్యక్షత

9-వ తేదీ సాయంత్రమున బొంబాయి రాష్ట్రీయకాం
గ్రెసు సంఘమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము శ్రీమతిసరోజినీదేవి
గారి అధ్యక్షతన బొంబాయిలో బహిరంగసభ జరిగినది.
చాలమంది శ్రీమంకాశక్తిమలను అవంతికాబాయి గోశ్వ
గారును మరెందఱును ప్రముఖులగు శ్రీమంకాశక్తిమలను "స్వా
తంత్ర్యపూర్వము చూపుము" అనుగీతము నొకసోదరీదన పాడి
నపుడు సభ్యులు చక్కెరస్వాంత్రులైరి. కాశనసభలకు వెళ్లవలెనను
వాడు కూడదనువాయును గూడ నుభవ్యపించిరి. సభ్యులు కాం
రముగా నందరి చాదములను వినిరి. "దాసునాకీం నెల్లూరుగారు
కాశనసభలకు వెళ్లవలెనని సభ్యులముతోనే చెప్పిననుట కట్టి
సంతోషమును తెలుగారి. నిమ్మకాయకము లగు కాశనసభలకు
వెళ్లవలెనని వారు బోధించుట సమచిరముగాదు." అని కాశన
సభలకు వెళ్ల రాకను వాడు నుడిచిరి.
"కాశనసభలకు వెళ్లవలెనని నుడిచిరి." అను
గారి రాజనీతిపై సుపూర్వముగా విదితమైనది. కాశనసభలకు
వెళ్లవలెనని స్వరాజ్య మతీర్థముగా "కళుంబు" సభలకు
వెళ్లవలె ననువారు వాదించిరి.

సరోజినీదేవిగారు

బొంబాయిపౌరులు రాజకీయములందు చాల నమగ్నము
గులవారగుటచే వారి అభ్యుదయమున తేజయుల కిందటిన తెలి
యు టిల్లవనుట. వారి గూడ అష్టోల్లంకసంఘమున సభ్యు
లయ్యెనుగదానెనుగాని అన్నసత్యమున నేను వెళ్లకాలక పోతిని.
తేనివో నేను గూడ రాజగోపాలాచారి
గారు మున్నగు ముగ్గురితో చేరి ప్రతికూలాభి
ప్రాయము పొంది చేప్రాచు చేసెయిండును. చేసెయిండు సం
సిద్ధులు కాకుండ ననవాయజితీలో నుండుట చూచి అలాచన
తోలక ఉత్తమసాధనము నాశ్యము కావలెను రెండవసాధన
మిదియే యగునని తెలిచి నెల్లూరుగారు మున్నగువారు కాశన
సభలకు వెళ్లవలెనని నుడిచిరి. వారి సభ్యులము నెక్కువను
గూడ శంకింపకాలరు ఇది వారిలోపముగాదు. మనాత్మమగు
నీ ముద్దమము కట్టును కాసీనత వహించి చేసెయిండు యందు
లన బాధ్యులు. చేసెయిండు లిష్టతనె తమయశస్థును తెలింపక
బానిసత్వముతోనే తృప్తిపొందుచుండుట మిక్కిలి సంతాపకర
ము. కాశనసభలకు వెళ్లవలెనని క్రమశిక్షణకు మనకత్తంత
ప్రియతమ మగు అసహాయోద్ధమసిద్ధాంతమును వెనుకబడును.
ఖద్దరు బట్టలను జాతీయతకు చిహ్నముగా చేసెయిండునను
ధరించుట ముఖ్యవసరము. నిర్మాణ విధానము సభికివీక్షతో
కొనసాగింపవలె నని సరోజినీదేవిగారు నుడిచిరి.

కాశన సభకు వెళ్లుట

గొలుసులను మెడకు దగిలించుకొనుట

జన్మభూమి

తోక ముడుచుకొని లాంగి కుక్కలు కట్టుకర దగ్గరకు
వెళ్లుటలను నరల కాశనసభలకు వెళ్లవలెనని తేజీయుతవ్యయ
న గీకరింపరు. కట్టుకర దగ్గరకు కుక్కలు వెళ్లు తెందులకు
గొలుసులు మెడలకు తగిలించింపుకొనుటకే. గొలుసులను తగి
లింపినవా రా కుక్కలను దువ్వెదరు, లావించెదరు, కడిగించె
దరు, శుభముగా నుంచెదరు, వాటికి లిండిపెట్టెదరు, అపుడుపుడు
సిండి వంటలుకూడ తెల్లెదరు. ఇది యింకయెంత నిజమే. ఆ
కుక్కలు చేయనచేసి? ఊరక మొరుగుట. మేమిండులకు కాశ
నసభలకు వెళ్లుము. ఇప్పుడు నా యోధ్యమునకును కాల మను
కూలము కానివో మంచి గోపాబుకచ్చుకరకును చేసెయిండు
నాగాని కాశనసభలకు వెళ్లుము.

హిందూ ముస్లిమ్ ప్రాతినిధ్యచర్చ

సంజాబురాజనసభ వారు సూచనలు

అరుగురు సభ్యులును నొక లభికాగాధ్యక్షింపబడు గల
కమిటీ ఉద్వేగములలో హిందూ మహమ్మదీయులచేతమను
ప్రాతినిధ్య మొనగవివయమునై సభిప్రాయ మొనగనలుల
పంజాబుకాశనసభవారు తీర్మానము గావించిరి.

బెంగళులో పటదలు

కారణములకు విచారించుటపై దృఢోద్దేశము
ప్రకటించుట

రైల్వేస్టేషన్లో నిలచి ప్రయాణింపబడుచున్న రోగివార్లము
లులేకపోవుటకే కలకత్తా సంధివింకెనను యెంకవలె సత్య
మా విచారించుట. రైల్వేస్టేషన్ల వారు పాదీయాలా మహా
రాజుగారి యనుమతిని పాదీయాలా సంస్థానము చిఫ్ ఇంజనీరు
రామమూడర్ లాలారావుగారిని నియోగించిరి.

உருக்கிய

దుందుభినామ సం॥రం కార్తిక బహుళ॥ ౭, శనివారము

తుమ్మెద పాట

[శ్రీయుత మంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు]

పువ్వుదేనెల గారి తుమ్మెద
తమ్మె-పువ్వులలో జిక్కిన తుమ్మెద
నీలోల్ల సహజము తుమ్మెద
జే- నెలవేలులే నిజము తుమ్మెద
మెలలో జిక్కిలితని తుమ్మెద
నీవు నీగిల్ల బోకమ్మ తుమ్మెద
నీ-పువ్వులా వేము తుమ్మెద
మదిని భావించుకోకమ్మ తుమ్మెద
జిక్కినివాసమే తుమ్మెద
రాజ్య-లక్ష్మీనిలాసమే తుమ్మెద
మమ్మ పుట్టివోలే తుమ్మెద
పక బ్రహ్మ మెట్టివోలే తుమ్మెద
వారివాళ్ళిస్తానమే తుమ్మెద
ప్రభా- కరుణేపదస్థానమే తుమ్మెద
అతమ్మగొప్పే తుమ్మెద
నీవు-అనందమొందనే తుమ్మెద
ఏకాకి నని నీవు తుమ్మెద
చాల- వ్యాకులపడకమ్మ తుమ్మెద
నీకట్లు పడెనని తుమ్మెద
నీవు-నీకాట పడబోకు తుమ్మెద
దిక్కెక్క రని నీవు తుమ్మెద
గుండె- దిగులు తెందకుమ్మ తుమ్మెద
తేవన గలిగుంటే తుమ్మెద
మాడు-లోకాలు 7ల్లునే తుమ్మెద
అపద తప్పదు తుమ్మెద
భువిలో- కాపురాలండనే తుమ్మెద
కష్టము బ్రాందక తుమ్మెద
ఫలము- గన్న వారున్నా కే తుమ్మెద
విఘ్నములకు జరిగి తుమ్మెద
కోర్కి- విడిచిలే నీరి రాదే తుమ్మెద
పాపాపదలను తుమ్మెద
లక్ష్మీ- మెసించి చేరనే తుమ్మెద
నీకట్లు మానక తుమ్మెద
కోర్కి-వేకట్టుకోకమ్మ తుమ్మెద
భానుమంతుని నమ్మ తుమ్మెద
మదిని- భజించుచుండనే తుమ్మెద
లోకబంధపుండు తుమ్మెద
నిన్ను-చేకొని విడిపించు తుమ్మెద
కటికి-నీకటి పోయి తుమ్మెద
ఆరణ్య-కాంతు లందయమయే తుమ్మెద
నికల్లె తెలపాయె తుమ్మెద
తూర్పు-దిశ తేజోమయ మయే తుమ్మెద
పొడుపుకొండమీద తుమ్మెద
పొద్దు-పొట్టున పొడిచిన తుమ్మెద
కలవ కన్నులు మూసె తుమ్మెద
తమ్మె- దొంగ తమ్మె- వీస తుమ్మెద
నీవంకలలు పోయి తుమ్మెద
స్వర్ణ-నిలంకనామ్మయే తుమ్మెద
పువ్వుదేనె- గాలి తుమ్మెద
సోభ్య-మల వాలలాడనే తుమ్మెద
నీచిన్ని బిడ్డలు తుమ్మెద
ఇంట-వేది యన్నారమ్మ తుమ్మెద
ఆ నేనె గొనిపోయి తుమ్మెద
వారి-కందటి కందించి తుమ్మెద
అందటికరిన తుమ్మెద
మెప్పు-లంది రంజిల్లనే తుమ్మెద
అదృష్టకలికమ్మ తుమ్మెద
నీ కీయకుని పాటెకమ్మ తుమ్మెద
నీదన్న కలియించె తుమ్మెద
నీకు-నేకేలు వేకొని తుమ్మెద.

తిక్కనయింటివేరు-వాస్తవము

[కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు]

మన పూర్వమునాకప్పుల నివాసస్థలములగుర్తి మనము తెలిసికొనుట యవసరమని కలచి మనవా రావిషయములలో కొంతవర్చన గావించుచున్నాము. ఈవర్చ పోతివాదులవిషయములో విశ్రుతముగా గావించబడినది. తిక్కనాదులవిషయములలో గూడ శత్యభిప్రాయములను యాచించిన పదవర్తమే మున్ను. ఏమనగా తిక్కనగృహవాసులగుర్తియు వాస్తవముగుర్తియు చలంపురం బలవిధముల వ్రాయబడ్డారు. అందులకు యాచించుచున్నాము. తిక్కనయింటివేరు.

తిక్కనయింటివేరు గుంటూరువా రని మొదట దలంపచుండెడివారు. తరువాత కేశవగ్రంథములలో కొట్టరపువారని తేలివది. ఈపదమును పుచ్చకలింగముగా రిట్లు వ్రాసిరి.

“ఈకలియొక్క పుచ్చకలియెవరిని గుంటూరు వాడనెడివారని నీనియింటివేరు గుంటూరువా రని చెప్పుదురు. నా కిట్టికల లభించిన కేశవకృతమైన దశకుమారచరిత్రమునుబట్టి చూడగా తిక్కనసోమయాజియింటివేరు కొట్టరపువా రైనట్లు తెలియకచ్చినది.”

పూర్వగ్రంథములు చూడ నీకలియింటివేరు గుంటూరు వారని చెప్పచున్నది. ఇట్లుండగా నిజము పాటూరివారు తాము తిక్కనసోమయాజిసంతతివారమనియు, తిక్కనపుత్రుని కాలమునుండియు పాటూరివా రను పేరు వచ్చినదనియు, జెప్పుకొనుచున్నాడు. ఇదియెంతకలకుననిమో తెలిసికొనుటకు దగిన యాధారము లేదనియును లేవు. నెల్లటూరు వామ పోకనం తతివార మనకొనగా దానిని పుచ్చకలింగము గారు ఖండించిరి. వారు ఖండించినకలము ననుసరించి యీగృహవాసులను గూడ విమర్శచేసి చూచిన పాటూరివా రనువాదము ఖండితమైపోవును. పద్యపురాణాంతర్భాషము లోనకు గ్రంథములనొన రించిన మడికి సింగన్న తనవానిష్ఠ గామయణములో—

“నీ. అతడు తిక్కన సోమయాజిల పోత్రుడై కొడుకాడు గుంటూరి కొన్నవిభుడు.”

అని వ్రాసె. దీనిబట్టి తిక్కనమనుమనియింటివేరుమూడ గుంటూరివా రని తేలుచున్నది. మఱియును మడికి సింగన్న వారికి గుంటూరివా రనుపేరేగాని పాటూరివా రనుపేరు వారు కలలో లేనట్లున్నది. అది యొడిచిపాటూరికొన్నవిభుఁ డనియే సింగన వ్రాసియుండును. అది గాక కేశవరాజుగా రిచ్చినపద్యములో: గూడ—

“నీ. భాత శన్నములో పదియేను కరుణగాఁ దెగిరించె గుంటూరి తిక్కయజ్ఞ”

అని తిక్కనయింటివేరు గుంటూరువా రనియే యున్నది. ఈగుంటూరువారను పేరే మడికిసింగనకవలగును. అనగా 15వ శతాబ్దమునందుండవచ్చునని తేలుచున్నది.

ఇంక పాటూరివా రనునంటివేరును గూర్చి విచారించు కొందము. ఇందునుగూర్చి యభిప్రాయభేదములు చాలకలవు మొదటపాటూరివారా, పాటూరివారా, పాతూరివారా, యను సంకేతముగూర్చి చర్చించుకొందము. మొట్టమొదట తెలుగున కని జీవితములు వ్రాసిన గుంటూరు ప్రాచీనముగ్రామము మఱియొంద యును పాటూరివా రని వ్రాసిరి కవుల చరిత్రమును వ్రాసిన శ్రీ పుచ్చకలింగముగాక మున్నగువాడ పాటూరివా రనిరి. పాటూరు వేలుగను పాటూరుకలలుగను గానియిచ్చుచున్నది. ఈవిషయమై ఒంగోలు వేంకటాచార్య పంతులుగారు (టి. ఏ. డి. యల్.) ఇట్లు వ్రాసిరి:—

“ఈపాటూరు కన కిట్టాటి నోర్యలాలముఁ గొఱలు మంత లొంతరమువందక పాటూరిలో వామహామహు నవ్యయింతుఁ కాకుడు.”

దీనిబట్టి పాటూరు నోర్యలాలమునను ప్రాచీనమటే యొక మండలమునను గలదని తెలియవచ్చుచున్నది. ఈయెడను గాక పాటూరివా రను మూడవరూపము కలదు. ఇట్లు గ్రామ వాసులనుండె యిచ్చుచున్నట్లు కలవు. ఇంక నీపేరెవ్వరు వచ్చిన దశకులలో: గూడ నభిప్రాయభేదములు కలవు. పూర్వ గ్రంథములలో నీపేరేలేదని యిదికలకే వ్రాసియున్నాము. తిక్కన కేశవ మడికిసింగన్న లోనకు పూర్వము గుంటూరును గూర్చి ముచ్చటించిరే కాని పాటూరుమాట పాటించినలేదు. కేశవతన దశకుమారచరిత్రములో: దిక్కగ్రంథములను తిక్కన నెల్లూరునందే కృతి పొందిట్లుగా విస్తవముగా వ్రాసియున్నాడు.

ఇంక నీకలింగ కేశవనా రెల్లరును సమీకాలపువారే. వారిలో: బ్రథమగ్రంథము గుంటూరు శ్రీ రామమూర్తిగారు. వారు తిక్కనయింటివేరు పాటూరివా రనిరి. ఈయింటివేరే మొదటి దివి:ప్రాచీనవామగుంటూరివారై రనిరి. పుచ్చకలింగము పంతులుగారు మున్నగువారు వీరిపూర్వులు మొదట నెల్లటూరులో నివసించెడివారనియు నాద్యోగధర్మముచేత నీతని తాత గుంటూరుకు వచ్చి ననియు గుంటూరువారనునది మొదటివేరనియు: దరువాత దిక్కునకొడుకుకాలములో: పాటూరి కరణి కము రాగాఁ దర్కంతతివారు పాటూరివారైరనియు నుడివిరి. ఇందుల కాధారమేమి? ఈకాలపు కేశవరాజుగారిచ్చిన యొక నీపద్యము చూడఁము. అపద్యమునందు: దిక్కునయింటివేరు గుంటూరువారనియు నాకనికొడుకు పాటూరికరణి కము సంపాదించె ననియు నాపాత్రుడై దిక్కునసంతతివారు పాటూరి వారయిరనియు నూచింపఁబడినది. ఏని యెట్లున్నను దిక్కునకు పాటూరు (ప్రాచీన) నీకును సంబంధ మేదియును గానియిచ్చుటలేదు. అతి: దిక్కుడ నివసించెను. తరువాత నెల్లూరిరాజుకు మనుమనిగి యాతనికుటుంబము నాదరించి నెల్లూరి: దీక్షి: వచ్చి పూర్వము పాటూరివేలాలయ ముండిన యిప్పటి రంగవాయ: స్వామి యాలయ సమీపమున గృహము కట్టించియిచ్చి తిక్కనసోమయాజుల నందుంచె ననియు మనుమనీధిపరణములో వారాజునకే మంకిరింపగా సోమయాజులు కొడుకు కొడుకు పాటూరికరణి కము సంపాదించి నెల్లూరు విడిచి యందు వసింపెననియు: జెప్పుచున్నాడు. అని పుచ్చకలింగముగారు వ్రాసినదానిబట్టి తిక్కన పాటూరిలో నివసించలేదని తేలుచున్నది. ఇట్లుండగాఁ గొండతిప్పకు పాటూరిలో: దిక్కున నివసించియు ల్లని యొకపద్యము నిచ్చుచున్నాడు! ఇది యెంతవంత యో: జ్ఞులు విచారించుదురగాక! సత్యము కనుగొన నిచ్చ గలవారిదిలి సత్యాసత్యముల వారయుదురుగాక! కేశవరాజుగా రిచ్చినపద్యములందట్టి చూచినను దిక్కునకును పాటూరికిని నే దిధమగు సంబంధమును గానియిచ్చుటలేదు. తిక్కనమనునది నాటు:గూడ నింటివేరు గుంటూరివారనియే యున్నట్లు మడికి సింగన్న వ్రాతలవల: తెలియవచ్చుచున్నది.

అందుగ్రింపరితన వ్రాసిన చిలువారి వీరభద్ర రావుగా రాంధ్రుల చరిత్రములో: దిక్కున చరిత్రమును వ్రాయుటలో: నీయింటివేరుగుర్తి యంతగా వ్రాయక తిక్కన చారిత్రమును ముగించుచు: దురివాక్యమున కొట్టరపువారు పాటూరి వారైరట. మని మాత్రము వ్రాసెను. వీరు తమకు సంకేయము కలవోట్ల మాత్రమే “అటు” ప్రయోగము: తేయుచువచ్చిరిగాని నీరికి: దిక్కునయింటివేరు పాటూరివా రైతమనది నమృతము కలిగించునదిగా: దొందలేదని తెలియవచ్చుచున్నది.

కేశవరాజుగారి పద్యము ప్రాచీనమట కాధారమేమి యును లేదు కావున: దిక్కునసంతతివాత పాటూరివా రనుటకు: బూర్వనిదర్శనము లేదనియులేవు తిక్కన పాటూరున నివసించెనట కంతగా నేమియు నరగాకము లేదు. అతడు నెల్లూరుపువారి. ఇంటివేరు కొట్టరపువాత. ఇంతకంటె భిన్నమో: వ్రాత నికాధాంతు.

కావున మనవారు తిక్కనకుమారుని కాలములో: నింటివేరు పాటూరువారిగా మఱి: తమ సంకేతము నిలుపుటకు తగిన యాధారము గా:చుచున్నట్లు. [కాలభాగవతాంధీ]

ప్రియమితమా :

పోయి మెదడు కదలవలసినంత గట్టిగా నాకు దగిలెను. విను
 కించి చెప్పులేను. నాని యాకానుపోతుకోగ్రంథనామముల చెపు
 ల పోతుకో - నాకు గన్నుల నశుజలములు వాసంతకునదియే
 కాలము గట్టెను. "తెల్లికి ముగించు" పుస్తకమునందలి కావ్య
 రసమున కే జూలుగా రెట్లేళ్ళుకున్నాకో చూడుడని మాపుస్తక
 విక్రేత భకటన రహస్యముల తెలిగినవాడగుట బాటసారులకు
 నన్ను ప్రేమకట్టి చూపుచు బారల నాగ్రంథము కొనుదని
 హెచ్చరించు చుండెను. నాదుఃఖము, కోపము మితిమీరి
 పోయి నాకు మోటులనాడ నీతినింత యుక్తకము కలిగించినవి
 కుదకొక బాటసారి "బాబులారా? కావ్యరసము మాట జేపుచు
 తెలుగును గాని- కావ్యదెబ్బపోయిన పోకడంటుచున్నదంతో
 యి- అయినను" అని నవ్వుచు బలికెను. "దిక్కుచూచిన కా
 వ్యదెబ్బకేమయ్యా! అప్పుడేకేమునకే బరదేక బానుడైన
 తెలుగు తెలిసినవాడనుచున్న - యారైతి వాచ్చయశ్రవణము
 ను దిలకించినదో చువజాతి యెట్టిదనునయ్యా! నే నీవర్తకుల
 దిట్టను. వారు బాధలుకొలు కీ వజరేయ్యుచున్నారు. ప్రజలేమి
 చూడరించిన వారివియే ప్రకటించెదరు. మనప్రజలరుచి యెట్లు
 గుర్తడి!" అని నేనంటిని. "ఇదియేమిమాట? నతిలేదా? వచ్చడి
 రుచి విన్నాము. పోకోళి రుచి విన్నాము. ధట్టకము రుచి
 విన్నాము. జడ్డోజనము తుజిచూచినాము. కాని ప్రజల
 రుచియేమయ్యా! నీ నైతి ప్రజలకుగూడ రుచియుండునా?
 అదియేమి మాటయ్యా!" అని యొకలుబ్ధిమంతుడగు నన్ను విను
 ట్టించెను. మఱికొందఱు తలల పుస్తకములు, ఇంకఁ గొందఱు
 పోకులు, "కన్యశ్రీవిల్లులు" మొదలైన పుస్తకములు కొనిరి.
 నాకన్నుల జలము లాగలేదు. గొడుగు కాకుపోటు బాధగల్గ
 లేదు. ఇంతలో బండియాగను. పుస్తకవిక్రేత నాచేతిలో పుస్త
 కముల లాగుకొని వానివైపున యశ్రుజలములు గిరిసి, దిగి
 పుక్కి కంపాట్లు మెంటులోని కెక్కెను. నేను కొంచెము నిట్టూ
 ర్పుచుండితిని. "స్వరాజ్యాయ్యకము, దానుగిత, నెహ్రూపాట,
 గుంటూరుగోళ్ళు, కాకానీదేబ్బ, బి. ఏ. చదువు. నాలుగే
 కరాలు, చెప్పేదొకటి, చేనేదొకటి, ఆత్మవ్రదు ఇవ్వడు, ఎవ్వడూ
 లేదు. బందకుకట్టి, గుంటూరుగోల, చీరాలమితాయి, రామదా
 ను కీర్తనలు, పసుపురంగు జెండా, గాంధీ
 తాంబూలము, కస్తూరి మాత్ర (కస్తూరి మాత్రల
 ముద్దాభి దెంతయని యొక వరిత (వర్ణించెను). చెరకాల మంగ
 ళము, ఛెడ్డలజక, చిరసాల స్వర్గం, దొరగారి తెలివి, కుపాకీ
 గుండు, పాంచాలి పరుగు, "నా బి. ఏ చదువు" "మీరంతా
 నిరాకరణము" "నేమాత్రం లాయరు" "గుడ్డిలంతరు" గంధీ
 గోనీ (బంగంపాటవలె) రాటపువార్త, స్వరాజ్య తాంబూలము,
 ఆలీబెబ్బ, అయిదురువజ్జ, ఆబద్ధాలకోరు, రాకణులలు, రామ
 వండు పాట, రాజీనామా, కాన్సిల్సాన్లు, భరతమూత ముద్దు,
 చిరసాలమైలు," అని తోమేమో చుంబనాలు, బంధనాలు,
 కాస్తానములు గల జేరులు గలిపిన గంధీస్వరాజ్యములకు దగి
 లించిన చిత్రవిచిత్రనామములూ - ఏవ్యాసహోభ్యానములూ -
 లపేరులు చూరించి గొంతుక నవరించు కొనుచుండెను
 "పాడునామనా - పాడు" మని యొకముసలికి శ్రద్ధగా వినుట
 ను సిద్ధమగుచుండెను. ఇద్దరు బట్టుబధించి గాంధీహోసీ, మరక
 లుగలయా పుస్తక విక్రేత యిటు పొడెను.

గుంటూరు ప్రభుత్వమున । మాటలాడుచున్నాడి
 బంటూరునున్నలూ । తంకూరు మానిష్టిని స్తుతి
 అదిమానియాకండు మఱి నిట్లాకంబింబెను.
 పొయ్యనే - (వెన్నెనే - పొయ్యనే
 (కాదునే - పొయ్యనే - (కాదునే)
 మాటలాడినన్నలూ - మాటలాడుచున్న పున్నలూ॥
 ఇంతొకటి పొయ్యమా నామనా! అనియొక బ్రహ్మచారి
 పలికెను.

తీజులాదారాలతీయరా॥ దానితో
 పోవురా॥ ప్రాణంపోవురా॥ మనకు
 కయ్యరానుఖము హెచ్చురా॥ డీ॥
 దానినా మఁగిగిరి దానుడైన
 పరబ్రహ్మం - బాకలాడి కేవునితో
 చేసెనా తత్త్వం చేసెరా॥ డీ॥

“ఇల్లాంటివే యింకావండలకొలది పాటలు, మంగళ
వారతలు, కరువులు, తదభాలు చాలా వున్నాయి.” ఇంకా
వేశ్యామధురాలు వేశ్యాకథలు కావాలంటే? అని వర్తకుడట
చుచుండగా నొక గుజలీపుస్తక వర్తకుడొకఁడు “జాతివాని
మహిమ” “అకాశగమనము” “మన్యందోరల” “మాతుజనమృగ
తండ్రి” “హతులసాక్ష్యం” “దేవునికసమను” “కొమ్మల వంక
రేళ్ళిల్లు” “గలిమి త్రెడ్డియను” “అరటి పిటకలు” “మండన
ఖండినము” “శతవధాన కడియను” “కవులకు జోళ్లు” “కృంగా
రవధ్యలు” “జిల్లేళ్ళపురషష్టవధానము” అని వాగుచుండగా
మాగదిలోనున్న రాజకీయ పుస్తకవికేత గుజలీపుస్తకవికేతని
జూచి తానున్నదిలోనికాటిఁడురాఁగొడవ నెను. అందు
వినలేదు. ఇతఁడొకని గొంతును. ఇతనికాలాతఁడు పట్టుకొనెను.
ఇరువురును గ్రిందకుఁ బడిరి. రైలుకదిలినది.
నాకు శరీరమునకు ఇరుముతగిలినట్లుండెను.
కొన్ని పుస్తకముల యమృతము రాలేదని యజుల నొకపుస్తక
నిత్రేలయటకు పుచ్చెను. అంతటఁ గ్రొత్తగా బండివెక్కిన జన
ములొ నొండు “తల్లికి బుగఁడు” గ్రంథకర్త ఎవ్వరని ప్రశ్నిం
చెను. “బాబుఁ తెలియదా? అయ్య యామధ్య తిరుపతి
యాత్రకు వెళ్లి కాళహస్తి మీఁదగా వచ్చుచు నచ్చట నొక
లదాయి చెయించిన ప్రణాళిఁడు. అదియే కాళహస్తి దెబ్బ!
అనే పుస్తకము. వెలయిలి-1-0 మాత్రమే! వీరి పుస్తకాల
అమృతం జోరు గొప్పది. ఆయన నాలుగేతరాల మాగాణి, వీని
యమృతము వలననే కొన్నాఁడు. తమ్మునికి వెండించినాడు.
తన బి. ఏ. చదువుకుఁ గావలసిన ధనం సంపాదించినాడు.”
అనుచుండ “సహ నిరాకరణము గ్రంథముల వ్రాయేవా?
ఆయనచదువు మానేదా?” అని యొకభాటసారి ప్రశ్నించి
“కాళహస్తి దెబ్బయే మిటయ్యా!” అని యడిగెను. “ఏ
మున్నదో ఆయన గొప్ప, లదాయిగా చూపించిన పల్నాటి
వీరుఁడు! ఆంధ్రదేశమునకు వెంటనున్న నాయకులకు రావలసి
నంకేర్తి తీసికొని వచ్చినాఁడు. కాళహస్తి ప్రాంతముల
“ప్రజలు పికివారు” మన కృష్ణా గుంటూరు వారంటే వాళ్లకు
భయము. అందువలన పూటపాటిదాని బుగ్గ వాచేటట్లు కొట్టి
వచ్చిన యీ పల్నాటి వీరుఁడు.” అనుచుండ మఱియొక భాట
సారి వాక్యధగారు కేడుపుచున్న బంత గట్టిగా పసికూరిన
విశంతువులచేత చెంపకాయలు తిన్నవాడేనా మనవీరుఁడు! ”
అని నవ్వెను. “అదుగంతులొనే యున్నది వీరత్వము. తరువాత
వాళ్లు కొడితేనేమి? ముందు దెబ్బ మనవాడిదేకాదా?”
అని పుస్తక వికేత వాదించు చుండెను. “మొత్తముమీఁద
మన యాంధ్ర యువకుల త్రెక్కడకుఁ బోయినా తమ యిండి
విద్యు తటిటి (వ్యక్తిత్వము) నెలకుఁ దెట్టక పోరయ్యా! కొడ
టమో పడిటమో చంటిలో నొకటి లేకున్న మనజాతి ప్రత్యే
కర పోషణ?” అని ప్రశ్నించి, ప్రత్యుత్తరములు, విమర్శన
ములు, భండనములు, నాటాంశములు, తీర్పులు సాగించు
చుండెరి. నా జ్వర వికాఢలతోఁ దలనొప్పిగా మారెనది. మన
వాఙ్మయము-దాని (ప్రచారము - అపోహ-మనకప్రభు - వారి
వికాల జిజ్ఞాసములు-మనప్రభులు-మనవర్తకులు-ఎంత కాభ్యాస
ముగ నున్నది! ఇంతకంటే మంచిదనము లిక వచ్చునా యని
యార్జునులందఱొ బలమీఁదనే యుపగిలిరి. మూఁడు నాలుగు
దినములకుఁగాని ప్రజలలోఁ బడలేదు. ఇది మహా పిష్టం నమ
మహా-గోదావరి వరద-మండనీళ్లు, వెదులి యీకలు-విమశర్మ
ములు, వైతికాది పదార్థములు-ప్రవృత్తులు, కాలిన మొద్దులు-
తేళ్లు, పులులు-అన్నియుఁ గొట్టుకొని వచ్చినవి. వరద తగ్గ
చున్నది. జలములు నిర్మలము లగుచున్నవి. శతకాలము వృథా
యగు చున్నది. బుతువు మాముచున్నది. కాని ప్రధాన విష
యము మఱుగుచున్న బా? దోలాయ మనస్కుడేదై ప్రాసిన
యిందలి లోపముల మన్నింపుము. మంచి గ్రంథముల నభివే
షించితి ననుకొనకుడు. “తల్లికి బుగఁడు”ను గ్రంథము ప్రాసిన
కర్తనేకదా యాంధ్రమాతృకన్నది. నమ్మనా?

దయ యుంచుము. సీమిత్రుడు

—వసంతకుడు.

ఆంధ్ర భారత సందియములు- సమాధానములు

మండుభి నామ సూరి కార్తికపక్ష పాడ్యమి శనివారము నాటి ఆంధ్రపత్రిక సారస్వతానుబంధమున వ్రాయబడిన తెలుగు భారతమందలి సందియములు చూచినాను. అందుఁ బ్రథమ సందేహము, 'పాండవులకు రాజ్యాధికార యెట్లు కలిగెను?' ప్రత్యక్ష ధన మెదియో బోధపడకున్నది.' అనియును 'పాండవదామభాగమున పేర నెవరిచేతనో' వ్రాయబడిన పాత్రము మాకు దొరకలేదు' అనియును వ్రాయబడినది. ఆ గ్రంథమునకో కాదో కాని కాకినాడపురవాస్తవ్యులగు బ్రాహ్మణాభిజ్ఞ బ్రహ్మయ్యకాశ్రి గారిచే 1907 వ సం॥ న నవ్య యభిప్రాయకచరిత్రద్వితీయభాగమున ద్వితీయ ప్రకరణమున నొక భాగమున 'కురు పాండవదామభాగనిర్ణయము' అను పేర వ్రాయబడిన 6-20 విలక్షణముల యొకటి కలదు. అత్యుద్ది షణ పాపకంఠశతావధ్యులవారు 'భృతరాష్ట్ర'ను గ్రుడ్డివాడగుట చేతను విడుదలగుటకు ప్రయత్నించుటచేతను రాజు పాండువేయయ్యె నను నర్థము గల 'భృతరాష్ట్ర' ద్వైతపద్యముతో రాజ్యం నవ్రతి వద్యుత పౌరకళ్యాణ ద్విధురారాజు పాండురభూషణ' అను సంస్కృతభారతకావ్యమున గాని పాండువే రాజు కావున 'పాం దవులు మారాజ్యమును మా కిమ్మనిరి కాని మాకుండిభాగము మా కియునుని కొరియుండలేదు. ఇట్లుండ తెలుగుకవులు గ్రంథ మును దెలిసింది పాడుక జేసిరి. ఇందును గవిత్రియమే నింకా ర్థముయ్యను మొదట దప్యత్రోవగొట్టి భృతరాష్ట్ర'ను పట్టాభిషిక్తుఁ దాయెనని నవ్యపాఠ్యుడు వ్రాసియున్నాడు కావున దోషమంతయు పీసినదే' అని వ్రాసిన యంశమును ఖండించుటకై వ్రాయబడినది. వై యాచార్యులవారి వ్రాత నుబట్టిమాడఁ బాండవులకే రాజ్యాధికార యున్నట్లును గౌరవు లకే లేదనియు మన సందేహమునకు మరొక సందియము కలిగి యున్నది. ఈ గ్రంథములయందు నిచ్చట వ్రాయబడి యశక్యము గావునఁ బాండవు లెట్లు సకపాతిమ్యునిగో యాయంశమును శ్రీ బ్రహ్మయ్యకాశ్రిగారి గ్రంథమునందే గ్రహించి యాక్రింద నచ్చటచ్చట బొందుపరచుచున్నాడను.

పాండవులకు దాయభాగ మెట్లు కమ్మును? రాజ్యము జ్యేష్ఠున కర్హమైనదే కాని భాగార్హము కాదని మన యా విమర్శకులు వ్రాసియున్నారు. అట్లువ్రాసి క్రింద 'సర్వలోక కర్మసాక్షి.....నర్ధరాజ్య మిచ్చితి పాండురాజవిభవ మెల్ల, అని వారే వ్రాసిన యుదాహరణము సమాధానమని నామతము. ఏమన పాండురాజునకు సకమురాజ్య మున్నట్లు భృతరాష్ట్ర'ని వాక్యముగానే వైపద్యమునఁ దెలియుచున్నది. పాండునకుఁ బాండవులు పుత్రులుగానఁ బ్రత్యక్షరాజ్యముఁ గొరిరి. పాండ వుల తండ్రిభాగము పత తస్యకే నపేక్షింప నది యన్యాయము కాని తమ తండ్రిభాగము తాము గోరుటయేల తప్పకును? ఇచ్చట పేరు కేంకింపవలసిన దిదికాదు. 'పాండురాజునకుఁ మొదట రాజ్య మెక్కడిది' అనిన సమంజసముగనుండును. పాండురాజు నకు రాజ్యము భృతరాష్ట్ర'దే యిచ్చినట్లు వై పద్యము నందలి 'పాండురాజువిభవ మెల్ల రమణఁ గొనుడు. అర్ధరాజ్యము' అని మన విమర్శకులే వ్రాసియున్నారు. పాండురాజు దిగ్విజయ ముజేసి తచ్చినరాజ్య మాతనికి భృతరాష్ట్ర'దే యిచ్చివేసెను. అయ్యది సకపాతిమ్యమే! అందుమాలమునఁ బాండవులు మాలిందీపాతి మాకీయవలయునని కోరుటకుఁ జోటుకలిగినది. ఇట్లు భారతమునందున్న దా యందుచేసి 'స్థితస్యగతిశ్చింతియా' అను న్యాయమున పాండురాజునకు పా లిచ్చితి నన్న వాక్యము న కదివరకు దిగ్విజయ మొనర్చినపు డిచ్చియుండునను నది గతి యగును." అట్టిచ్చుటకు భృతరాష్ట్ర'ని కధికారమున్నదా యం దురేమో? పాండురాజు భుజపరాక్రమముచే సంపాదించిన రాజ్యము తనకు నేనాతి గానుండి యింతటిపనిఁ జేసెనని మెచ్చుకొనిగాని తమ్ముడని ప్రేమపూర్వకముగాగాని నేనాధి పాతిమను స్వాధీనమే కావున భృతరాష్ట్ర'ను మున్నే యిచ్చిశాండుగాన పాండు రాజ్యవిభవ మెల్ల రమణఁ గొనుఁ డని చెప్పెను. ఇట్లే రాజులైన తొలుత నిచ్చిరా యనినచో శ్రీ బ్రహ్మయ్యకాశ్రిగారు తమ గ్రంథమున నిట్లుదాహరణము జూపియున్నారు. "నంకంఠశతావధ్యులవారి విభాజ్యము కాకపోయినను స్వసుపాధ్యక్షులగుదానిని మంచివెట్టకమ్మును. శ్రోత్రగ సంపాదించి యిచ్చుటయులగు కాజులు తమ సోద రుల కిచ్చుట కలదు. జనక ఇక్ష్వాకు స్వ సంపాద్యమును తన సోదరుడగు కుశధ్వజుని కిచ్చివేసెనట్లుగా రామాయణమున నిట్లు తెలుపబడినది. శ్లో॥ నివారితం మునిశ్రేష్ఠ సుధన్వనః సరాధిపం సాంకాశ్యే భ్రాతరం వీర మభ్యషింఛంతుకథ్యజమః కసియానేష మే భ్రాతా అసాం శ్రేష్ఠో మహామనే! (సాం కాశ్య దేశరాజును సంపాదించి నాతమ్ముని కుశధ్వజునిఁ బట్టాభి షిక్తునిఁ జేసితిని) అనియును మార్కండేయ పురాణమున స్వరూపి తనకుమాతలు ముత్తరకుమర వరుసగా స్వాధీనమైన రాజ్యమునఁ దూర్పున విజయమునకు విజయపురము నుత్తర మన మేరునందనునకు గంధర్వతీపురమును దక్షిణమున విభా

వసువకు ధారానగరమును నవల్యుధకంజున నొసంగి పట్టం బులంగట్టి' అనియును వ్రాసియున్నాడు. ఈ కారణములచే భృతరాష్ట్ర'ను పాండురాజునకు స్వాధీనమొనగుట న్యాయమే. అట్లు భృతరాష్ట్ర'దే దిచ్చినరాజ్యము సకపాతిమ్యము నకు వాహ్యో లేక తస్యో యైయుండనోపు. ఈ చరిత్రపరిచి నంతవర కే యభిప్రాయములు మన విమర్శకులని గూడెను. దుర్యోధనునికంటె భర్మజుడే మహానుఁ డెవ్వ యగుట చే యుదరాజ్యముని శ్రీవీరు వ్రాసిన వాక్యమున భర్మరాజు నకే సర్వరాజ్యమును వారలెవనట్లు కూడ భర్మనియచున్నది. కాని యావిషయమై చర్చించుచు శ్రీ బ్రహ్మయ్యకాశ్రి గారు ముందుగా పాండురాజున కిచ్చిన యర్ధరాజ్యమునకే భర్మజుఁ బట్టాభిషేక మొనరించినట్లు వ్రాసియున్నాడు. సర్వ రాజ్యాధికారము తనకును తండ్రిరాజ్యమే కొరకుయని తీసె నున్నాను. మన విమర్శకుల సందేహము సమస్తరాజ్యము భర్మ జునకే వారలెని కొరెనయో లేక సకపాతే కొరెనయో? పాం దవులు ఆ దాయ భాగ పాండు కా జే దాయయో? అనియు గూడ తెలియకు న్నుది వివరము వాని నిగూడ జర్పించెను. సమస్తరాజ్య మెన్నడును కొరలేదు. జ్ఞాతు లగుటఁ దండ్రిభాగము మాత్రమే కొరినారు. ఈయంశము విమ ర్శకులే వ్రాసియున్నారు. ఇక భృతరాష్ట్ర'నిచే పీయబడిన దగుటచే పాండురాజునకు స్వాధీనముకదా? తత్పరతి కావున దండ్రి యర్ధరాజ్యమే పాండవులు కొరుటయని న్యాయము కదా? దాయమైనను దత్తమైనను పాండురాజునకు సకపాతి మ్ముట్లు భృతరాష్ట్ర'ని పటములగా పీసే వ్రాయబడియే యు న్నుది. తత్పరతి కావున పీరి కర్ధరాజ్యము పచ్చితీరలయను. పాండురాజున కిచ్చిన రాజ్యభాగమే ద్యూతమునఁ గోల్పోయి నవప్పుడు జనకుండు తమ్ముని కిచ్చినట్లును తొలకె దాను పాం డురాజున కిచ్చినట్లును నదిభక్తకుటుంబ మగుటను దుర్యోధను నెదురకే భృతరాష్ట్ర'ను పాండవుల కిచ్చినాడు. తిరుగ వా భాగమునే జూదమునఁ జడమాడేంద నియమమున నోడిపోవు ట విడనాడి యావతన నెరవేర్చి వచ్చినతరువాత మొదటఁ దమవైత్రేయై, ద్యూతమున జడవారింపబడి, తిరుగఁ బొందఁ జడి కారణాంతరమున విడనాడఁబడిన వారి యర్ధరాజ్యము వారికిమ్మని కొరుటయేల యన్యాయమగును? ఏల వైత్రేయము కాదు?

ఏ రింకొకప్రశ్నము వేసియున్నాడు. 'పాండవులు దిగ్వి జయముజేసి యలవరించుకొన్నదం బగుటఁ బ్రత్యక్షము కాదు గదా? వైవాక్యములు పితృధన మని తెల్పుచున్నచో? ఇందేది నిశ్చయము? అని దిగ్విజయకృత్సర్వ మయ్యది పితృధనమై పెదతండ్రి వశంబునున్నదై, తిరిగి పెదతండ్రిలన గ్రహింపఁ బడినపదమగుటచే భూజుఁడు సర్వోర్వపాలక కఠః పూర్వ మ పరిచితుడు కావున దుష్టరాజులనుండి కప్పముఁ గొనుటకునై తమ్ములచే దిగ్విజయము చేయించినాడే కాని పితృధనము కాని దానిని జంతుంచెనని చెప్పట నిరాధారము. ఇందులకు 'అర్హు లా నఁ బెరిగ నననీకులెల్ల నీయనుజపిర్వవిజతులై త్వదీయకాన భిక్షులై' సభా. 1 ఆ 275 అని దిగ్విజయానంతరమున భర్మజుని తో స్వామ్యులు చెప్పినవాక్యమును శ్రీకృష్ణుఁడు రాఁగా భర్మ జుఁడు పూజించినపద 'మాకు జగంబునంగల భూకతు లుచ్చ రివిక్రమ కర్మ లైరు' అనువాక్యమును ప్రత్యక్షరాజ్యము స్వాధీనపరచికోన దిగ్విజయ మొనర్చినట్లు సుప్తముగఁ జెప్పబడి యున్నది. 'పాండవులు దిగ్విజయముజేసి యలవరించుకొన్న పదంబగుటఁ బితృధనము కావలదు' అని వ్రాసియున్నాడు. ఈ విమర్శకు లీయలగించుకొనుట కేమి యర్థ మూహించికో గ్రహింపఁజాలము. 'అలవరించు' అనుకేబలమునకు శబ్ధార్థచంద్రి కలో అలంకరించు, సవరించు, సిద్ధపరచు, స్వాధీనపఠయ, కపించు, అవియును శబ్ధార్థాంతరమున అలవరించు అర్థమిం చు, సవరించు, సిద్ధపఠయ, స్వాధీనపఠయ ప్రయోగము "అది వీరలు దిగ్విజయముచేసి యలవరించుకొన్న పదం బగుటయు" భా. ఆ. అనియును నర్థములు కలవు. స్వాధీనపఠయకొను నర్థ ములొక బ్రహ్మతవాక్యమే యుదాహరణగ నిజుఁబడినది. దీనిఁ జట్టి తేలిక జేయఁ బితృధనము మాత్రమే కాక స్వాధీనపఠయ కొనెడియును నగుచున్నది పితృధన మేల స్వాధీనముచేసికోన కలయు నందురేమో గ్రంథవి స్రవకునుగాని యెందరురాజులు రాజ్యము లిచ్చిన స్వాధీనము చేసికొనలేని యెందరుకొడుకులు తమకే అతితీనే తండ్రిరాజ్యము స్వాధీనము చేసికొనిరి. ఇందు మలన తండ్రి రాజ్యమునఁ గొడుకు పట్టాభిషిక్తుడైనస్వాధీనపఠయి కొనిన నది పితృధన మెట్లు కావలెను? దురూహ్యము. మన విమర్శకులు 'అలవరించుకొను' అనుపదమునకు సంపాదించు కొనుట యనియో మరి యేయితరార్థమునో యూహించియుం దురు. కాని స్వాధీనము చేసికొనునను నర్థము గ్రహించిన నిట్లు సందియంపడదు. తండ్రిరాజ్యము కొడుకుపొంది దిగ్విజయ మిట్లు చేయుమందవలసినదేనా? అని యందురేమో? కొందరు రాజు లకు పితృరాజ్యములు స్వాధీనములగుచుండినను కొందరుకాక పోవచ్చును. కొందరుకా స్వాధీనమయ్యెను, జగరూకతకొరకు గాని కంటకశీతై కాని దిగ్విజయములు వెక్కురుకవులచే వర్ణింపబడియున్నవి. రఘువంశమున ర వ సర్థమున రఘుమహా రాజు పట్టాభిషిక్తుడై, "అభ్యుతేజమన స్వస్థుడయ్యెనుట. దీనికి వ్యాఖ్యాత "అభ్యస్య, రాజ్యస్య క్రతమనేన పరిపథివామను

రంజన ప్రతికారాభ్యాసం సంస్థం", అని వ్రాసెను. జగదేశ్వరా పరంతుఁడును, శిరీషపుత్రుఁడును, బాల్యముననే యింద్రుని జయించి తిలోకముల నామవార కధోదాత మగు యశస్సు నం దిన రఘుమహారాజు, పట్టాభిషిక్తుఁ డైనవెంటనే పరిపథి ప్రతి కారడై యుండుటయేకాక దిగ్విజయముగూడ నొనర్చినట్లు "ఇతి జిత్యాదిగో జిష్ఠః" అనియు వర్ణింపబడియున్నది. ఈ ధనమునంతను నింటల ప్రక్కమునుగలిపి "అశాశుషో విజ్ఞా యసతాం వారిముచా మివ" యని విశ్వజిద్యాగ మొనర్చి కుంభిపెట్టెను. అని వ్రాయబడియున్నది శత్రుస్వాధీనమున కొనర్చబడు దిగ్విజయమున లభించు ధనము యాగారమో ముత్యయేపుష్కళాకాశ్మమో యుపయోగింపబడి దివి దీన నిర్మితము. ఈ రఘు వొనర్చినదిగ్విజయ మొనర్చినది తండ్రి రాజ్యమునకునా? కాదా? "అసము దక్షిణకాశాం" అను శూర్యకుంజుడగు రఘువున కేల దిగ్విజయ మకనకమయ్యెను? అట్లులే వైత్రేయధన మైనను నర్ధరాజ్యమును స్వాధీనపఠయకొనఁ బాండవులు దిగ్విజయమొనర్చినన నయ్యది యెట్లు వైత్రేయధనము కాదు? వైత్రేయధన మలవరించుకొన్న నెట్టి విరుద్ధము సంభ వించును?

వీరి కింకొకసందియము కలిగినది. "భర్మరాజు కలిషిక్తుఁ డేసి ఖాండవప్రథము నివాసముగఁ జేసి, భృతరాష్ట్ర'దే మా యయ్యసగ మని చెప్పి ఖాండవప్రథమునకుఁ బంపెనుగదా? ఈ ఖాండవప్రథము ఎట్లునా? వల్లెయో? అదెనియో యని భర్మ రాజు లీసోటి కేగుకొన్నును భీష్ముడు చెంబునన్నాడతా, అట్టిపయమున నిర్జేతుకముగాఁ బాండవుల భృతరాష్ట్ర'దేదవి కంకుడుకదా? పంపినను జూదమునందే నేతు తెచ్చియు లేదే. కావున నయ్యది యదవికాదు. కుటిలడగు భృతరాష్ట్ర' గు పామ్యునఁగూడదా యందురేమో? భర్మరాజునకు లగు భీష్ముడు, కృష్ణుడు మొదలగువారు భృతరాష్ట్ర'ను వినినను, వివక్షపైత, భర్మరాజుదనియెనును దెల్పరా? పాండవులు నెల కడుగు భీష్ముం డనుమరించినట్లు భార. ఆది 8 ఆ. 68 లో "భీష్మునుమరింబునను" అని వ్రాయబడినది. కృష్ణుఁ డిది మంచియని కాని చెడెయని కాని చెప్పినట్లును వ్రాయబడిలేదు. ఇక "బల్లెయందురా? పట్టాభిషిక్తుడగువాఁ డెట్టిపాట నుండు నర్థమో యట్టిపాటి కేగుచున్నాడ"ని యనుమరించెనే కాని భీష్ముడు సహించి యూరకుఁడునా? రాజధానియగు తావు కావుననే పాండవపక్షపాతి యగు కృష్ణుడుకూడ శంకికరిం చెను. భీష్ముడు సంతాపము చూపఁదా? కృష్ణుఁడు తనకని చెప్పఁదా? కాన ఖాండవప్రథము వనమును బల్లెయుఁగూడ కాదు. అట్లయిన నట కేగి యింద్రద్రుపథ మేల నిర్మించుకొనరందు రేమో? ఖాండవప్రథ మదివఱకుఁ బట్టణమయైనను గొంతిశాల మునుండి పాడువాటియన్న కారణమునను "వారి యింద్రుం దల చెఁ నింద్రుఁడు కరమునరాగమున విశ్వకర్మను బనిచేక! సురపురమున కెనయగుపుర మయదుగ నిర్మించుమని...ఆది 8 ఆ 69 "ఇంద్రద్రుపథ మనఁగ నవ్యవ్యకర్మ నిశఠమాశిలు నిర్మించె. ఈయర్థమునే తెలుపుచు సంస్కృతమహాభారతమున నిట్లు చెప్పబడియున్నది.

శ్లో॥ ప్రతీధికే తతో ఘోరం వనం తస్యవజ్రభాః అర్ధం రాజ్యస్య సంప్రాప్య ఖాండవప్రథ ముచితక! ఆది 207 అధ్యాయ 27 శ్లో (అపాండవులు తదనంతరము ఘోరారణ్యము నకుఁ జనిరి. అర్ధరాజ్యమునుపొంది ఖాండవప్రథమున ప్రవేశిం చిరి.) తకనే పాండవా స్తత్రకత్యా కృష్ణపురోగమాః! మండ యాం చక్రీతేరద్యై పరం స్వర్గఃపద్యతాః (కృష్ణులతో తల్లి స్వర్గమునలె దానిని నలంకరించుకొనిరి.)

అయ్యది యదవికావన్నఁ దిరుగ నిర్మించుట యెట్లు? ఆ పట్టణమున కింద్రద్రుపథమని కాదావేద? అని యందురా? తత్సా ర్య మాపట్టణము విజన మగుటఁ బునర్నిర్మారణము కావలసి కచ్చినదేకాని తత్సార్వర్యము పట్టణము కాకపోలేదు. కావున నే, అలంకరించిరిని సంస్కృతభారతమలో చెప్పబయును భారత చంపువులందు, మా॥ త్రి, కసిభవతి...విశ్వకర్మకా...నిర్మా పితం...జంభరిపు నిదేశేన లంభిత తన్నామ్నా శడవంతురం= వ్యాఖ్యానమున "తత్త్ర, దేశే, ఇంద్రద్రుపథ భాగే కసిభవతి అరణ్యము మానేసతి, చిర్రాదాజ్ఞా మనావాసాది భావః" అని యును జెప్పబడియున్నది. అట్లుయిన నీ ఖాండవప్రథ మింద్ర ద్రుపథ మెట్లుగునందురా? ఖాండవప్రథమే యింద్రద్రుపథ మని యా క్రింది యుదాహరణముల చెప్పెదమన్నది.

శ్లో॥ ఖాండవా స్సమపద్యంతి ఖాండవప్రథవాసినః! పంచభిన్నైర్మహేష్వానై రింద్ర కత్వేస్సచున్నికం! కుశుభేత త్సురక్రేష్టం నానై ర్భాగవతి యదా 207 ఆ 81 అనివ్రాయఁ బడి 208 అధ్యాయ ప్రథమశ్లోకమున "పిఠం శంఖపాప్య రా జ్యంత రింద్రద్రుపథం తపోధన యని చెప్పబడుట రెండు పొక్క లై! ఈయర్థమును గ్రహించియే భారతచంపువున "ప్రథం యయా ఖాండవకళ్యపుర్య" మ్యును దానికి వ్యాఖ్యానమున "ఖాండవేతి కళ్య పూర్వోయస్యనామని తథోక్తం ఇంద్రద్రుపథం ప్రతిత్యక్తం. "ఖాండవో బలనూదన ఇతింద్రద్రుపథాయేషా పాలాయంధః" అని వ్రాయబడియున్నది. కావున నీ యింద్ర ద్రుపథమే యాఖాండవప్రథము. తెలుగుభారతమున నందురా? ఇంద్రద్రుపథాయపద మగుట యొక్కచేకాక, యింద్రునిచేఁ బునర్నిర్మారణము కావలంబగుటగాని యింద్రపురమున పోలే

మరుక్షేత్రసంగ్రహము

ప్రథమ పాఠశాలలో పాఠ్యాంశములు

శరణాగత్యర్థం శ్రీ చిత్రమేనమ్॥

రామదాసు ఆంధ్రప్రదేశ్ దుగ్గిరాల గోపాల ప్రభుత్వమునకు రాక

"ప్రభుత్వము, ప్రభుత్వ ప్రభుత్వమును గూర్చి స్పష్టము"

ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు 6-11-22 వ తేది మధ్యాహ్నము 2 గంటల బండిలో ప్రభుత్వమునకు చేరుకున్నారు. తెలిసి ప్రజలు 12 గంటలనుండి ప్రభుత్వము గుంపులు గుంపులుగా మూడు 6000 మందికి పైగా వచ్చిరి. ప్రభుత్వమునకు చేరుకుంటే వీలులే నట్లుగా జాగ్రత్త మైయుండెను. మరియు మూడు 200 మందికి పైగా బాలురు తమ చిన్న ఫింగిల్లనుండి యిసుకలోలు, నోళ్ళను ముందుతో సహా చచ్చియుండిరి బండివచ్చుటచేతనే ప్రజలందరు తమ యుల్లెస్సామును జూపు, జూపునలతోడను, బాలురు ఫింగిల్లెస్సాముతోడను ఆకాము మిక్కుముట్టునట్లు పెద్దప్పుని చేయుచుండిరి. ఇంకా బండి ప్రభుత్వమునకు వచ్చెను. ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు భార్యను మేతులై బండినుండి దిగిరి. ప్రజలందరూ ప్రభుత్వమునకు వారిని ప్రభుత్వములొక్కట లుంటే బయటనుండి ప్రభుత్వము ఆదరణలోనికి తీసుకవచ్చిరి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు తన నిజసాహస, ప్రైవేట్, గంభీర, గాన మాధుర్యములనుండి కంఠముతో ప్రజలందరు సంతోష పరచుకుంటున్న ఒక్కసారి వైశిష్ట్యము గావించిన తరువాత యీ క్రింది విధమున చెప్పెను.

ప్రభుత్వమునకు రావడములో విద్యాలయమునకు గాన వుదాహరణగా కొన్ని యకరముల స్థలము భూదానముగా యిచ్చిన రావుల లోక నాథులకులు, మునిపల్లి లింగయ్య పంతులుగారు, యిమ్మిరి నడవకంగానూ, గుద్దంటి శివారావు య్యగారు యింక యితర పెద్దల పేర్లను ప్రజలకు తెలియజేసి తాన ముఖ్యముగా యిచ్చుటకే వచ్చి ఫింగిల్లగా కాపురముండి "విద్యాలయము"ను స్థాపించెద నని.

అంతట వారిని ఆశ్చర్యకటములో కూర్చుండెట్టి మేక తాళములతోన, ఘంతు మోతలతోన వూరేగించుచు మధ్య మధ్యనాడున నందుకొనుచు ఆటలలోపాటచే నిండియున్న బహుళముల తిరిగి ప్రభుత్వముగా రామదాసుకు వెళ్లిరి.

ఆ సాయంత్రము మహాత్మా అయ్యగారి ఆలయమునకు స్వాతి ప్రభుత్వము వచ్చుటకు మిటింగు జరుగునని తెలిసికొని మూడు 8 గంటలకు ప్రజలందరు వచ్చియుండిరి. కొంచెము సేపటికి గోపాల ప్రభుత్వమునకు వచ్చిరి. సభకు ఆగ్రాగవాధి కతిగా మ. రా. రాజప్రతి అయ్యతన నిచ్చుటకు శిర్యగారిని యెన్నుకొనబడిన తరువాత ప్రభుత్వ ప్రభుత్వమునకు వెంకట ముద్దారావుగారు ఖద్దరు బట్టవై ముద్దించబడిన నవ్వా కపటమును చదివి ఆంధ్రప్రదేశ్ గారి కొంగుబడిన. ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు ప్రభుత్వమునకు వైశిష్ట్యము చేసి యీ క్రింది విధమున వుప న్యాయమును చెప్పిరి.

మీరు మూడు పరిమాణములవరకు మిక్కుముట్టులను విడు వక సేను యింక బండి క్రిందపైటికి తడవ దిక్కుతో పాకలలో కప్పుములకు వచ్చివుండెనాడు. తుట్టుకుదకు వైవాహికము తప్పి గృహములన్ని ఒక్కమారుగా ముగియ నుండియును దిగిగానక గ్రామములో వచ్చిచేరెనాడు. సేను జయిలులో వుండగా మీరు పాకలలో యేమి కప్పపడుచున్నావోయని సేను చింతతో నరిగా భోజనము, నిద్రలేక యుంటిని. యెప్పుడయితే మీరు గ్రామములో చేరెవారిని విన్నానో అప్పటినుండియు సంకీర్ణముతో కొంచెము భోజనము చేయుచు నిద్రించుచు టిని. ఇచ్చటకు వచ్చినతోడనే కొందరు మునిసిపాలిటీలో చేరి వారిని విని నాకు చింత కలిగింది. అయినా పాకలేను. మన మిప్పుడు మధ్యస్థితిలోనున్నామనియు మనకంటె తక్కువవారు కూడాగలరనియు యిప్పుడు చేరినవారు మనము మనల యెప్పుడు కలిచితే అప్పుడు వచ్చెదరనియు, ప్రస్తుతము జాత్యైక్యతలేనం దువలనన, కొన్ని యిప్పుడులకలనను చేయుచుదరనియు మన ము నికరముగావుండి కొంతకాలముగా "అకాలి" మాదిరిగా గాంతముతో మనల మునిసిపాలిటీ సంరంభము ప్రారంభించే యెడల వారందరు తప్పక కలియుదరనియు చెప్పిరి. అంతటితో రాత్రి 11 గంటలకు అధ్యక్షులకు సందేశములతో సభ ముగింప బడినది.

(పురవాసి)

మచిలీపట్నం

(ఒక విలేజ్ నుండి)

జిల్లాజ్జీ

నవంబరు 9:— మాజీ జిల్లా కలెక్టరు జి. హోదార్ గారు, జిల్లా పరిషత్ స్వీకరించి నప్పటినుండియు బ్రాహ్మణ గుమా స్త్రాలను కొందరిని బంధనమున యితర ప్రదేశములకు బదిలీయిం చుచుండిరి. కొలదిగోపాల క్రిందట, వొరగా లోక యమోఘ మైన కార్యమును చేసిరి.

అక్కింగు బ్రాహ్మణ గుమాస్తాలందరిని నవంబరు 1, 1922 నుండి లోపుగా మానుకోవలసినదిగా యొకయుత్తరువు వొరగాకు జారీచేసిరి. వొంగా రంతటితో నూరుకుండక పర్యవేంటు బ్రా హ్మణోద్వేగములమీద వాడినదలిరి. ఏకాకణము తెలుపకనే, కొందరి బ్రాహ్మణోద్వేగముల తీరములు తీర్చింది. కారణము లు తెలుపబడినకొరగా, వొరగాకు మీరు మునుపరములేదని చెప్పిరట. అప్పుడు బ్రాహ్మణోద్వేగముల కేమిలోనక, వెం టనే ద్రోహాత్మకారికి లోబడినదిగా చర్యలన్నియు తీరినాక కముగా తెలిసిరి. అప్పుడు, ద్రోహాత్మకారు, నడరుత్తరువును వెంటనే రద్దుచేయవని జిల్లాజ్జీగారికి తెలియజేయిరట.

నర్సారావుపేట తాలూకా సమిడిసాదు అగ్రహారము చున్న శ్రీ గామానాయగంధాలయ ద్వితీయ వార్షికోత్సవము కార్యక్రమము దిశామి (3-10-22)లో జూన శ్రీయుతి అయ్యకి వెంకటమయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగెను.

ఈ గ్రంథాలయకాళి యగు నాటకసంఘములై శ్రీ కృష్ణరాయబాపయ్య (పాండవోద్వేగము) నాటకము యా రాత్రియే ప్రదర్శింపబడినది. మనఃపడినము తృప్తియనంత్యర కార్యనిర్వాహక సంఘమెన్ని కలంబు జరుపబడినది.

భారతముద్రాలయ మహాసభ

నయలోజరుగుట

డికెంబరు నెలలో భారతముద్రాలయ (పెను) మహా సభకునుడ గయలోజరుగలదని వేచుచు పాడబడు తో ప్రకటించెను.

రస్త్ న్—హా ర న్సు బై

అయిల్ అండు గాస్ ఎంజినులు

హిందూ దేశములో నుండువాటిలో నెల్ల అనుకూలమైన ఎంజినులు.

ధరల జాపితాకు వ్రాయుడు.

మద్రాసు రాజధానికి విజంట్టు:

MASSEY & Co., Ltd.,

ENGINEERS, POST BOX 554, MADRAS.

Telegraphic Address:

MASSEY, MADRAS.

ELEPHONE 1085.

భారత ప్రభుత్వ స్థితి

సామ్రాజ్య శాసనసభ

"మాంచెరు గార్డియన్" ప్రతీక స్వకీయనిలేఖకుడు ఇట్లు వ్రాసెను:

సిమ్లాలో గేను సామ్రాజ్య శాసనసభాసభ్యులను పలువురిని సుదీర్ఘముగా తిట్టించెను. భారతదేశమునకు ముఖ్యమైన యవసరము ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకవర్గము నధిక్షేపించు నట్టిదిగాక దేశములోని యంతఃకలహములను బోగొట్టుకొని దేశీయుల నందఱను ఒకమార్గమునకు త్రిప్పుట కారణసభ యుండవలెనని కొందఱ యభిప్రాయము.

ఇట్టియభిప్రాయము పలువురికి గలదు. అయినను సులభముగ నందఱకును దెలియుటకై ఒక్కసభ్యుడు మాటలాడిన మాటలన్నిటి నివేదించెదను.

"మనము లొందరపడకుండ సంస్కరణ చట్టములోనున్నట్లు నెమ్మదిగ నభివృద్ధి జేందవలెనని నా లేక రాజ్యాంగవిధానమున వెంటనే మార్పులైన దని కొందఱ నాయను విషయమై వాదన సందియమేలేదు. ప్రభుత్వమువృద్ధముగనుగట్టిగను నుండునపుడు, మార్గాంతరము ద్వారామే సంస్కరణచట్టమునందొకగొప్పపాపము గలదు కేంద్రప్రభుత్వము దృఢముగ నుండవలెనని చట్టపూర్వక గ్రంథాలందిరి. అందులకు సామ్రాజ్యశాసనసభ యొత్తిడి లేకుండుటయు, రాజ్యాంగమంత్రి లోబడియుండుటయు, మాత్రమే సాధనమని వారు కనుగొనిరి. ఫలితము దౌర్బల్యము. భారతప్రభుత్వము వెనుక ప్రజాభిప్రాయము లేదు. శాసనసభలో తనకు తోడునీడనుండుపక్ష మొకటిలేదు. ఒక్కనోటును సంపాదించుటకు ఎంతయోశ్రమపడవలయును. ప్రభుత్వసభ్యుల డొకటిల్లును ప్రవేశపెట్టవలసినపుడు, అధికారపక్షమునకు వ్యతిరేకముగ నుండి భావములను తనవంక కాకర్చించుట కెక్కువకాలము వాదించవలసియుండునని యెరుంగును. అప్పుడు ప్రభుత్వసభ్యులయలదే అధికముగ నుండును. అందులక నివ్రాణకొనినచో, ప్రతివారమును ప్రభుత్వము నోడించినారాధ వింపవచ్చును.

"భారత ప్రభుత్వము తనదౌర్బల్యమును తెరిగియే యున్నది. బడ్జెటునందు గలిగిడి లోటును భర్తీచేయుటకై క్రొత్త పన్నులను వైరుటకు ప్రభుత్వము జంకుచున్నది. గాంధీగారి పేరుచెప్పుకొని మహమ్మదీయ మతమున చెప్పుకొని పోకిరిపనులను జేయువారిని బట్టుకొని కక్షించుటకు సంకల్పించుచున్నది. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల ప్రజాభిప్రాయమును బాగుగ గుర్తెరిగియున్నట్లు దెలుపుచు కేంద్రప్రభుత్వమునకు ఒత్తిడి గలుగజేయు ప్రారంభించినది. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల యవిచేయవలసిన ప్రతిప్రభుత్వమును చెడినది భారతదేశచారిత్రమే నిదర్శనముల గొంగుచున్నది. ఈయూటనే సాగించి, ఎప్పటికైనను కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు ముప్పుపడును.

"నేను వైన చెలిపినట్లు, భారతప్రభుత్వము తనదుర్బలస్థితి తెలిసినందున తన కింక ప్రజాభిప్రాయమునందను చాలునని గుర్తించుచున్నది. ప్రజాభిప్రాయమును అక్కర్చించుటకు కొన్ని యావయ్య క్షమలగు మార్గముల నువవలెననియత్నించుచున్నది. కాని రాజ్యాంగమంత్రి ప్రతిమాదును అడ్డుపడుచుండును. భారతరాజ్యాంగమంత్రి భారతదేశమును గూర్చి యొక ముక్కయైనను తెలియదు. అతనికి సహాయముగ నియమింపబడిన యావయ్య లంకకంటే ఏమియు తెలియదు. వారెప్పుడో వెనుకటి విషయములను చదివించుచుండు. ఆజ్ఞాపకమును బట్టి సలహాల పొందుచుండును. ఈ యజ్ఞాపకమునకే, భారత ప్రభుత్వము ప్రజాభిప్రాయమునకు వికేవములొకడైన భయపడుచు రాజ్యాంగమంత్రి కార్యాలయము ప్రజానుగ్రహమును ప్రతిఘటనను నిరాకరించియో, నిర్వాణము జేసియో, తూష్ణీకరించుచున్నది.

భారత ప్రభుత్వ స్థితి యిట్లున్నది. ఇక దేశస్థితి యెట్లున్నదో జూతము. ప్రభుత్వము వెడల దేశమునకు దుర్భిక్షాధారమును కలిగించుటయే గాంధీగారి ముఖ్యోద్దేశ్యమగుచో, అయిన ప్రభుత్వము అనుకొనినంతటి కన్న నధికముగ ఫలించినదని చెప్పవచ్చును. ఎచ్చట జూచినను, విషమతవాయువులు, సందేహము, లేని పోని వదలంతులు. ప్రభుత్వమువారు ఇట్టి వారావరణమునందు తమకార్యములను సాగించుకొనవలసియున్నారు. ఎవరైనను కొంచెము ప్రభుత్వమునకు సహాయపడుచుండెనని తెలిసినా, అతని కుండు పలుకుబడి అప్పుడేపోవును. దేశమున కేదైన కొలదిగ లాభము జేయుదమని తలంచువారికి ఎప్పుడును అభ్యంతరములు కలుగుచునే యున్నవి.

"కనుకనే ప్రస్తుతస్థితియందు మార్పు గలుగవలసియున్నది. మనముకేవల మార్పు గలిగించుటకు బూనుకొనినను, లొందరపడవలసినదనులేదు. మనము ముఖ్యముగ మనమ్యుల యభిప్రాయములను మార్పుకలపియున్నది. మనము ప్రజలకనుకూలముగ నుండు సాధనముల నవలంబించుటకు బూనుకొనుచుంటి మని ప్రజలకు తెలిసిననే చాలును. ముందుముందు లొందరపడకుండు నిమిత్తమే, మనమిప్పుడే తని ప్రారంభించవలయును. భారతరాజ్యాంగవిధానమును నిర్మించుటయన్న సులభమయిన కార్యముగాదు. అయితాండు ప్రజ్ఞచిన్న దేశమునకు ఏర్పరిచినట్లు భారతదేశమునకు కీర్తియుగ నేర్పాటు జేయుట దుస్సరము. భారతదేశ వైశాల్యము, భాష, జాతి, మతము, సంఘము, కులము, మున్నగు వానియందు గల భేదములనుగూర్చి యితరులను కొనవచ్చు యు నిజముగనే యుండవచ్చును. అయితే భారతదేశమునకు రాజ్యాంగవిధానమును తయారుచేయుట కిప్పటి కెకరును పూనుకొని యుండలేదు. సంస్కరణచట్టమునకు నియోజనవర్గమును తయారుచేయుట ఎకసక్రమములాడుట వివోదముగ నుండవచ్చును.

నూతనవిధానము

"భారతదేశమునకు ఒక క్రొత్తవిధానము నేర్పరుచుట దుస్సరమని, వెనుకాడుటవలన లాభములేదు. భారతదేశము ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనమునకు తగియుండవలసిన స్వపరిపాలనము నొసగగూడ దనువారిలో నేనొక్కడనుగాను. భారతదేశము నేడే ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనమునకు తగియుండలేదని నేనును గుర్తించుచున్నాను. అయినను ప్రజాస్వామ్యపరిపాలనమును మొదట తెలిసికొని తరువాత స్వపరిపాలనమును కొరమని చెప్పుట గుఱ్ఱమును వెనుకనుంచి బండిని ముందుబెట్టుటగ నుండును. మిరు పరిశీలించి చూచినచో, భారతదేశమునందు విద్యాధికులు ఎందరో గలరు. జనసామాన్యము అక్షర సంపాదించుకొను సంతకరకును వారే పరిపాలక భారమును నిర్వహించవలసి యుండును. ఇంట్లాడు మొదటి నుండియు ఇప్పటివలె నుండి యుండలేదని మిరంగీకరింక తప్పదు.

"భారతము సంపూర్ణ ప్రజాస్వామ్యపరిపాలన కర్తము గలేదని నూతన రాజ్యాంగ విధానపత్రము సయతము గుర్తించవలసి యుండును. క్రొత్త విధానపత్ర మిట్టియనభ్యుపు విషయముల నెన్నింటినో గుర్తించును. భారతప్రభుత్వమును కలవరపెట్టు కత్తు తెప్పయో గలవు. తటాలన కార్యరంగమునకు వచ్చునట్లుల రాష్ట్రముల నుత్తరపు జేయుటకు భారత ప్రభుత్వమునకవకాశముల నొసగ వలసియుండును. అంతిగాక సివిల్ సర్వీసు వారిని-పొందవలెనను సరే యూరోపీయనులైనను సరే-సంరక్షించుట కేర్పాటుల జేయవలెను.

"నేను నందరను భారతీయులను నియమించుటకు ఇక ముప్పుది నలుబది సంవత్సరములవరకు విలులేదనియు మనము గుర్తించవలసి. వైసికలమునకు బాధ్యత బిటనుదేశము వహించుచుండుటకు, అందులకు తగినంతద్రవ్యమును బ్రీటిషు ప్రభుత్వాధీనమున నుంచవలెను. అన్నిటికన్నను ముఖ్యమైన యంక మొకటి గలదు. ప్రభుత్వమునకు ప్రజాభిప్రాయ బలముండునట్లే స్పష్టపరచవలయును.

"ఈ విధానమును తయారుచేయు ఉపసంఘమునందు సభ్యులు అందఱును భారతీయులే యుండవలెనని నేను కోరుట లేదు. విదేశములనుండి గొప్పయనభకజ్ఞులగు లాయర్లు, రాజ్యాంగమంత్రిలు వచ్చి యిచ్చటి పరిస్థితులను రెండుమూడు సంవత్సరములకాలము పరిశీలించి విధానము నటుపిమ్మట తయారుచేయుట యుక్తముగ నుండునని నాకు తోచుచున్నది. ప్రజలు ఫలితమునకై సాధనముగనుండి నిరీక్షింపగలరు. మాదేశము కన్నను మొన్నను తయారైతిరి కాదు. మా నాగరికత నేలకొలిది సంవత్సరములనుండి ప్రసిద్ధి చెందియున్నది. మాకు కీడు గలుగదని యెంచునంతకాలము మేము ఒక్కచోటనే బడియుండువారముగాము. నేడెట్టి విశ్వాసము లేకుండుచేతనే, యీ యాసంత్పత్తి వ్యాపించుట యైనది."

ఈ కష్టములు గలవనియు, వాని నెదుర్కొనవలసేగాని నిరాకరింపనూడదనియు అభిప్రాయముల దెలిపినందులకు నాకు సంతోషము గలిగినది. ఏమ భారతప్రభుత్వసభ్యులస్థితి తెరిగి నారు. జాతీయ ప్రభుత్వమైనను అవసరము వచ్చినపుడు తగిన చర్యలను పుచ్చుకొనక తప్పదని వీరంగీకరించి యుండుట యుక్తముగ నున్నది.

కొందరు అధికారతరుల సంస్కరణవిధానమును ఖండించుటను అత్యుబలమును సత్యాగ్రహమును ప్రకటించుటను నేనప్పుడప్పుడువినుట తలపించెను. కాని కొందరు శాసనసభ్యులు సిమ్లా యుండిట్టి యభిప్రాయముల దెలిపియుండుటచేత, భయము ఇతరులయందు వీడ్కొనుటయైనది.

విశాఖపట్టణము

గాంధీ నవరాత్రివహోత్సవ సందర్భమున, 7-10-22, 9-10-22 తేదీలను జరిగిన వడుకునూలు పోటీపరీక్షలో పోటీదారులచే వడుకబడిన నూలును (బహుమానము లొసగినవారిలో నొకరు ను-రా-రా, వసంతరావు బాయన్న పంతులుగారివలన) పరీక్షచేయుటకు నేర్పాటుచేయబడిన సంఘమువారిచే పంపబడిన నివేదికముప్రకారము ఈ కిందిరీతిని బహుమానము లొసంగబడినవి.

శ్రీలలో :—౧ శ్రీమతి, చింతపల్లి - సీరాలమ్మగారికి (మొదటిబహుమానము) వెండిపతకము. ౨ శ్రీమతి, కలశభూడి భానుమతమ్మగారికి (రెండవబహుమానము) వెండిపతకము. ౩ శ్రీమతి, ఆసాదేవి (పంజాబు వారీమణి) గారికి (పరీక్షక బహుమానము) రాటుము.

పురుషులలో :—శ్రీయుత ఉత్తదత్త - నుబ్బారావుగారికి వెండిపతకము.

గాంధీ నవరాత్రివహోత్సవ సందర్భమున వనూలైన గుడి-౧-౪, లకు, మ-రా-రా, గరుడా- నూకయ్యసెట్టిగారును, మ-రా-రా, మల్లిమడుగుల కోదండరామస్వామిగారును సంఘమునకు పంపిన కర్పూల జాబితాలనుబట్టి ఈ కిందితెక్క ప్రచురించడమైనది.

సన్నాయిమేళనకు	౮- ౦-౦
గేనులైటు, చమురు, వగైరా	౧౪-౧౦-౦
బోయాలకు	౪- ౦-౦
తూజాద్రవ్యములు	౪- ౮-౦
ఉరేగింపు కర్పూ	౧-౧౦-౦
ప్రసాదములు	౩- ౨-౦
కూలలు, చిల్లర	౧౨- ౪-౦
ఎకపుతెచ్చినలాంతరు పోయినందుకు	౬- ౦-౦
మొత్తము	౪౪-౨౦-౦
కర్పూ	౪౪-౨౦
వనూలు	౪౨-౧-౪
టోటలు	౨౦-౦-౨

కవికొండల - వేంకటసత్యనారాయణమూర్తి, కార్యదర్శి, గాంధీ నవరాత్రివహోత్సవసంఘము. 8-10-22.

తెలుగుప్రసంగిని (157)

చర్యమునైందు తెలుగుచ్చలు వైభూతలన పూచీగా 8 దినములలో నయచుగును. శుద్ధ వసంతరాత్రులచే చేయబడిన ఈ ఔషధము ఋషిశ్వరునిచే కనిపెట్టబడినది. నయముగానిచో ధరకు రెండింతలు చెల్లించవలెను. బుడ్డి 1-కి. వి. పి. ఖర్చుతో సహా రూ. 8. ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

HAKIM ABDUL HAJI, P. O. Kamtaul, Darbhanga B. తి. O.

భయపడవద్దు

తెలుగుప్రసంగి కనుకనే ఈ ఔషధము వాడెద విషయము తీసివేయును. బుడ్డి 1-కి. వి. రు 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలగు 8 బుడ్డవరకు పోస్తే 0-8-0 రు 4-8-0 చుడియారకు జేసిన వారికి 1 డబ్బు బుడ్డి పోస్తే తగుండ వుండును. చుడిచారము, పిచ్చు, తుప్పము, క్షయము, మూలము, అతి

మాత్రము, గర్భభాగములు మొదలగువాటి కన్నిటికి నమృతమైన యౌషధములు గలవు. క్యాటలగునకు వ్రాసినచో ఇళాముగా కుండమును మీకు గల బాధలను వ్రాసి నుంచి యౌషధమును పొందుదు. (119-980) Telegrams- Rajvald Sri Bamasasji Kavira] 152, Harrison Road, CALCUTTA.

గోదావరి బుక్స్ డిపో

రాజమండ్రి.

మా వద్ద వెలకు దొరకు గ్రంథములు

Just out అన సూయ Up to-date

అయి దంకముల క్రొత్తనాటకము

ఏ సతీతత్వము తన పాతివత్య సుస్థిరతాత్మకత (will power) చే, పగటిని రాత్రిగా చేసి కృష్టిని గడగడ లాడించి, ప్రకృతిని- తలక్రిందుగా చేసి- బ్రహ్మాండ మల్లకల్లోలముగా చేసి వైచెనో- ఏవారిమణి- రాత్రి శవగణగా చేసి భవాని- లక్ష్మీ- సర్వవస్తులకు గర్వభంగము - వెంపింపజేయిన ప్రమాత్తులకు శృంగభంగము-సూర్యోదయభావకారణమున విగతజీవోన్ముఖుడగు కాంతిని పుట్టివీరిన తేసి సూర్యోదయమును గావించి లోకమున కాంతి పతాకమును బ్రతిష్ఠించినదో అట్టిభారతీయ తిలకలగు సుమతీదేవియొక్కయు ఆనందాదేవి యొక్కయు చరిత్రములను మృదుమధురమైన రంగస్థలముల కనుకూల మగు యొక్కయు క్రొత్తస్థాయి మట్లతో! (songs) చేర్చి ప్రచురింపబడినది.

గ్రంథకర్త:—శ్రీమతి గంగాధరరామ శాస్త్రిగారు వెల: రూ 0-12-0.

శ్రీపానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

నాటక రాజములు

పాదుకాపట్టాభిషేకము (పెట్టా-నాటకమునాటకములే ప్రదర్శింపబడుచున్నది. క్రొత్త కూర్పు ... 1 4 0 సరస్వతి క్రొత్తనాటకము ... 1 0 0 సారంగధరనాటకము (క్రొత్తకూర్పు) ... 0 8 0 బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహాచార్యుగారి నాటకములు, నవలలు అన్నియు మా వద్ద దొరకును. (త్వరలో వెలువడ నున్న గ్రంథములు) కన్నుపువీం, పగటిమక్క, అద్భుతమగు పరిశోధక, (detective) నవలలు (Plot) అత్యద్భుతము.

కీచకవధ

చక్కని శృంగారరసప్రధాన మగు నాటకము ఇప్పుడే వెలువడినది. రూ 0-10-0. ధరణికోట చరిత్ర నవలలు వ్రాయుటలో ప్రసిద్ధి గాంచిన శ్రీయుగ భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారి ప్రణీతము చదివితీరవలెను. రూ 1-4-0. జాతకమర్మబోధిని జ్యోతిషము నేర్చుకొనువారి కర్మబోధయత్నము. బ్రహ్మశ్రీ కాలనాథభట్ల వేంకటరమణమూర్తి ప్రణీతము. రూ 1-4-0. జాతకమార్గాడము రెండవభాగము ఆకేళ్ల వెంకటశాస్త్రి ప్రణీతము. రూ 2-0-0.

సరస్వతీ వాచక పుస్తకములు

శ్రీ ఫాదర్స్ గ్రామసేంద్రరావు పంతులుగారి ప్రణీతము 1-వ తరగతి 0-8-0, 2-వ తరగతి 0-8-0 3-వ తరగతి 0-4-0 4-వ తరగతి 0-5-0, 5-వ తరగతి 0-6-0, 6-వ తరగతి 0-7-0, 7, 8, తరగతులు అచ్చులో నున్నవి. సరస్వతీగణితబోధిని: ఎత్తమెంటు న్యూ-టు విద్యాభిలకు ఆశీర్వాదముల సహకారము నందునట్లు ఆశీర్వాదములతో, తక్కువలోను, తక్కువలోను క్రొత్తస్థాయి వస్త్రరా ఆశీర్వాదములను అనుసరించి ప్రచురింపబడినది. Most up to date కుమారానాథకరణము: ఎత్తమెంటు న్యూ-టు విద్యాభిలకు విక్రీయ శిశువుగణము వెల 0-2-0. సోల్ ఏంజిం: కె. యల్. యన్. సోనుమానాల్లు, ప్రా.ప్రయటకు గోదావరి బుక్స్ డిపో, రాజమండ్రి.

కలరా మాత్రలు

కలరా ప్లేగువలెనే వికాసితమైనదిగానూ, ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువులైన విషపురుగులు చేరుకున్నవలె గలుగును. తగినవెంటనే మందును తినుట ఆవశ్యకము. కలరాయున్నచోట నీటిని కాచిత్రాగుట యుక్తము. డబ్బీ 1-కి 0-6-0 అమృతాంజనం డిపో మదరాసు.

అనుత్సాహమునకు కారణము

(హిందీ నవదేవ్ నుండి)

ఉత్సాహము శీవశక్తియొక్క ధర్మమై యున్నది. అనుత్సాహము పృథ్విపుట లక్ష్మీమై యున్నది. ఉత్సాహమునకు దేవుడు మనుజుడే సజీవుడని చెప్పెదని యున్నాడు. ఉత్సాహమునకు దేవుడు మనుజుడు ఆశావాది యగుచున్నాడు. వానికి సర్వప్రపంచము ముందుకు దురుకుచున్నట్లు కనిపించుచుండును. విజయమును, సఫలతయు, కిర్యాణమును ఎల్లవస్తువులకు వానికన్నులయెదుటనాటకముచేయుచుండును. ఉత్సాహముని హృదయమునకు కేరళువత్ క్రియే ప్రపంచమున బాడగట్టుచుండును. ఆనందాదేవ-ఆనందోదయము ఉత్సాహమునమైనది. శీవశక్తి మయమైనది. ఆ ఉత్సాహమును శీవశక్తిని జూచుటకు మన శక్తియులయందు వాని సుప్రవీణము లావశ్యకములై యున్నవి. కొందరు కేరళిభముగ మొఱుకుచున్నారు. ఎట్లనగా జనసామాన్యమునందు అనుత్సాహము వ్యాపించిపోయినది. సహాయ నిరాకరణాదోశము చల్లబడిపోయినది. రత్నమాన కార్యక్రమమునకు జను లసంతుష్టులై యున్నారు. ఆకార్యక్రమమునందు మాకు కలిగించినదే గాని, లేక-కొంచె ముదేకకరమగు నామకమును బ్రయోగించినదే కాని జనసామాన్యమునకు ఉత్సాహము క్షీణముగ నుండజాలదు. కాని మేముకాక ప్రజలు యెదురుచున్నారు. ఈభావములు ఈ విచారములు మిహృదయముల యందలివా? లేక జనసామాన్యముయొక్క హృదయముల యందలివా? జనసామాన్యము యొక్క హృదయమునకు ఆశీర్వాద ప్రభావాలయొక్క సాగర మైయున్నది. ఆహృదయమునందలియే భావమును మనము మేల్కొల్పదుమో అదియే మనకు మేల్కొనియున్నట్లు కనిపించును. జనసామాన్యము యొక్క హృదయమునందు స్వరాజ్యము కూడ దాగియున్నది. నిందించుచున్నది. కార్యకర్తల మనసునకు ఆ స్వరాజ్యభావము మేల్కొల్పి జనసామాన్యమునందు స్వరాజ్యప్రతినిధి కలిగించుటయే కర్తవ్యమై యున్నది. మానవుని హృదయము స్వచ్ఛమగు సిద్ధమైయున్నది. దానియందు మన హృదయముల యందలి భావములను బాడ, బుగుచున్నాము. ఎప్పుడు మనహృదయమునందు ఉత్సాహము ఆనందము ఆశ యుండుచున్నదో అప్పుడు జనసామాన్యముకూడ ఉత్సాహ-ఆనంద-ఆశాయమై నదిగ గనుపట్టుచున్నది. మనము మొగము వ్రేలవైచుకొని వారివంక జూచుచున్నయెడల వారినుండి యట్టి ప్రత్యుత్తరమే మనకు రాగలదు.

ఏ అనుత్సాహము గూర్చియు శిథిలకృతము గూర్చియు గోల పెట్టబడుచున్నదో అది నిజమునకు జనసామాన్య హృదయమునకు సంబంధించినదా లేక స్వయముగా కార్యకర్తల హృదయములకు సంబంధించినదా? అని యప్పుడప్పుడు సుదేహము కలుగుచున్నది. ఆ సందేహమును సరియైనదే మనము ఆత్మనిరీక్షణము చేయుచుండుట లేదా? మనలోని యుత్సాహమును జనసామాన్యము మీద వ్యాపింపించుటలేదా? మనసామాన్యము చేతను చెప్పబడినట్లు చేతను మార్చమే కర్తవ్యము కాక కార్యక్రమమును అనుత్సాహకర్త మనుకొనుచుండుటలేదా? నిజముగా మనకార్యకర్తల మనములందు నిరుసురత కార్యోత్సాహము కలదా? ఈ సందేహము మనము జనసామాన్యమున పని చేసి చూచితినా, అన్ని విధములచేత జనులకు సర్వకైపు మోచాల్సి కష్టపడితిమా, అందువలననే మనమిట్లు నిరాశులమై మాంధ్యముతో బడియున్నామా? మనము ఊరు ఊరు చూచి గ్రామగ్రామములను పోయి పర్యటించి నేటివరకు ఆంధ్రుల యందు జవాభిప్రాయమును ప్రసించితిమా? జనులు ప్రస్తుత కార్యక్రమమును గూర్చి తమ యభిప్రాయమును చెప్పిరా? ప్రస్తుత కార్యక్రమము వలన తమ జనములయందు నిష్ఠాభిప్రాయము సామాన్యము స్వరాజ్యభావము జాగ్రత్తము లగుట లేదని వివరించినారా? మనము ప్రజాశక్తియను పేరుమీద మనకత్తానే ప్రయోగించుచుండుటలేదా? ప్రజాశక్తి యొక్క స్థానమున మనకత్తానే వ్రేలాంపించుట లేదా? మన ఆధిప్రాయమునే ప్రజల ఆధిప్రాయముగా పెట్టెనుచుండుట లేదా? ప్రజాశక్తి యొక్క కర్తవ్యమును గూర్చి మొఱుకొని, మనకు మనయొక్క హృదయమును ఆశాభిప్రాయమును (జనకముగ చేయుటకు) గాదు టకు మార్చమే శాస్త్రమగుట లేదా?

మనము సిద్ధముగా నున్నయెడల ప్రపంచమున సాధ్యము కాని చేదీకలదు? ఏపనియైనను ఎదురు తిరుగుట లేదు చేయుటకు గోరతో, ఇతరులచేత చేయవలగోరుచుండునో, లేక అపనికారకు సంపాద్యమైన కష్టములను ఇబ్బందులను పడుటకు

సంసిద్ధులగు నుండగో వాటి కేవలమైనదిగను దుస్సాధ్యమైనదిగను నగుచుండును. నిజముగా కార్యనిర్వహణాసక్తియు కార్యశీలకతయు నున్న మీదట అనుత్సాహమే కాదు, ఎట్టి యిబ్బందులు కూడ దగ్గరకు రాజాలవు. కార్యము వాస్తవముగా కలిగియుండదు. మన యసామర్థ్యమును పిటికీతనమును దానిని కలిగియుండునా చేసివేయుచున్నది. ఏమనుజుడు తనపురుషాత్మనుండి పరమాత్మ కదములకు ప్రాప్తము చేసికొని యున్నాడో వానికి యసాధ్యమేమి? ఎదురు హింసములను భయపడవలెనగు చింతలులగు గూడ దుస్సాధ్యమునకు చేసికొని యుండెనో వానికి తనదాస్యభంగములను ప్రయత్నించుట కూడ కష్టముగ నున్నదా? మనకు ఇంటింటికీపోయి తిలక స్వారాజ్యనిధిని ప్రోగుచేయుట కార్మికులకు చందాదారులను జేర్చుట, భద్రుల కట్టుట, కట్టింపజేయుట, బందోచులయందు ప్రేమ, విశ్వాసము కృత్రిమములు ఇవియే కలిగియుండు కనఁబడుచున్న యెడల దేశములోను మేము చేయుటకు చంపుటకు సిద్ధముగ నున్నామని చెప్పబడాలి. యర్థమేమైన కలదా? విస్తృతమీయిందే తలపెట్టించువారు వెదకెదలెదల విశ్మయము పొందు అయ్యెదమని చెప్పట స్వయముగా లామె తమ్మును ఇతరులను మోసపుచ్చుట గాక మేమి?

కాలము సంధిగమున కృష్ణుడైయున్నది. దేశము దేశము-మరణావస్థల యందున్నది. రాష్ట్రోపశాసము ఉండుటయో పోవుటయో యొక్క సమయముగా నున్నది. మన జలము, వీర్యము, పురుషార్థమును, స్వతంత్రత-శ్రేయము నొనరిపిడిరాల్సివై పుట్టింపఁ బడుచున్నది. అనినాదకులను, బాలాశీయు, మహాత్మాజీయును మన కార్యక్రమ యందలి విశ్వాసముచే జయింపఁబడు తమ యమూల్యమగు కాలమును గడపుచున్నాడు. కంఠాపహతు వలనను, కెనుకమగు వైచుటవలనను, భయపడుట వలనను, ఆకర్షితం గనఁబడుట వలనను జేయునట్లు చాలవచ్చును రాగలదు. మనుష్యులమై యుండియు అనుత్సాహము నొందుట, మనము అనుత్సాహమును గూర్చి గోలపెట్టుటయు ఈభర్తయొద్దనున్నమున మనకు చాలబట్టా జనకముగ నాలాచింపవలయును. ఇంతకుపై దుఃఖకరమగు వార్త యుండగలదా? మన కిల్లమును సోదరియులను ఈ దేవుడుమను ప్రాగుటకు సంసిద్ధులై ముందుకు వచ్చుచుండగా మనము మిసముగ గల మగవారలమై యుండియు ననుత్సాహమును గూర్చియు కైపురమును గూర్చియు బాటలు పాటుచు గాలమును గోల్పోవుచున్నాము. కావున నోసోదరులారా! పరిశీలించు. మియాత్మలను పరిశోధించు. వానిని దుర్బలములు కానీకుండు. మియాత్మ క్రితను అనుత్సాహమును జనసామాన్యమునై రద్దరచు. మన జేకర్త మనకు కలుదులు చెప్పబడును, విరోధము పెంచుటకును లేక గుఱుకుటకును గూడ నిష్ఠియెడల స్వరాజ్యనిధియై నిరాశుల ముటకుంచిది. అంతియకాని స్వరాజ్యమును గూర్చి మన మున్నట్లు అమను స్యాతంత్ర్యకుధాత్రులమై యున్నచో మనలోనిన ప్రాపంచికులకు నేయాటంకమును, వివిధుబాధయు, ఎట్టి కష్టమును ఆచుంఛమును నిరోధింపజాలదు. ఏక క్షియోషకు ఆట్టి ముఠాలోన కష్టముల ప్రయత్నించినచో అనినెంతటానే శక్తి విశోధలము, మనము మనయొక్క ప్రయత్నము ముందునకే పొంగగలదు. (లేట్ కాకాబాపు ఉదాహరణ) యదరాజువారినివారాజు - సోదరుడు.

సిద్ధసువర్ణ కాంతి

ఆయుర్వేదవైద్యములో విశిష్ట ప్రసిద్ధిచెందియున్నది ఇందు కుడిచేతిని కుడిము, ఎడమచేతిని, కర్ణుల, పచ్చని మున్నుము మొదలగు విలువలను నిర్ణయము చేయుచున్నది. బాధితి, ఆయుర్వేదమును కృత్రిమము. కలిమియు కాంతి నిచ్చును. భావపుష్టిని మోచుచు ఉత్సాహము కలిగించును. అదిమాత్రము, తేజ, ముఖోగములు, మొదలగుభావులు తేజ కరములగు వ్యాసలలో మోచుగ నుపయోగకరము. కలిమిపోయి కర్మబంధ గుఱుము మరల పొందవలయునని ఈ వ్యాసమునే భుజించవలయును. దాదాపుదో కీరకంఠే శ్రేష్ఠతయలగు, దృఢముగని కుడికలిమి. "బలముండిన పులిదండవచ్చును" అను నటుల దుఃఖియైనప్పుడు అందుగాను పండితిగా నుండుటకు యిచ్చియిచ్చు ప్రధానము గనుక దానిని ప్రతిచానుచు చుండు కాపాడుకొనవలయును. ఇయ్యది కలిమిని శ్రీనాథ జుండెరి బాల్యురూపానందస్వామిల వారి యోగము ననుసరించి చేయవలసినది.

విమల కుటీరము. 90, ఆచారప్పగోపి, జి. టి. మద్రాసు,

శ్రీ జాతీయవిద్యాలయము-తెలుగు

తండ్రిద్వారా వచ్చిన మహాత్ముని యాశీర్వాదములతో శ్రీ జాతీయ విద్యాలయము 1921 సం॥ రం॥ జనవరి 6 తేదీన తెలుగు బడిని, మహాత్ముని మహాయోధ్యులమును ప్రారంభించిన తరువాత మన జాతీయ ప్రభుత్వమును స్థాపించుట ప్రభుత్వమునందే ఆధిక సంఖ్యాపక్షము విద్యార్థులతో ప్రారంభమై 1 నుండి 10 వరకు తరగతులను కలిగియుండి కఠినమైన విద్యాభ్యాసమును నొందుచున్న జాతీయ విద్యాలయమిదియే. తాలూకా ప్రజలచే ఇదివరకే కట్టబడిన పురమందిరము విద్యాలయమున కుచితముగాను కాళ్ళ తముగాను నొసగబడినది. ఈ విద్యాలయమునకు గ్రామము నందలి కొందరు స్వామ్యవాదులు గ్రామస్థులలో కొందరు పాలక వర్గముగా నేర్పడిరి. పాలకవర్గము విద్యాలయము నందు బాధ్యతను పూర్తిగా వహించి పరిశోధనాపరిశోధన తాలూకా ప్రజల తమ సానుభూతిని కనపర్చి విద్యాలయమును జయప్రథముగా పొందించుచున్నారు. తాలూకా నుండి రావలసిన విరాళములను ఉపాధ్యాయులే కలెక్టరునుండి గ్రామములకు వెళ్ళి కనుగొని వచ్చుచున్నారు. ప్రారంభించినది మొదలు 1922 సం॥ జనవరి వలెవరకు విద్యాలయ కార్యక్రమము దినదినాభివృద్ధి కలిగి నై పొందుచు వచ్చినది. ఆ సంవత్సరము నుమారు అయిదువేల రూపాయలు ఉపాధ్యాయుల కృషివలన కనుగొని విద్యాలయ పోషకై వెచ్చింపబడినది. కడతిన జనవరి వలె ప్రధానోపాధ్యాయులకు మ॥క॥శ్రీ పాక్షి నూరి సాంకేతికావ్యములను వేరవేరమున అనపడి రూపాయలనండి నూరు రూపాయలకు వెచ్చింపబడినదిగా పాక్షి వర్గమును కోరిరి. పాలకవర్గము ఉపాధ్యాయులు తదంతట తాము క్రమపడి తెచ్చుకొను చున్న కేంద్రమున కావలసిన ప్రధానోపాధ్యాయుల కొరతను కలెక్టరు అందువై సహాయోపాధ్యాయులు పొందా తమ వేతనములను కొండి మాత్రము (అనగా అందరిది కలిసి రూ॥ 25 రూ॥) వెచ్చించుకొనుట సంభవించినది ఆర్థికపరిస్థితులు క్లిష్టముగావున్న సమయమున నీవేతనాభివృద్ధి ప్రజలలో కొంత సంబలమును కలిగించినది. విద్యాలయాభిమానులు కొందరు వేతనమును తగ్గించుకొనవలసినదిగా ప్రధానోపాధ్యాయుల వారిని కోరి విఫలమనొందెను. దానివలన ప్రజలలో తీవ్రసందేహము కలిగి విద్యాలయముపట్ల కొందరికి నిరుత్సాహమును కలిగించినది కాని ప్రజలు విద్యాలయాభివృద్ధిని కోరుచున్న వాగుటచే తమ సానుభూతిని కనపర్చుచు నేయున్నారు.

ఇట్లుండ వేతనాభివృద్ధివలన విద్యాలయపు ఖర్చు లెక్కువగుటచే ప్రధానోపాధ్యాయుల వారియొక్క పరిశ్రమ, దృష్టి, యావత్తున్న ధనాకర్షణయంతే వినియోగింప బడవలసివచ్చినదిగాని విద్యాలయము నందలి బోధనాదీక విషయములయందు వినియోగించబడుటకు అంతగా వీలు చిక్కినదికాదు. పిమ్మట సెప్టెంబరు నెలలో పరిస్థితుల ననుసరించి ప్రధానోపాధ్యాయుల వారు పూర్వమునా రూ॥ 60 ల వేతనమునకే పనిచేయుట కంగీకరించి, వెంటనే కార్యాంతరమున బందరువల్లి పడునైదు దినములకు (అనగా 26-10-1922 వ తారీఖున) విద్యాలయమునకు వచ్చి, ఆ మధ్యాహ్నమునుండి విద్యాలయమునకు రామాని, విద్యాలయము నందలి బాధ్యతల నన్నిటిని వహించి పనిచేయుచున్న యుపాధ్యాయ సంఘమునకుగాని, తుదకు పాలకవర్గమునకుగాని తెలుపకను, విద్యాలయమునందు తమకు ౫౦ బాధ్యతను నెవరి యధీనము చేయకను 30-10-22 తేదీన ఈ గ్రామము నందుగల బోర్డు ప్రాముఖ్యతతో సహాయోపాధ్యాయులుగా ప్రవేశించినారు.

ప్రధానోపాధ్యాయులవారు విద్యాలయమును కడలుటచే విద్యార్థుల సంఖ్యగాని, మా యుపాధ్యాయుల యంతానామముగాని యింపుకొరయు తగ్గక విద్యాలయ కార్యక్రమము యధాప్రకారముగానే జరుగుచున్నది. విద్యాలయ స్థాపకులగు శ్రీమంతుల పార్థసారథిగారు నవంబరు 15 వ తారీఖునుండి విద్యాలయ ప్రధానోపాధ్యాయత్వమును వహించుట కంగీకరించిరి. కొలది దినములలో నూతన పాలకవర్గము యొక్క యెన్నికలను, విద్యాలయము యొక్క ఆదాయవ్యయ ప్రతిబంధమును జరుప బడెను.

మహాత్ముని యాశీర్వాదములతో నెలకొల్పబడి కేటము నీ తాలూకా వాస్తవ్యుల సహకారము మీద వాధారపడి యున్న యీ విద్యాలయమును, తాలూకా వాస్తవ్యులు మహాత్మునియందుగల భక్తిని, విద్యాలయమునందుగల స్వకీయాభిమానమును పురస్కరించుకొని ద్వితీయ కృత్యానామతో విద్యాలయమును పోషించి వెంపొందించు రుగాక యని ప్రార్థించు చున్నాము.

సుమారు 180 గ్రామములు కలిగి ధనసంపన్నమై యేటేటను ౫వత్తు మొలకల రెండువేల రూపాయలకు పైగా పన్ను చెల్లించుచున్న యీ తాలూకాకు, జాతీయోద్ధృతమునకై సామీపబడి సాక్షుల కమారము రు॥ 4000 లు ఖర్చు కలిగి సుమారు 180 నుండి విద్యార్థులు కలిగిన యీ విద్యాలయమును పోషించుట యొక కష్టముగాదు.

మండిత మందలి నభ్యులు
శ్రీ జాతీయ విద్యాలయము, తెలుగు.

మీ బాలుడు నాయకుడు కావచ్చును.

ప్రస్తుతము పెరుగుచున్న బడిపిల్ల నుండియే ధనివ్యతైలమునకు జాతీయ నాయకులు రావలెను. మన బాలుకు నెరవేర్చవలసిన బాధ్యతను వారు తగినవారుగా నుండవలెను.

వారు బలశాలులుగాను, శారీరక శక్తివంతులుగాను, దృఢ గాత్రులుగాను, మంచి మేధావీక్షిగలవారుగాను పెరిగి పెద్దవారగుటలు మనము చూడవలెను.

పెరుగు బిడ్డలయొక్క కడరమునకు, మెదడునకు, నరములకు, బలమునకు, దృఢమైన తంత్ర పటుత్వమునకు ముఖ్యముగా కావలసిన ఆహారపదార్థములు క్యాక్సు ఓటు సరఫరాచేయును. అదేరీతిగా పెద్దవారినిగూడ చాలా లాభం క్యాక్సు ఓటు వేస్తూ ఆ నేకరములుగా నున్నవి. — అది అంక విలువగల ఆహారముకాదు.

(8)

MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Wholesale Agents.

Quaker Oats

Madras,
Bombay,
Calcutta,
Karachi,
Rangoon

దృఢమైన దంతములు మంచి ఆరోగ్యము అందము

మంచి దంతములు, ఆరోగ్యము, మంచి అందము!

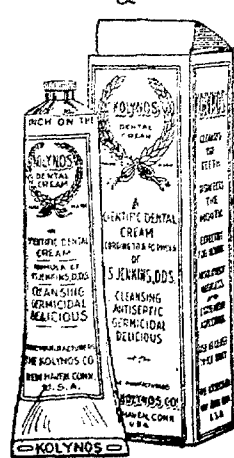
ఈ మాటని పోషితుక కాపాడుకొని కోరినట్లైతే మీ దంతములను కొలిసిన డెంటల్ క్రిముతో క్రమముగా శుద్ధిచేసికొనుడు. ప్రాతఃకాలముందును, రాత్రియందును, ప్రతిసారి భోజనమైన తరువాతను దీనిని వాడుడు కొలిసిన మీదంతములను మంచునలై తెల్లగానుంచును. మీ ఆరోగ్యము కూడ నెప్పుడును మంచిస్థితిలోనే యుండును. మీ నోటియందు దాగి యుండి, మీకు జలుబు, జ్వరము మున్నగు జబ్బులకు కారణభూతమైన చిన్న పురుగులను పూర్తిగా నాశనముచేయును.

దంతములను పుచ్చిపోషితుక కాపాడుటయందు కొలిసిన మిక్కిలి సమృద్ధమైనట్టియు, నిశ్చయమైనట్టియు బొవడ మని దంతవైద్యులు, వైద్యులు ప్రతిబోధన నీ ఫార్మ చేయుచున్నారు. మామూలుగా విక్రయించబడుచున్న పనుపుపచ్చని గొట్టమునే సవాకొనుడు.

అన్ని దుకాణములందును విక్రయమునకు వచ్చును.

KOLYNOS

డెంటల్ క్రిము

వైద్య మార్గమునందును, శారీరక గొట్టమునకు మూర్త కట్టబడియుండును. క్రింద పడిపోదు. ఈ సదుపాయమును మీరు తప్పక మెచ్చుకొనెదరు.

The Kolynos Company New Haven, Conn., U. S. A.
Representatives for India

MULLER (India), Limited

Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon

విదేశ వార్తలు

భారతదేశము

ఫ్యాక్టరీలు అన్వర్థకము

అంగ్లో హిందవుని యభిప్రాయము

గాంధీ మహాత్ముని విధానమును కొనియాడుట
లండన్, నవంబరు 9:—రాత్రి 10-25

18 తేదీని ఒక అంగ్లో హిందవుడు వ్రాసిన లేఖను టైముస్ పత్రిక ప్రకటించుచు ఆంగ్ల యభిప్రాయమును ఇండియాలో ఫ్యాక్టరీలు అన్వర్థక దాయకమని తెలియజేసెను. 'ఆర్థిక సమస్య' వారు భారతదేశమును వ్యవసాయమును జీవకొని జీవించు దేశముగ నుండవలయునని పాశ్చాత్య విశేషముగ జేయ నెంచుట భారతదేశమునకు ఎంతయు అన్వర్థదాయకము. ప్రస్తుతము భారతీయులు నూటికి 91 మంది కరకులే. ఈనూటికి 90 మందిలో చాలము దిబ్బదలు గలరు. కావునన్నారు. కాని వారికోర్కెలు కొలది గను, మిలేముగ నున్నయవి. పారిశ్రామిక దేశముగ జేయుటచే పనివాండ్లు అనేక పరిశ్రమలమీద నా భారపడియుండుటలన్నియును గాక పనివాండ్లు కడుబీదలుగ నుండుట ప్రాప్తించును. పనివాండ్ల జీవనము, వర్తకము ముదముగ నున్న, మరింత కష్టముగ నుండును. దీనివలన పని శీలవారలకు అసంతృప్తి హెచ్చును. దీనిని కార్మిక ఆందోళన కారులు ఉపద్రవ కరముగ జేయుటకు ప్రయత్నించెదరు. ఇండియాలో ఫ్యాక్టరీలను ప్రశంసించిన పనివాండ్లు ప్రాగుటకు ప్రారంభించెదరు. సిగరెట్లను కాల్పు నారంభించుదురు. కార్మిక సభలు స్థాపించెదరు. ఎక్కువ వేతనములను గోరెదరు. అందరును పూర్తిగా అసంతృప్తులగుదురు. జాతీయ గౌరవమును కోల్పోయెదరు. జనసామాన్యపు నైతిక ప్రవర్తనమునకు చాలా గౌరవముండవలెను. ఇది లేకున్న ప్రజాసామాన్యము నీతి బాహ్యులగుదురు. ఒక్కసారి ప్రజలు గ్రామములలో వ్యవసాయక జీవనమును మానిరా 'వారి కర్మము కాలిపోవును' ఈ యుపద్రవము లన్నిటిని గుర్తించియే గాంధీగారు టిట్టమోయని మొదలై టుచుండెను. నిరాశంబర జీవనమును గడపవలయునని కోరుచున్నారు.

లండనులో ఒక శ్రీ సుధదరమును దక్షులను భాంచి కొన్ని మాలికలను అక్రమముగ భాచినందులకు ఆరెట్టు చేయబడెను. పోలీసుకోర్టులో ఈమె 11 తేదీని విచారింపబడెను.

జర్మనీ యవలసిన నష్టపరిహారులు

పాయింట్ కేసుగారి యభిప్రాయము

ప్ర్యాంక్, నవంబరు 9:—జర్మనీ దివాలా తీసికొని ఒకరుక ప్రకటించుచు ఇంకొకరుక వాణిజ్య సాధనమును మరల నిర్మాణము జేసి ప్రాబాధమును ఇవ్వవలయునని న్యాయశాస్త్రము ఎక్కువగా జేయుచున్న జర్మనీ అధిక పరిశీలకులను, ఎగుమతులను తాము పరిశీలించునమని ప్రాంసువారు పట్టు పట్టుచున్నారు. బ్రుసెల్స్ నగర అసెంబ్లీ ముఖ్యమంత్రి మిట్రమండలి ప్రాంసుతో బాటు పరస్పర సహకారమునా యని ప్రశ్నలు అడుగబడును. ప్రాంసుకు బ్రెటిన్ ను సమ్మతించి యున్నది. కెటెలిటను ప్రాంసుకు సమ్మతించినది. నష్టపరిహారములను పోగొట్టుకొనుటకంటె ప్రతిన పాక్షికము అమలుబడుచున్నానని ప్రకటించితిరును.

జర్మనీ కరపూర్వ నష్టపరిహారములకు ను వెట్టుబడి పెట్టిన సమ్మతి పోలీసుదేశా యని యనుభవకారము

అధిమములు భంగముగానుండ జేయుటకు వలసిన సామ్యునెంతవరకు ప్రాంసు నష్టపరిహారము పోయి కేసుగారు ప్రత్యుత్తరములిరి.

ఆక్రమణ సైన్యము

యూనైటెడ్ స్టేట్సువారి హక్కులు

వాషింగ్టన్, నవంబరు 9:—ఆక్రమణ సైన్యముల కగు భాగములను సమానముగ బ్రెజిల్, ఛిలీ, ఇటలీ, బెల్జియము తోబాటు ఆమెరికాకు గుడ సమానముగ రావలయునని హక్కుజేసుకొని తెలియజేసిరి. నష్టపరిహారములను ఎవరెరికి ఎంత మొత్తము రావలసినది ఇప్పుడు సమరణ జేయుటకు పిలువలేదని మిట్రమండలి అన్నటుల తెలియపర్చినది. కాని ఆమెరికాకులకు ఇచ్చుటకు ఒక విధానమును తయారుజేసిరి

జీవనపుభివృద్ధి ఇప్పుడు తగ్గుటచే పింఛనులనుగూడ ఏప్రిలు 1 నుండి తగ్గించవలయునని యనుకుంటున్న ప్రస్తుతమందున్న పింఛనులు మాడే డబ్బరకు ఫిరముగ నుండు ఏర్పాటులు చేయక తనని ప్రభుత్వ శాఖకు శివ్యముంచుకోరి.

అంగ్లో రావారు ఎక్కువకోర్కెలను గోరుట

మిట్రమండలి సంపూర్ణ దక్షత్యముతో నుండుట

పట్టినపట్టును మిట్రమండలి వదలరు

కిలాఫతునుగూర్చి ముసల్మాను సమైఖ్యుల యాక్షేపణలు

పరసితులు చాల అపాయకరముగ నుండుట
నవంబరు 9:—ఉదయము 12-30. సామిప్రప్రాయమున న్యాయశాస్త్రుల డెనుకు చాలెక్కువగా సమాచారము తెలియచున్నయది. ప్రేమతో రంతులు తెగిగొట్టుబడినవి. తంతివాస్త్రాలు పోవుటచే, చార్పిసేనాని పరిస్థితులు చాల అపాయకరముగ నున్నవి తెలియజేసెను. మిట్రమండలి తమయశస్సులని అసంతృప్తి, ఆక్షేపణ, విమర్శలతో హిందూ దేశానికిని తెలియజేసిరి. కమాలిస్తులు రాజీకరమృత గానించును. అతివాదుల అధికారము హెచ్చుచున్నది. పరిస్థితులు భయంకరముగ నున్నటులే ప్రాంసుగూడ కలయచున్నదని తెలియచున్నది. ఏకోజు కారోజు పరిస్థితులు క్రమింపి విచిత్రమిండుటచేలాసేను సభ యశ్వరమని ఆశయిస్తారు.

తురుష్కుల కొత్తకోర్కెలు

ఈలోపుక కమాలిస్తులు తమకోర్కెలను హెచ్చుజేయుచున్నారు. మిట్రమండలి కాకొస్తాంటునోపియను తక్షణము ఖాళీజేయవలెను. ఇప్పుడున్న చిల్ల, నుల్టూరియా, చనకులో ఉండవచ్చును. జిందబడి లన్నియు రద్దుగావలయును. ప్రభాభిప్రాయమునుబట్టి కడుపుటిక్రేసును ఎవరికి స్వాధీనము జేయవలసినది నిశ్చయించవలెను. మోనులును తర్కికచిచ్చి జేయుచున్నది. సిరియా ప్రభుత్వమును నిర్మూలు జేయుచున్నది. మిట్రమండలి

కీక, చియాస్ అసియామైనను కావల భాగమున్న ఇతర దీవుల స్వాతంత్ర్యమును మరల ఇచ్చివేయవలెను. గ్రీసువారు 2100000000 పానులను నష్టపరిహారము నీయవలెను.

అందరును భయపడుట

తురుష్కులు ఇట్టి గొంతెత్తు కోర్కెలను గోరుటచే కాకొస్తాంటునోపియ, ప్యారిసులోను గల్గిన భియమునకు కారణములు నష్టమైవి. జర్మనులు, ఫ్రెంచి శాసనమును ప్రశంసించెదరు. మిట్రమండలి పరిస్థితుల నన్నిటిని తమవశములో నుండుటల జేయగల్గెను భియము మాత్రము వదలుటలేదు. బ్రిటిషు సాకానిము మిట్రమండలి సేనాని లెక్క 80,000 నేల బ్రిటిషు, 5000 ప్రాచియను అనివేయబడిది. జలసంధిని హద్దుమీరి పోకుండ సాయుధ తురుష్కు సేనలను ఆపుజేయుట కష్టముగాదని పోకుసాని తెలియజేసెను.

మిట్రమండలి చెక్కు చెదరకుండుట

రీస్ట్, నవంబరు 9:—కాకొస్తాంటునోపియలో పరిస్థితులను స్వాధీనములో నుంచుకొనుటకు మిట్రమండలి ప్రభుత్వము వారు మోపివేసిన సుంపూర్ణ సహాయ మొనగడమని యభియము నొసరిరి. కమాలిస్తు అధికారము ముచేయగా జిందబడికకు విరుద్ధముగా కాకొస్తాంటునోపియలో ప్రశంసించెదరు. తక్షణము రద్దుజేయవలె అనవలసిన గుర్తము జర్మనులకు తమ ప్రభుత్వమువారితో సలహా జేపెదరు మోపివేసినటుల తెలియజేసిరి కాకొస్తాంటునోపియ వార్తలు తెలుపుచున్నయది.

సైనిక శాసనము ఇంకను ప్రకటితముగా లేదు.
లండన్, నవంబరు 9:—చనకు, బోక్సములకు తురులు తెగిగొట్టుబడినవి. అందుచే లండనులో వార్త తెలియు తెలియక పోవుటచే భయమగుచున్నది. సైనిక శాసనము ఇంకవరకు ప్రకటితము కాలేదు. కసింపానులో ఇద్దరు బ్రిటిషు సైనికులు చంపబడిరి.

అంగ్లో రావారు ఇతరకోర్కెలు

లండన్, నవంబరు 8:—మిట్రమండలి సేనానుల ఆక్షేపణలకు ప్రత్యుత్తరముగా అంగ్లో రావారు ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేసిరి:—మిట్రమండలి కాకొస్తాంటునోపియను ఖాళీజేయవలెను. మిట్రమండలి యుద్ధకాలను తీసుకపోవలెను. కాకొస్తాంటునోపియ కమాలిస్తుల పరిపాలనమునకు సేనాని, యుద్ధకాలమును పరస్పర విరుద్ధముగ నుండు నది.

కాకొస్తాంటునోపియలో సైనిక శాసనము కొలదికాలములోనే ప్రకటింపబడును.

చాంబర్లనుగారు

కెన్సు బర్మింగ్ హమ్స్లో నుచున్న సామిప్రప్రాయమున స్థితులనుగూర్చి ప్రకటించిరి.
ప్రభుత్వము వారు బాతీయ గౌరవమును, లాభములను, క హామీతో బోక్స గారికి సహాయము జేసినదని చాంబర్లను గారు తెలియజేసిరి. అంగ్లో రా సేనాని ఎవరిలో కొత్తగానములు రాయబడినవి. పూర్వము తురుష్కులవలె సహాయము లేదు. పాశ్చాత్య ప్రజలను, పాశ్చాత్య యభిప్రాయము లన్నివారి కంతమాత్రము గట్టివు.

కిలీఫాసు అధికారము లేకుండ జేయుట

తురుష్కు సేనాని ఆక్షేపణ

క కిలీఫాసు అధికారము లేకుండ జేయుటచే ఉపద్రవము కలుగునని ముస్తసా కెమాలుగారికి ప్యారిసునుండి వెలిసిపాపా గారు తెలియజేసిరి. నుల్టూ కిలాఫతు విషయములం జేసి వన పూర్వమితులను మనకును చెబుట తలపించును. కిలాఫతును తొలగించుటకు ప్రయత్నించుట గొప్పభివృద్ధి అంగ్లో రావారి తీర్మానమునుబట్టి ప్రోహించితగ నెంచుదును. ముసల్మానుల సహాయము పోవును. ఇస్లాము మతమును సహాయభూతముగా కిలీఫాసు రాజ్యాంగాధికారముగ నుండవలయును. దీనికి వ్యతిరేకముగ జేయుటకు ఇస్లామును అంగీకరించునని తెలంచనని ప్రాశసెను.

సోవియటులు

బ్రెజిలుకు పంపిన రెండవలేఖ

లండన్, నవంబరు 9:—సామిప్రప్రాయమున అన్నిటియందును రషియా, ఉక్రేను, బెల్జియా వారి దయను పొల్లునుట కధికార ముండవలెనని లండనులో సోవియటు ప్రతినిధి బ్రెజిలుకు ఇంకొకలేఖ వ్రాడజేసెను. రషియా ఒకరి సంరక్షణకింద ఎంతమాత్రము ఉంచరాదనిరి. తురుష్కులకు ముద్రమిదను, భూమిమిదను పాట్లులు ఉండుటకే ప్రయత్నించుచున్నారనిరి. ఒకజుంధికి సంబంధించిన విషయములయందే రషియా పాల్గొనుటకు ఇష్టపడదు. లాసేనునభలో సాంకేతికముగ ఇంకను తుక్కి యుద్ధము జేయుచున్నదను దేశములతో సమాధానము జేసికొను కర్మచరములు చాలకాలము పట్టును. కాని ఈదేశములలో రషియా జేర్చుదదు.

తురుష్కుల కృతజ్ఞత

లండన్, నవంబరు 9:—తుక్కినిగూర్చి అందరును ఏకాభిప్రాయమునందురం ప్రకటింపబడి

లండన్, నవం 9:—రాత్రి 9-10 టైముస్ ప్రాచియా ప్యారిసునుండి ఇట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. తురుష్కులు విశ్వాసభూతకలైరగ వైచివాను చాలవిచారించుచున్నారు. బ్రూసెల్స్ లోని ప్రాచియా ప్యారిసులు మూయబడినవి. ముజేసియా బూసా ఇనుపదారిని పట్టుకొని? ఈ ఇనుపదారి దైరక్ష్యము బంధించిరి. ఇదియే తురుష్కుల కృతజ్ఞత.

ఇటలీవారి వైఖరి

రోమ్, నవంబరు 9:—తుక్కినిగూర్చి అందరును ఏకాభిప్రాయముతో ప్రవర్తింపవలెని ముస్సోలినీగారు ఇటలీ వైకమివననను తెలియజేసెను. అరబుమరువో ఇటలీవారి వాదులను కాపాడుటకొన్ని సార్లు కాకొస్తాంటునోపియకావల తయారుగ నుండుట కష్టమైతిరి. యుద్ధనాక అల్పిమెడిసును కాకొస్తాంటునోపియ కావలనే యుద్ధవలయునని చిలికాలము పట్టుకున్నచో లాసేనునభను ప్రభుత్వము ఆపుజేయుటకు తమకుకూడ ఇష్టమైచుని బ్రెజిలుకు తెలియజేసిరి బ్రిటిషు ప్రాచియా సమాచారములతో సంగతి. మరొక అధికారము ముస్సోలినీ గాక ఉంచుకొనిరి. లాసేనునభకు పోవుటకు ప్రతిబంధకము ముస్సోలినీగారికి కల్గినది. తనకు విశ్వాస మున్న బ్రిటిషులను గభకు నుండెదరు.

సమయముచచ్చినచో బ్రెజిలునుండి తక్షణము యుద్ధనాక కాకొస్తాంటునోపియకు పోవలయునని యునైటెడ్ స్టేట్సుకా కా కాఖివారు తురువు జేసిరి.

గ్రామపంచాయతీలను గూర్చి విచారణసర్వే. 6 గురు పాతకులను ఇద్దరు సేనానులను నేరకులుగా తేసిరి. ఆసియామైనరు యుద్ధములో కాకాస్టాంట్రిను రాజామాటిమాటికి తోకవములుగ తేసికొనుట తప్పని సైనికులను అధికరించుచుండుట బదులుగ ప్రతిపాదించుచున్నదిని తోచినపుడు సభాసభాను గావిం చెను. కాకాస్టాంట్రినును విచారణ జేయవలెనని నిపాద్యచేయ లేదు.

తురుష్కువరిసీతులు

వృత్తికావ్యాభ్యులు

మిత్రమండలి వికమత్యమును కమాలగారు లక్ష్యము జేయనిచో అవివేకముగ ప్రవర్తించివా రగుదురు. కాని అట్లు జేయుటతప్పని గ్రహించెదరు. కాని ఆ ప్రవేశములందున్న సేనలు పరిస్థితులను చక్కచెట్టగలవు.

కమాలియులు బోలిషివిరు యుద్ధలనుబన్నుట తప్పనియు తురుష్కుల సుధినిపొందిజేయుట కవకాశమిచ్చిన మిత్రమండలి చివరకు విచారించవలసినదని 'మైము' వాకొనుచున్నది.

మిత్రమండలి వికమత్యములో నన్నంతకాలము కమాళ లుగారిని గూర్చి భయపడ నవలయులేదని డెయిలీ తెలిగ్రాఫు పత్రిక నడుపుచున్నది.

కర్ణాటకపు ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రి చివరకు విధానము అంత అక్షేపణమైనదిగాదు. దేశక తురుష్కులు దెబరించు చున్నారు. మిత్రమండలి చరిత్రను పరిశోధించుచుండుట నని వట్ల మినిస్టరు గెటటు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

బాల్కనలద్యమును శేషపండ మిత్రమండలికార్య భారమును నిర్వహించుగాక యని డెయిలీ న్యూస్ వ్రాయుచున్నది.

యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఎన్నికలు

రిపబ్లికనులవిజయము గొప్పదిగ నున్నది. రిపబ్లికను ప్ర భుత్వమునకు భయములేదు.

క్రొత్తపక్షము గుండదని ఆక్షేపించుటచే ప్రభాస్వాత్య నాచులు విజయము లైరి.

ఎన్నుకొనబడిన ప్రభాస్వాత్యవాదులందరును విల్లకప్రతి షక్షులే.

లండన్ క్రొత్తమేయగారు మూడుగారు అధికారమును స్వీకరించిరి.

మహిళా భారతసమాజము

జైబవాడ

సమాజమువారి యాదరణముక్రింద శ్రీమతి యం. లలి తాంబగారియాధిపత్యముక్రింద జరిగెను. మిగిలిన కజిన్లుగారు "ఈ కాలములో మహిళల కర్తవ్యము" అను విషయ ముపన్వసించిరి. రిచైన్స్ మూలము ఇన్స్పెక్టర్ జేన్ క్రినివాన్ గారు భాషాంతరికరించిరి.

గుంటూరు

సమాజమువారి యాదరణమున కజిన్లుగా రుపన్వసించిరి. 230 యావతీమణులు సభ సలహాకరించి యుండిరి. కజిన్లు గారి అంగీకరణము నొకకాత్రిగారు తర్జిమానేసి చెప్పిరి. అనేకమంది స్త్రీలు దిను ముగ్గులు పెట్టవలయునని ఆఫీసరులను సెలవుచ్చిరి.

వెల్లూరు.

లక్ష్మీవిలాసహోలసంఘ సమాజమువారి యాదరణముక్రింద సభజరిగెను. అదయారు శ్రీమతి రాజారాం గారు అగ్రాసనాధి పతులై, వికమత్యముగూర్చి యుపన్వసించిరి. తరువాత శ్రీమతి వి. నుబ్బరావుగారు వికమత్యముగూర్చి యుపన్వసించిరి.

అఖిలభారత మిత్రవాదమహాసభ.

వైస్రథ శాన్సారులలో డిసెంబరు 27 వ తారీఖునకు తరు వాతను జరుగెను.

శాన్సారు విశ్వవిద్యాలయము, ఉన్నతపాఠశాల విద్య నుగూర్చిన బిల్లులను 20 వ తేదీన జరుగు శాసనసభలో గాంధీజీగారు ప్రవేశపెట్టెదరు.

సేనాధిపతికర్తవ్యము.

సేనాధిపతి 13 వ తేదీన ఢిల్లీకి బయలుదేరి 19 వ తేదీన ముంబైకి ఢిల్లీ కుదురు. 14 వ తేదీన భాపాలును, 15 వ తేదీన బయిని దర్శించురు.

మాస్టా రైల్వేవిషాదము

నేరసులవిచారణ

కోయంబత్తూరు, నవంబర్ 8:—జిల్లా మేజిస్ట్రేటు హెచ్ యల్. ప్రేమజీవుడే గారయెదుట పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారు సార్లుంటు ఆంధ్రాను, 1928 న బరు మోడ్ కాన్ స్టేబిల్ గోపా లం 37 నందరు కాన్ స్టేబిల్ పి నారాయణనాయక, 985 కాన్ స్టేబిల్ రామున్న నాయక, 705 కాన్ స్టేబిల్ వాయూ రనంజయ్య, కన్నంబు అనునొకచనిపోయిన పోలీసు. 804 కాన్ స్టేబిల్ కుండన్ననాయక వీలవై 804 (ఏ) పీకలుకోడ్డు సె క్షనుక్రిందను, 128-129 రైల్వే కాసనము క్రిందను, మాస్టారైల్వే విషయముగ నేరము మోపబడిరి. నేరారోపణప్రమునంది కోన్ని భాగముల క్రింద తెలిపితిమి.

మాస్టారుగారు ఫలితముగా అనేకమంది కైదీలను ఇతరజైలుల జైలులకు తీసికొని పోవలసినచెప్పును.

1921 సం॥ నవంబరు 19వ తారీఖున నూరుమంది కైదీలు తిరుచునండి బళ్లారికి రైలుబండిలో తీసికొని పోబడుచుండిరి. మామూలుచోప్పున కైదీల లగ్గజెట్టెలలోనేనీ రలుపులుమాసి వెలుపలభాగము అంతయు రింతులతో విడిచి, పంపుచుండి రి. మధ్యాహ్నము 12½ గంటలవేళకు రైలుబండి పోకనూరుపై వను జేరెను. అచట పెట్టెలెంచి చూడగా, గాలిలేనందున రి6 మంది చనిపోయియుండి రనియు, అనేకమంది యూపిలేకచని పోవుస్థితియందుండిరనియు తెలిసెను. వీరిలో 14 మంది కరువా తగారి లేకనే చనిపోయిరి.

మొదటి ప్రతివాది మదరాసు పోలీసు సార్లుంటు, మిగ త గారు మదరాసు పోలీసు కాన్ స్టేబిల్ లు. కైదీల కాపునకై ప్రతివాదులందరు ఆర్మీమెంబడి పంపబడి యుండిరి. తిరునూరు పీరుగుండితమచ్చా లొగకి తీసికొనిరి. అ ప్పటినుండి పోదనూరుచాక వీరి స్వాధీనమునందే బండియుండె ను. కైదీలన్ని పెట్టె సంఖ్య. 1711. ఈ పెట్టెలముందొక బోగి పెట్టెలో ఆంధ్రాను గార్లుగా ఉండిరి. కెనుకబండిలో 2,6వ ప్రతి వాదులునునున్నయుండిరి అందునబండికి చాలదగ్గర నేయుండిరి. 1 వ ప్రతివాది ఇంజనరుకు సమీపమున నేయున్న చెంచుకొను పెట్టెలో కూర్చునియుండెను. తిరునూరుపైవను విడచినకొంతకా లమున కేకైదులుగాలిలేని కారణమున దప్పిగొనియుండుటచే కే కుడి, విశ్వనాథి ప్రతివాదులలో మొదటి ప్రతివాది రిచైన్స్ తరులందరు బండికి వెనుక నేయుండి యుండుటచే నాకేకలతిని యుండవలయు. ఇంతినుగాక ప్రతివేమన కద్ద బంపు ఆగుచుం డెను. అందున ప్రతివేమనకద్దను బండిదిగి, కైదీ లున్న పెట్టెను కాచవలసియుండెను.

1-వ ప్రతివాది మదరాసు, ఉలకకోట స్టేషనులలో దిగి ప్లాటుపాముకుం దుండుటవలనను, కైదీలు పెట్టెలో లేకలు నేయుటయు, వీటికిగాలికి అరచుచుండుట ప్లాటుపారము విడదన్న వారందరు విసగిరిగందున మొదటి ప్రతివాది కిది తెలిసియే యుండవలయును. 2, 3, 4, 5, 6 ప్రతివాదులు యీ విషయము మొదటి ప్రతివాదికి నివేదించలేదు. మొదటి ప్రతివాది కైదీలపరిస్థితి యెరిగియున్నను విచారించుటకు ప్రసన్నులై లేక సమీపమునకును ప్రతివాదులు లుండరు ప్లాటుపారము తొలగించుటకు తగిన ప్రయత్నములు కలిపియుండిన ఈమరంత మూగి ఇంతమంది ప్రాణములు కష్టపడుచుండెడివి. ప్రతివాదు లందరు నిర్లక్ష్యముననుండి, తగుప్రయత్నములు చేయకున్నందున 70 మంది కైదీల చావునకు కారణమై 804 ఎ. పీకలుకోడ్డు సెక్షనుక్రింద నేరముచేసిరి. బుద్ధిపూర్వకమునో నిర్లక్ష్యమునో తగిన చర్య బుచ్చుకొనక తమ స్వాధీనముననున్న 100 కైదీల భద్రపరుచుటని కారణమున రైల్వేచట్టము 128, 129 సెక్షను లక్రింద నేరముచేసిరి. మదరాసు ప్రభుత్వమువారు 1922 సం॥ సెప్టెంబరు 12 వ తేదీన ప్రచురించిన 784 శబ్దము ఆర్డరు నందు ప్రతివాదులపై నేరములక్రింద విచారించవలయునని తెలిసియుండిరి.

ఈక్రిందిసార్లు విచారించబడుదురని తెలియుచున్నది. ఏ. జి. నారాయణన్ అయ్యర్. సయ్యాదు. వి. రామనాథ అయ్యర్. తిరుయ. టి. ఆర్. శ్రీనివాస్ అయ్యర్. గోపా ల టరాకన్, ఉలకకోట. క్యాండర్ మోహదేవ్, డబ్లియు. కౌథ ర్. కే. వి. రామఅయ్యర్. తెల్లమకున్నుటక మహమ్మదుగొట్టి, బళ్లారిజైలులోనున్న కైదీ మేకువైద (బళ్లారి క్యాంపుజైలు) కేరికార్టుతంగార్. (బళ్లారి క్యాంపుజైలు) పి. నారాయణనంబ యారు. (రైల్వేపోలీసు) జి. రాముని మూస్. (రైల్వేపోలీసు. గోవిందస్ నాయక. (రికర్టుపోలీసు) ఆర్. గ్రీన్. సార్లుంటు కెప్టెన్ మోహయ్య. వి.యం.యస్. కన్ననూరు. కొనలాకనూస్ మా లాపురము.

వాతావరణ స్థితి

1922-వ సంవత్సరం నవంబరు నెల 11-వ తేదీన వారము.

జిల్లా మాన్యు వారము	అక్టోబరులో అవర్షణము X 24 X 100లలో	నవంబరులో అవర్షణము X 24 X 100లలో	అక్టోబరులో వర్షము X 24 X 100లలో	అక్టోబరు 1-వ తేదీనుండి వర్షము అక్టోబరు 1-వ తేదీనుండి వర్షము	అక్టోబరు 1-వ తేదీనుండి వర్షము అక్టోబరు 1-వ తేదీనుండి వర్షము
విజ్ఞాపించు పా. బ్ర
జిల్లా కేంద్ర
నిర్మల ద్వీపము
గోపాలపురం	86.7	71.6	...	2.05	8.12
కోకాపురం	80.2	61.3	...	5.51	1.82
విశాఖపట్నము	84.4	76.4	...	4.28	4.24
కాకినాడ	84.6	76.1	...	6.55	4.44
మచిలీపట్నము	85.3	74.7	...	16.27	4.67
గుంటూరు	90.0	72.6	...	4.83	0.95
కర్నూలు	90.8	78.9	...	8.88	0.61
బళ్లారి	85.5	68.5	0.01	7.44	2.13
అనంతపురం	84.3	70.1	0.31	7.75	3.61
కడప	91.4	71.9	0.24	10.57	4.07
కర్ణాట	86.3	73.1	0.10	21.59	91.8
మద్రాసు	85.4	74.3	0.81	35.41	18.50
కడపూరు	84.4	75.2	0.71	28.01	10.79
కర్ణాట	82.2	74.2	1.81	16.17	6.47
గోలకూ	84.9	72.1	4.32	21.59	12.85
కోయంబత్తూరు	84.4	73.3	0.82	7.88	0.06
తిరుచనాపల్లి	87.4	71.3	2.43	18.00	8.83
నాగపట్నము	83.0	75.0	...	16.27	0.65
పుదుచ్చోటి	87.2	74.2	0.67	9.20	0.19
మద్రాసు	84.1	78.8	4.76	16.16	8.49
పాంబూ	89.4	78.0	0.45	8.58	5.15
తిరునల్వేరి	1.25	19.18	9.75
తిరునల్వేరి	79.1	73.0	0.75	20.25	6.64
కొచ్చిన్	77.7	73.0	0.75	16.91	0.34
కాకినాడ	81.8	73.5	0.50	6.89	6.05
మంగళూరు	86.2	75.0	0.06	6.88	2.79
వెంగళూరు	75.8	65.8	0.69	15.42	7.46
హొన్నూరు	78.7	66.6	0.62	11.17	3.01
మద్రాసు	74.4	62.2	0.02	7.42	3.00
రైచూరు	88.1	75.7	...	6.23	2.68
హైదరాబాద్	86.1	70.6	0.04	3.87	0.38
కారవూరు	86.1	75.9	0.10	3.60	3.40
కర్నూరు	81.1	74.3	...	2.64	...
పాంబూ	88.1	78.8	...	0.41	1.45
హొన్నూరు	81.1	70.5	...	1.15	...
కాకినాడ	81.1	52.3	2.06	23.29	15.18
ఉదయగిరి	61.1	52.3	0.89	13.28	2.46
కాకినాడ
కర్నూరు

అకాశము కొంతకాలం తెల్లబెట్టినను దట్టముగ వేషా వృతంబై యున్నది. ఆర్ద్ర, హేమంతమున్నది. పగటికడిమి తగ్గి నది. బళ్లారిలో విడుదలైన 12 గంటలు వర్షముకురికెను. కాని మొత్తము 83 సెంటు మెట్ల వర్షమే కురిచెను.

మద్రాసులో మొత్తపు బయలుదేరెను. ఒక అంగుళము వర్షము కురిసినపాఠేలో 1-11 అంగుళములు, తిరు వనంతపుంలో 8½ అంగుళములు, 2½ అంగుళములు, వెంగళూరులో ఒక అంగుళము వర్షము కురిసెను.

బాంబాయి, హైదరాబాద్, మద్రాసు వర్ష పాతము హేమంతమున.

ఎన్. ఆర్. యు. సామూరు.

నాథారణ కాత్రిజ్జుడు.

ఎన్నికలతెగదా

గాంధీజీ రైల్వే, మాంగళూరు, పి. యల్. చావి గార్లు కమిటీగాడి బర్మావిశాపియేతరసంఘమున జే. యల్. బానుని శాసనసభ కన్నకొనుట యశమ మని యల్. సి. సోదరుగారు పంపిన అర్పి రంగునలో విచారిం తురు.

లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు వయస్సైన పెద్దవారినరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటిని వాడతగినది.

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

- 1. మలేరియా జ్వరమునకు... 2. మి లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు... 3. మి లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు...

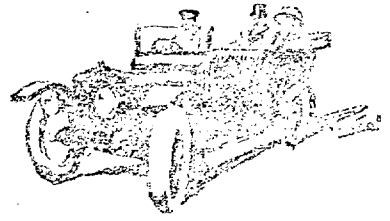

సారస్వతాశ్రమము

విద్యార్థులకు, వ్యాపారులకు, ఉపాధ్యాయులకు, సంగీతజ్ఞులకు, వాదకు, వీరు యననెల మొదలు సంబంధమైన పనిగలవారి పాలిటికి సంజీవి. 20 దినములకు పరిపూర్ణ ఔషధ మెల 1-0-0 వి. పి. ఖర్చులేదు.

301-594

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై న్యూఢిల్లీ గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస్ దొరకును.

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE. Post Box No. 1004, Kilpauk Madras.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

2112-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జన్మనిగారడి, యోగ్యుష్టివాస్తవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, భూతనైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావాని చీట్-షేక్ లెహులు విచిత్రవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయమచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి.

దివ్యోపధమం

శిలాజతురసాయనము ప్రతివారికి ప్రాణసమానమైనది. రోగకారణము లగు వాత-పిత్త-కఫములను సమానావృత్తయం దుంచి ఎట్టి రోగమైనను ఏమయు గల వారి కై వన రానివ్వకుండా గుఱుముగ చిరకాలమువరకు జీవింపజేయును. రసగుక్త-కుక్రాదిధాతువులను శుభ్రపరిచి వృద్ధిజేయును. జీవానుజనిత సర్వరోగముల అతిశీఘ్రముగ బోగొట్టును. నేయే? జీవించియున్నంతట ఏ రోగమైనను, నిరోగమైనను దీని రోగసారయోగము తప్పక పుచ్చుకొని తీరవలయును. వర్తక దాంభికపు మాటలు గాని, ప్రయము గాని మాదికాదు. ఇంద్రియాలో అనేకము పుచ్చుకొని ప్రకరించి తిరిగి కొరుచున్నారు. మీరేల పుచ్చుకొనరు! మీరు మీ బంధుమిత్రులు కలిసి యిప్పుడే పుత్తరము వ్రాసి శిలాజతురసాయనము దబ్బాలు లెప్పించుకొని నేపించును. రోగరహితులై చిరకాల గుఱు మనుభవించెదరు. ఈ డింబును నెలొకవరకు దబ్బా రూ 6-8-0 ల మాత్రము; పిమ్మట దబ్బా ఖరీదు రూ 8-0-0 లు. మా నిలాసము. ఆయుర్వేద రత్న పండిత బి. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్సు, ఆయుర్వేదావధాలయము, బంపుర, గంజాం ఇండియా

Advertisement for S. Rama Aiyer featuring the text 'మంచు! మంచు! మంచు!!!' and 'కప్పుకొనుటకు శాలువలు'.

Advertisement for 'తయారైనది! త్వరపడుడు!' featuring an illustration of people and text about a medical or health product.

Advertisement for 'వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి' featuring text about medical services and a list of ailments treated.

Advertisement for '180 పుస్తకము ఉచితము' featuring text about free books and a list of titles.

ఆ మృ తాం జ న ము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము

అన్ని పాపులయందును హారకగలదు

ప్రతి డ్రాగ్గల పీసా 1-కి ఆకాటు 10.]

[అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, వద్రాసు.

శ్యా మా నుం ద ర ము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త: ఒంతలి సత్య నాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాంధ్రదేశమును కలవరపఱచిన

రం ప యు చ ము

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

గీమ్యు పైజా ౧౦౦ పేజీలు: వెల రూ 1-0-0

ఒకేసారి మొత్తము కొనుదానకు కమీషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

త్వరపడు!

కొద్ది టిక్కెట్లు మాత్రమే!!

మించిపోవును!!!

ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్నగారి కుమారుడు సర్వేశం తాలూకా మేడ రూ 16,500 లకు లాటరీ.

మొత్తము 3,300 టిక్కెట్లు. టిక్కెట్లు 1-కి రూ 5 లు మాత్రమే.

అమ్మలారా! కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు కెన్డ్రెజులో నూనిసియు నె 148 రోజుల పానాస్టిక్ మైన్ ఫీల్డులో నేను 1918 సంవత్సరంలో కట్టించిన కేంద్రములు గలిన నామేడను అద్దా, బీరువాల ఫీల్డును సహా గర్వ మెంటువారికి తెలియ పరిచినవిని లాటరీయాలముగా విక్రయించుచున్నాను. ఇప్పటికే చాలా టిక్కెట్లు ఖర్చుబడినవి. ఇంకను కొన్ని టిక్కెట్లు మాత్రము గలవు. టిక్కెట్లు కావలసినవారు త్వరపడినచో లభింపగలవు. 2. టిక్కెట్లన్నియు పూర్తియైన వెంటనే రూ 5 యొప్పుకు కలిపేదిగా, లాటరీ కేయవిధానమును, తప్పిటగా ముందు యావృత్తికను, స్వరాజ్య పత్రికలోను ప్రచురించిన పేర్లల గొప్ప ఉద్యోగిగణులు, పెద్దపక్షములు వ్యయిరాల యెదుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును. 3. టిక్కెట్లల్ల కనులయ్యే సామ్యులో ఏకట్ట కొనిపడునచో రా ఖర్చుబడిన మిగతాసామ్యు లాటరీ టిక్కెట్లు పూర్తి అయ్యే వరకును యేలూరు సెంట్రల్ కో ఆర్డరేట్ల బ్యాంకిలో నుంచి లాటరీ అనంతము దీక్షింపబడును. 4. ఈ మేడను తనఖాలో వైరా అన్యైకాంతము చేసి చేతియు:డలేదు. సదరు మేడకు ఎవరియై యేతగాదావచ్చినా నా స్వంతి ఖర్చుతో పరిష్కరించి యీ మేడిను నిజగతగలవాడను. లాటరీలో గెలుపొందిన వారిని వారి స్వంతి ఖర్చుతో గెలుపొంది 15 శాతము వైషము క్రమమైన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని యేలూరు కమిషన్ స్టాంపుల ఒకేసారి రిస్ట్రు చేయించుకొనవలయును. అం నావద్దనున్న టైటిలడిట్టు, యెన్ఫంక్రెన్స్, రిజిస్ట్రేషన్, కైరాల రిస్ట్రేషన్ కాలములు యిచ్చి ఆర్డీ ప్యాఫీన పరచబడును. 5 టిక్కెట్లు కాలగిరిన వారు తమ ఆద్యమును ఎవ్వరముగ వ్రాయుచు, టిక్కెట్లు 1-కి రూ 5 లచో నాకేర మనియార్దరు చేసివయెదల అడిగిన వెంటనే లాటరీ టిక్కెట్లు తిరుగుటపాలో కలపించబడును. 6. తది టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొనుదానికి ఒకటిక్కెట్లు కొనిపడుగా యిజ్యుబడును. 7. ముందు టిక్కెట్లు వి. పి. గా పంపబడును. 8 పోస్టు ఖర్చులు పంపించే నవాలు యిజ్యుబడును.

మాటూరి సర్వేశం, మేడ హక్కుదారుడు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

రూ 500-లు ప్రథమబహుమానము జ్యోతిషరహస్యబహుమానపరీక్ష

31-12-22 తేదీని జరుగును

కడు నులభము. ఫల మధికము. ఈ బహుమానముల కొరకు అక్షాభాసముల పత్రికవారును ప్రయత్నించుచేతున్నారు. ఈ పరీక్షకు శ్రీమంతు, పురుషులును కూడ దక్షిణమును చేరువయ్యును. ఎవరియిండ్ల వారు కూర్చుండి "జ్యోతిష రహస్య" గ్రంథమును చూచుచునే పరీక్షప్రశ్నలకు సదుత్తరములు వ్రాయవచ్చును. మూలక జ్యోతిషనిలయమునంచి మాజ్యోతిషరహస్యగ్రంథమును తెప్పించుకొను ప్రతివారును కరీక్షకు దరఖాస్తుచేయుటకు అర్హులే. జ్యోతిషరహస్యగ్రంథముతో పంపబడుదరఖాస్తును 20-12-22 తేదీలోపుగానే నింపి పంపించవలెను. తరువాత దరఖాస్తులు మంజూరీ చేయబడవు. ద్వితీయబహుమానము రూ : 50-0-0. తృతీయ బహుమానము రూ 116-0-0 ఇట్లన్ని 10 బహుమానము లుండును. కరీక్ష నియమములు, పరీక్షలనిలాభములు, బహుమానముల వివరములు, ఇంకా మరికొన్ని భగవద్దా జ్యోతిషరహస్య గ్రంథముతో పంపబడును. ఈజ్యోతిషరహస్య గ్రంథము అనేకమందిచే కొని యాచబడినది. ఒకప్రతి వెల రూ 2-0-0 పుస్తకములకు ఈ దిగువ చిరునామాకు వ్రాసిన, వి. పి. గా పంపబడును. శ్రీకళింగ జ్యోతిషనిలయం, విజయనగరం, విశాఖపట్నం జిల్లా.

పాలనుగంధితేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సహజమైనది, మేహబాడలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బిల చాలును. 20 ఈ. డబ్బి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0 కూర్మాండ తేహ్యము. అత్యుష్ణము, నిర్మాక, కార్మితక, మలబద్ధము, ముఖలో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును. 2 డబ్బి చాలును. 20 ఈ. డబ్బి రూ 1-4-0 వి. పి. 0-8-0 పి. జి. వ. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, (8851-4) చెరకేపి - పెల్లూరుజిల్లా.

యినాం! యినాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి సుఖదీపిత రహస్యపుస్తకము ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (8395) ఈ పుస్తకము ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. The swasthya Sahaya Pharmacy, 30-2 Harrison Road, Calcutta

హిందీ - తెలుగు

చాలశిక్ష 0-6-0 మొదటి వాచకం 0-6-0 తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు విలువైన సులభ శియిలిన వ్రాయబడినవి. తెచాల ఖర్చు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము నెం, 7 తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

6 క్షపీనతన పోగొట్టి రక్తమును పరిశుద్ధము చేయుట యందు శేర్మిక గాంచిది ధర 1-10-0 ఇండియా సిటోకానందు ఎచ్చటియైనను తపాలాఖర్చు తిరిగిగా పంపబడును. విలాసము పి. డి. సావంత్ నెం 144 పనపాడి, బొంబాయి

స్వేచ్ఛ గా నుం డి

గడించుడు! గడించుడు!! గడించుడు!!! మా స్వేచ్ఛల మెషినులో నొక దానిని వాడుకు. ఎలలైనను దానితో అతిసులభముగా పనిచేయవచ్చును. ఏలూరు నో. 1 కి రూ 8 లు మొదలు గ్న 20 లు వరకు గడించగలరు. అనభవ మకసరములేదు. తపయోగించుచున్నది ఉచితముగా కేర్తుము. ఏలూరు తయారుచేయునట్టి సామానులు మీకుగాను మేము విక్రయించుము. సంపాదనకు మేము పూరించుచున్నాము. బహినులు తయారుచేయు మెషిను 1 కి ధర రూ. 2500. కీనిలన దినుము 1 కి రూ. 16 డబ్బిల బహినులను తయారుచేయుటకు పీలుగానుండును. "A" వైపు దిను మెషిను 1 కి ధర రూ. 4700. దీనివలన దినుము 1 కి 27 డబ్బుల బహినులుచేయ పీలుగానుండును. అటోనిట్టింగు మెషిను 1 కి ధర రూ. 320. ఇవిగా: ఎంబ్రాయిడరీ, సామానులు కొయ్యలో చిత్రపుపాచేయు సామానులు, హెమిస్టిక్ బారింగు, లింకింగు మెషినులు, స్పనాముకు, రిగ్గింగురముకు కావలసిన అన్నిరకముల మెషిని నిట్టింగుమాలు, నూదులు, కరికరములు, నేత మెషినులు. వర్గములు, బాగిన్లు, చుట్టన్లు, స్టేషరీ, హోనైరీ, ఇనుపసామానులు, కెమికల్స్ మొదలగునవి కలవు. ఈమెషిన్లు, బర్లిన్, స్విట్జర్లాండు, ఫలడెర్నియా యొంబెర్లరు, లండన్, న్యూకాజల్ మొదలగునాగాల నుండి కొని, ఎగువతిచేయునట్టి, దిగువతిచేయునట్టి ఏలంటున్నారు. ప్రపంచమునందున్నట్టి వ్యాపారసంబంధము గల ప్రతిముఖ్యపొట్టుతోను మాకు ఈ క్షరప్రత్యక్ష క్షరములు గలవు. వివరములకు ఒక అలాడిక్లను పంపగోరెదము.

Asiatic Knitting Corporation, 27, Dhurrumtolla Street, Calcutta. The Asiatic Knitting Commercial Corporation, 303, Hornby Road, Fort, Bombay, The Asiatic Knitting Commercial Industrial, Karachi.

తిరుపతి - చిరతానూరు ట్రాము వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

వాటా మొత్తము రూ 1,25,000 లు.

రూ 5 లు వెలగలది 25,000 వాటాలు.

ఒక్కొక్క దానికి రూ 5 ల వాళ్ళు 25,000 వాటాలుగా భాగించబడియున్నది.

చెల్లించవలసిన క్రమము:—

దరఖాస్తు సమయమున వాటా ఒకటింటికి ... రూ 2—8—0 లు.

ఏర్పాటున పిదప (అలాట్ మెంటు) ... ,, 2—8—0 లు.

వి న్న ప ము

ఆర్యులార! యాత్రీకులు, తిరుపతినండి చిరతానూరి కనగా రమారమి 3 మైళ్ల దూరమునకై నలుపుడు కూర్చోచుట కనుకూలమైన ఎడ్లబండ్లకు మిక్కుటముగ సామ్యు వ్యయము చేసి కష్టపడుచున్నారు. ఈ కష్టములను నివర్తింపజేయునది తిరుపతినండి చిరతానూరికి రైలులు వేయుటకై యీ కంపెనీ స్థాపించబడి గవర్న మెంటువారి యంగీకారము సమీపము పొందబడియున్నది.

ఇప్పుడు తిరుపతినండి బయలుదేరు యాత్రీకులపై నభరు 1-కి 1 అణా ప్రకారము విధించబడియుండు టిల్ గ్రేమ్ వన్న మొత్తము సంవత్సరమునకు ముప్పదివేలరూపాయలు లగునని మునిసిపల్ వారి పక్షమున దొరతనమువారిచే నంచనా వేయబడియున్నది. అనగా సాలు కై వలసిన యాత్రీకులు వచ్చుచు బోవుచున్నారనుమాట. ఈ కంపెనీవారు చేయు వర్తకమునలకు మానవ యత్నమున లోపము కలుగజాలదు. వాటాదారులకు మంచిలాభము కలుగవచ్చు ననుట మా నమ్మకము. కాబట్టి ధనికులెల్లరు త్వరపడి ఈ కంపెనీలో వాటాలుపొంది యీ కంపెనీవారి యద్య మము సాధారణత బొందజూతురుగాక యని ప్రార్థితులు.

ప్రాస్పెక్టస్, వాటా దరఖాస్తుపాఠములకు ఈ దిగవ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

మా నేజింగు ఏజెంటు పోస్టువెట్టె 249, మదరాసు.

మహాభగవంహిత

ఇది యొక గొప్పవాడీ గ్రంథము. ఇది పూర్వకాలమున మహాపురుషేత వ్రాయబడినది. మహాభరతఖండమున గన్పించిన శ్రీ మహాపురుషయొక్క జాతకము వానియొక్క జననం లగాయతు ఆయుర్భాషము అభిగవనకు జరుగు ఫలితములన్నియు ఆయాస గ్రహముగా సంస్కృతశ్లోక పూర్వకముగా వ్రాయబడినవి. లక్షలకొలది జాతకచక్రములున్న ఆయా జాతకచక్రముల ననుసరించి ప్రతినడుబానియొక్క జాతకఫలములున్న అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినవి. జన్మ సరి ౧౦- తాళిఖు, జననకాలభుదీయలు, జాతక చక్రము (వందలి) యొక్క ఎకలు. ఇది మాకు వ్రాసిపంపింపబడెదల వాని జాతకచక్రము నెనకి వానిచక్రము ననుసరించి వ్రాయబడిన ఫలములున్న వ్రాసి వి. పి. గా పంపెదము. జాతకచక్రము వెదకుటకు 1—0—0 చరిత్రశ్లోకములయొక్క విశిష్టవాచకము 1—0—0 శ్లోకములు తెలుగుఅర్థముతో వ్రాయబడు 1—0—0 మొత్తం రు 3 లు అగును వి. పి. ఖమ్మం 0-4-0 అగును. శ్లోకములకు అర్థము అవసరంలేనివారికి రు 2 లు మాత్రము అగును. కావలసినవారికి వి. పి. గా పంపబడును.

ఆకెళ్ళ వెంకటశాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

సిద్ధ ముకరధ్వజ

(దైవజ్యో రత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదోపదేశములలో మిక్కిల ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు కుడిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, జవ్వక మూర్చన మొదలగు విలువలకు ద్రవ్యములు చేరియున్నది.

పై గ్రంథములోని యొగము ప్రకారము నిర్వహణము మాత్రే వలెనాడ బేరింపబడియున్నది.

శ్లో॥ శ్వేచ్ఛాహరవిహారో నక దాదిద్వికవ్యతే । మేధాయాః కాంతిజననః కామోద్ధిగనకృచ్ఛహా

బుద్ధిని, ఆయుర్భాషయనున వృద్ధిచేయును. కిరణమునకు కాంతినిచ్చును. మేధ్యు ధాతుపుష్టి జేసి కామోద్ధిగనము

గలిగింపును. అతిమూర్తము, క్షయ, సుఖరోగములు, మొదలగు ధాతుక్షయరములకు వ్యాధులలో మేధ్యుగ నుప యోగకరము. ఈయోగించువిధానము మంటతో బంపబడును. మొ 25 మూలలు రూ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వసూలైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి వి. యే., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

19 హార్వర్డు మెంటురోడు, మద్రాసు.

నిర్వహణకు అయోధ్యలోని బి. శాస్త్రియజ్ఞానపథములకు పుట్టినిల్లు. క్యాంటూరు ఉచితముగా పంపబడును.

మోసపువుండుల వలనను, ఇతరులుకూడ ఇదేమో స్వరూపముగా చేయుచుండుట వలనను మోసపోకును.

ప్రాంతాలు:— (1) 149, హైరోడ్డు తిరుపతికి క్షేణి మద్రాసు, (2) హైరోడ్డు, తిరుపతి,

(3) 402, టంకశాలపేటి, మద్రాసు. (4) 2, బజారు రోడ్డు, రాయపేట-మద్రాసు.

Are you in the Full Glory OF Manly Strength

If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power

TRY BRISHYA JOGA

Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, Etc., in assimilable form.

It Guarantees Results.

It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPERB-MANHOOD

Price one Phial (to last 30 days)

Rs. 6 4. Per V. P. P. Rs 6-10.

THE

Kalpataaru Ayurvedic Work

(Hd Office) 94 Grey Street,

173/1, Harrison Road,

Bara Bazaar Branch

CALCUTTA.

శ్రీ ఆత్మాధి లక్ష్మీ స్వస్తింహ సోమయాజులవారిచే ప్రకటింపబడిన యాగగ్రంథములు మూర్ధాద్యంకము. వాటి కాపీ లైటు కాని గ్రంథము లన్నియు సిద్ధపరచితిమి వలయువాగు ఆవాచీటితో వ్రాసిన కాటలాగు ఒడయ్యలను ప్రతిద్విజాడును పురుషానందసిన గ్రంథములు చీవకుర్తి సత్యవతి యను యుగతీనుడిచే రచింపబడిన “భక్తిరహస్యత్రయ” తాడ మూర్ధాద్యంకము.

వైశ్యభక్తి ప్రకాశిక	రు 3-0-0
భక్తిరహస్యత్రయ	రు 1-0-0
వైశ్యమెధికము రెండుభాగములు	రు 2-8-0 చొ॥
ర. ముఖ్యములు ఒకే పర్యాచము తె	రు 4-8-0
ప్రియకౌనువాకి	

చీమకుర్తి బసవయ్య, గుంటూరు.

సత్యవత్సవ పాఖ్యానము

శ్రీ

చోగేశ్వర మాహాత్మ్యము

ఇది యొక శ్రేష్ఠము చెప్పక మహాత్మ్య. ఇందు

శ్రీశైలమహిమకూడ జక్కగా వర్ణించబడియున్నది.

కవిత్వము కమరసవంతమై ముద్దులుమూల గట్టె చున్నది. కల్పనలు మెరుకు. ఈ గ్రంథము శేషట్టిన

జాతకుల కొక కద్యమేని వదల మది జనింపదు.

ప్రతి 1-కి ధర రూ 1-0-0 పోస్టుఖర్చుప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము,

3, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు

డ య చి న్

మిక్కిలి పనికి వచ్చునది.

అతిమూత్రము ఎంతకాలమునుండి యుండి నను, ఈకయలిక్ పోగొట్టును. నేటికిని గొప్పవై ద్యులచేతను పొగడిబడుచున్నట్టియు, అనాదిప్రసిద్ధ ముగ నిదేశమునందు దొరకుచుండెడి యమూల్య ములైనట్టియు, స్వచ్ఛము లైనట్టియు మూలికలతో ను, దినుసులతోను వైద్యశాస్త్రానుసారముగా చేయు బడినది. దీనిని కొంచె ముపయోగించిన మూత్ర మునకు నెడలు పర్యాయములసంఖ్య తగ్గును. మూత్రములోని తీపి పరిమాణమును తగ్గించును. ఈ మందునే మరికొంత కాలము తీసికొనుచుండిన, మంచియారోగ్యము కలుగును. సీసా రు 4-8-0.

శ్రీకృష్ణన్ బ్రదర్స్,

323, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

